

ମି. ରା. ୩୦

นิทาน ลูกลีลา

หม่อมเจ้าวิบูลย์สวัสดิ์วงศ์

ทรงดำริตามท้องเรื่อง

W. W. Kimball 1880, 0000

7. 11. 1966

ឃុំ ព្រះក្រាប ភូមិ គោរព ២៤ ៣៤ ៧៣៧

วัดท่าทราย กรุงเทพมหานคร

[illegible][illegible]

หน้าปก

แบบฉบับโบราณ

๓๕๖ ๓๐๒๓๑๘

แบบสอนอ่านจรรยา

กรมราชบัณฑิต

นิทาน สุกาลิต

หม่อมเจ้าวิบูลย์สวัสดิ์วงศ์

ทรงวาดแปลตามท้องเรื่อง

พิมพ์ครั้งที่ ๓๐,๐๐๐ ฉบับ

พ.ศ. ๒๔๖๑

ปกกระดาษราคาเล่มละ ๒๔ สตางค์

พิมพ์จำหน่ายที่ โรงพิมพ์อักษรนิค บางขุนพรหม

มีกรรมสิทธิ์ ตามพระราชบัญญัติ

๓๐๒๓๑๘

คำนำ แต่พิมพ์ครั้งที่ ๑

หนังสือเล่มนี้ เป็นหนังสือที่กรมศึกษาธิการได้จัด
พิมพ์ขึ้น เพื่อให้ เป็น หนังสือ สอน อ่านในแผนก การ สอน
บรรชา ใต้ชื่อว่า “แบบ สอนอ่าน บรรชา นิทานสุภาษิต”

เมื่อแรกคิดให้มีหนังสือ เล่มนี้ ขึ้น กรมศึกษาธิการ
ได้ประกาศให้สมาชิกของสมาคมข้าราชการแห่งประเทศไทย
ได้ให้หัว ข้อ บรรชา เป็น กระตุ สำหรับ แต่ง และ พระเจ้า น้อง
เขาเธอ กรมหลวง วชิรญาณ วโรต ได้ทรง พระ เมตตา
แต่ง ตัวอย่าง ประทาน มา ด้วย ๖ บท คือ บทที่ ๘ ที่ ๓๓
ที่ ๓๗ ที่ ๔๘ ที่ ๔๙ ที่ ๕๓ เมื่อสมาชิก แต่ง ส่ง มา
แล้ว เจ้าพนักงาน กรมศึกษาธิการ ตรวจว่า ฉบับ ของใคร
ที่พอ ะใช้ ได้ ก็ เลือก เอา ของ คน นั้น ครั้น รวบรวม ได้
มาก จึง ได้ จัด การ พิมพ์ ขึ้น ครั้ง นี้ เป็น ครั้ง แรก นับ ว่า เป็น
แต่ พอ รวบรวม ไว้ ที่ ถ้า ะ พย สิ่ง ซึ่ง เห็น ว่า ยัง ไม่ เหมาะ ที่
ก็ ะ ได้ คิด อ่าน แก่ ไช ต่อ ไป เพราะ เหตุ ถึง ได้ กล่าว มา
ข้าง คำนี หนังสือ เล่มนี้ จึง มี ถ้อยคำ จำนวน ต่าง ๆ กัน

บางเรื่อง บัญญา เกิด ราว อายุ เจ็ด แปด ขวบ อ่าน ก็ อาจจะเข้าใจ
ความได้ง่าย บางเรื่อง ค่อ เกิด ที่มี บัญญา แก่ กว่า นั้น จึง
จะเข้าใจ ในที่นี้ จึง ขอแนะ นำไว้แก่ ครู ว่า หนังสือเล่มนี้
ไม่จำกัดเฉพาะให้ ใช้สอนแต่ แก่ นักเรียน ชั้นโต ชั้นหนึ่ง ครู
พึงเลือกใช้ได้ตามแต่ จะเห็นสมควร ว่า บทใด จะ เหมาะ
แก่นักเรียนเช่นไร

วิธี ที่ จะ ใช้ หนังสือ เล่มนี้ นั้น จะ ใช้ ให้ นักเรียน หัด
อ่าน ก็ ได้ ให้ เขียน ตาม คำบอก ก็ได้ หรือ จะ เลือก ใช้ เป็น
แบบฝึกหัด การ บอก ความ เรียง ความ ก็ได้ แต่ ทาง ที่ เหมาะ แก่
ครู จะ สอน โดย วิธี สอน ตาม งาม ให้ นักเรียน ออก ความ คิด
ความเห็น ต่าง ๆ อย่างไร ก็ได้ ครู ไม่ ควร สัม หรือ ทัก ชั่ว
ที่ จะ พยายาม ให้ เกิด เข้าใจ เนื้อ ความ และ สังเกต ข้อ ขอรบ
ได้เอง จาก เรื่อง นั้น ๆ เสีย หาก ว่า เกิด ไม่ เข้าใจ หรือ แล
ไม่ เห็น ข้าม ไป เสีย ก็ เป็น หน้า ที่ ของ ครู ที่ จะ ใช้ อยู่ แต่ วิธี
อย่างใด อย่างหนึ่ง ทำ ความ คิด เกิด ให้ ตรง ไป สู่ ข้อ ที่ จะ แล
เห็น กว้าง ulyay ของ ครู นั้น พง ได้ เมื่อ จรวม ใน ข้อ ขอรบ นั้น ๆ
มา ปรากฏ ขึ้น แก่ ใจ เกิดเอง ได้ แต่ ก็ จะ คิด แหม่น อยู่ เสมอ

สำหรับ เป็นเครื่อง เตือนใจ เกิดในเมื่อ จะ ประพฤติ การ ต่าง ๆ
ให้ ประพฤติแต่ ที่ควร ประพฤติ และ ละเว้น การที่ ควร เว้น
ทั้งนี้ จึงจะได้ ชื่อว่า ครูได้ปลุกประโยชน์ ให้เกิด แก่เกิด จากการ
สอน จรรยา เช่น มีใน สมุท เล่ม นี้ เป็น ต้น

การฝึกหัด จรรยา เป็น สิ่ง สำคัญ อย่างยิ่ง ซึ่ง ครู จะ
ต้อง พยายาม สอนให้ถูก ทางที่ จะให้ เกิด ประโยชน์ แม้ว่า
โรงเรียนได้ ละ เลย การฝึกหัด ข้อนี้ เสีย ก็ไม่ พึง นับได้ว่า
ครูได้ กระทำ กิจใน หน้า ที่ให้ แก่ศิษย์ แล้วโดยบริบูรณ์ เพราะ
ว่าความรู้ เมื่อ ปรากฏจาก จรรยา อยู่ เป็น เพื่อน ก็ ประకు
เรือกลอัน มีฝี จักړ เรว แต่ ปรากฏจาก หางเสือ ย่อมไม่ทำ
ความมั่นคง ในการที่ จะกุม ครอบ คนโดย สार ให้ ปรากฏจาก
อันตรายได้ ฉะนั้น ความรู้ถึง จะ มี มากแต่ ปรากฏจาก จรรยา
ก็ไม่ เป็น ที่ เชื่อ มั่น ว่า ความรู้ที่ มี จะ พึง ทำให้ เกิด กิได้
ฉนั้น เพราะ ฉะนั้น ครูควร เอาใจ ใส่ฝึกหัด เกิดใน ข้อนี้
ให้ มาก ที่สุด ที่ จะ มากได้

การ สอน จรรยา ด้วย วิธี ชัก นิทาน มาให้ เป็น เครื่อง
เกียจเกียจ เช่น นี้ เป็น วิธี อัน มี มาแต่โบราณกาล เป็น

ค

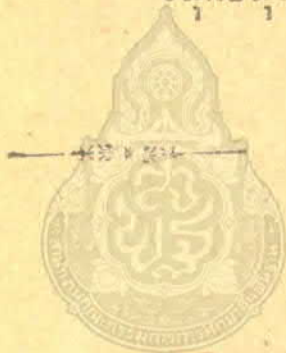
เพราะความรู้ชั้นนี้เป็นองค์ของวิชาครูแท้อย่างหนึ่ง ขอ
ท่านทั้งหลายจงศึกษากระแสพระราชปรารภนั้นได้ให้ความ
ละเอียดด้วยตนเอง เพื่อให้ได้รับความสว่างมาประกอบ
ใช้ในการสอนนักเรียนในวิธีนี้ เทอญ

กรมศึกษาธิการ

วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ร.ศ. ๑๒๘

วิสุทธสุริยศักดิ์

อธิบดี

ปาณูชเรอง

(ลัวคียบบัท ก็เป็น ต้น ปลาย ตาม ข้อ จรรยา ที่ หยาบ และละเอียด
อันพึง สอน ก่อน และ หลัง)

ชื่อเรื่อง	นามผู้แต่ง	หน้า
บทที่ ๑ เรื่อง ไฉนนักวิเศษ	ของ เจ้าพระยาพระเสถียร (หม่อมราชวงศ์ เปีย มาลากุล ณ กรุงเทพ)	๑
บทที่ ๒ เรื่อง นายมากับ นายพา	„ ชุน เสริมวิชา พูล (ไฟ หุตะโกวิท)	๓
บทที่ ๓ เรื่อง เก็กเตยงเง	„ ชุน สุภา เสพ (ช่วง)	๕
บทที่ ๔ เรื่อง กา กับ นกแก	„ ชุน สุภา เสพ (ช่วง)	๗
บทที่ ๕ เรื่อง หนูสอนกับพี่สาว	„ หัสวงอภิบาลบุรีมศักดิ์ (เพียร ไททิลานนท์)	๙
บทที่ ๖ เรื่อง กระต่ายกับคน	„ หัสวงประภาศวุฒินา (สุ่น บุณโยประการ)	๑๑
บทที่ ๗ เรื่อง ลา ต่างกับ ไก่อ่าง	„ พระอุปการศิลป์ เสวฐ อิน ชัยมงคล	๑๓

ชื่อเรื่อง	นามผู้แต่ง	หน้า
บทที่ ๘ เรื่อง นาคกินปลา	ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา วชิรญาณวโรรส	๑๕
บทที่ ๙ เรื่อง โศกของชาวนา	.. ชุนสุภาเสพ (ช่วง)	๑๖
บทที่ ๑๐ เรื่อง ม้าอาวรี	.. พระยาโอวาทวรดิช (เหม ผลพินิน)	๑๘
บทที่ ๑๑ เรื่อง ช้างกับมณฑา	.. นายเรือตรี เอี่ยม	๒๑
บทที่ ๑๒ เรื่อง กระต่ายแหย่เสือ	.. หลวงประกาศวรมิศาร (สุน บุนโยประการ)	๒๒
บทที่ ๑๓ เรื่อง ตึกกลางเมือง	.. หลวงประกอบวรมิศารท (ทิพย์ เปรมกมล)	๒๔
บทที่ ๑๔ เรื่อง ตะปูเกือกม้า	.. พระวิจิตรธรรมประวัติ (คำ พรหมกลสิกร)	๒๕
บทที่ ๑๕ เรื่อง ราชนีศักดิ์ขบเพื่อน	.. พระยาโอวาทวรดิช (เหม ผลพินิน)	๒๗
บทที่ ๑๖ เรื่อง แมวกับแร้ง	.. หลวงอุปการศศิศิลป สิทธิ์ (เชษฐ)	๒๙

ชื่อเรื่อง	นามผู้แต่ง	หน้า
บทที่ ๑๗ เรื่อง กิ่งก่าไค้ทอง	ของ นายถ้วน เปียบญ	๓๒
บทที่ ๑๘ เรื่อง บ้าง ข้าง ยู่	.. คลวง จรูญ ชวนพัฒน์ (ทองสุก อินทรวรคัม)	๓๕
บทที่ ๑๙ เรื่อง ช้าง เเกเร	.. ชุนสุภาเสพ (ช่วง)	๓๘
บทที่ ๒๐ เรื่อง นกมีหู หนูมีปีก	.. พระวิจิตรธรรมปรีวัต (คำ พรหมกลสิกร)	๔๖
บทที่ ๒๑ เรื่อง เสก มะม่วง	.. นาย ร้อยโท ทองดี	๔๔
บทที่ ๒๒ เรื่อง สอง สหาย	.. พระวิจิตรธรรมปรีวัต (คำ พรหมกลสิกร)	๔๖
บทที่ ๒๓ เรื่อง หงส์ทอง	.. สมเด็จ พระเจ้าบรม วงศ์เชช กรมพระยา วชิรญาณวโรรส	๔๘
บทที่ ๒๔ เรื่อง บุตร เสรฐี	.. นาย พุกศัสมิตี	๕๑
บทที่ ๒๕ เรื่อง เท็ก รุ่งมาก	.. พระอุปการ ศิลป์ เสฐ (อิน ชัยกุล)	๓๕
บทที่ ๒๖ เรื่อง สอน ลูกให้ เป็นไร	.. คลวงพิรุฬห์พิทยา พรณ (สวน พุกกะ เวสสระ)	๕๕

ชื่อ เรื่อง	นามผู้แต่ง	หน้า
บทที่ ๒๗ เรื่อง ไก่สอง ตัว	ของ หลวงพิรุฬห์พิทยาพรณ (สวน พุทธเวสส)	๕๖
บทที่ ๒๘ เรื่อง สาม สหาย	„ พระวิจิตรธรรมปริวัติ (คำ พรหมกสิกร)	๕๘
บทที่ ๒๙ เรื่อง สามเกลอ	„ หลวงประกอบวชิสารท (ทิพย์ เปรม กมล)	๖๒
บทที่ ๓๐ เรื่อง พรานใจดี	„ ชน สุภาเสพ (ช่วง)	๖๔
บทที่ ๓๑ เรื่อง นาฬิกา	„ หลวง อภิบาลบุรีมคักดิ์ (เพียร ไตคิลานนท์)	๖๖
บทที่ ๓๒ เรื่อง หนูป่วน	„ พระยา ศักขาสุมบุรณ (ม. ล. แหยม อินท รางกูร นครุงเทพ)	๖๘
บทที่ ๓๓ เรื่อง นก กระหาย	„ ร. อ. ค. เอ็ง	๖๙
บทที่ ๓๔ เรื่อง ชาย บุตรี มาก	„ พระวิจิตรธรรมปริวัติ (คำ พรหมกสิกร)	๗๑
บทที่ ๓๕ เรื่อง หนู พุน	„ ชุม ชำนิ อนุสาสน์	๗๔
บทที่ ๓๖ เรื่อง เต่า แข่ง กระต่าย	„ หลวงประกอบวชิสารท (ทิพย์ เปรม กมล)	๗๗

ชื่อเรื่อง	นามผู้แต่ง	หน้า
บทที่ ๓๗ เรื่อง ล่องซีกที	ของ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา วชิรญาณ วโรส	๗๙
บทที่ ๓๘ เรื่อง ชาวนาถกับนกยาง	„ ชนสุภาเทพ (ช่วง)	๘๓
บทที่ ๓๙ เรื่อง ราชสีห์กับ เขียด น้อย	„ พระวิจิตรธรรมปรีวัติ (คำ พรหมกลีกร)	๘๖
บทที่ ๔๐ เรื่อง ธรรมวิเทศครู	„ พระวิจิตรธรรมปรีวัติ (คำ พรหมกลีกร)	๘๘
บทที่ ๔๑ เรื่อง หมิงแม่ลูก อ่อน กับนายทหาร	„ หลวงอุปภาค ศิลป สิทธิ์ (เชษฐ)	๙๐
บทที่ ๔๒ เรื่อง พระยาเนอ สอง ตัว	„ พระวิจิตรธรรมปรีวัติ (คำ พรหมกลีกร)	๙๔
บทที่ ๔๓ เรื่อง นายแทน	„ ชนบำเหน็จ วรสาร (ผิน อินทวรรต)	๙๘
บทที่ ๔๔ เรื่อง หนูใจ	„ หลวงอภิบาลยุริมศักดิ์ (เพียร ไทคิตานนท์)	๑๐๑
บทที่ ๔๕ เรื่อง หนูแก้ว	„ พระยาศึกษาสมบุรณ์ (ม. ล. แหยม อินท รางกูร ฅนงเทพ)	๑๐๕

ชื่อเรื่อง	นาม ผู้แต่ง	หน้า
บทที่ ๔๖ เรื่อง นาง ลัทธดาศรี	ของ พระวิจิตรธรรมปริวัตร (คำ พรหมกลีกร) ๑๐๖	
บทที่ ๔๗ เรื่อง นก แหกเต้า เลี้ยง พ่อแม่	„ ชุนสุภาเสพ (ช่วง) ๑๐๗	
บทที่ ๔๘ เรื่อง ความ ซื่อ	„ สมนเทจ พระเจ้าบรม วงศ์เธอ กรมพระยา วชิรญาณ วโรส ๑๑๑	
บทที่ ๔๙ เรื่อง เป็นอะไรก็เอ๋ย	„ สมนเทจ พระเจ้าบรม วงศ์เธอ กรมพระยา วชิรญาณ วโรส ๑๑๓	
บทที่ ๕๐ เรื่อง หนูแย้ม	„ ชุนบริรักษ์ราชครูณ (พจน กลัทธิภาต) ๑๑๗	
บทที่ ๕๑ เรื่อง ค้างคาวจับกิน	„ หลวงวิเศษศักดิ์ ทรุณ การ (เว้ง กิวนนท์) ๑๑๙	
บทที่ ๕๒ เรื่อง เด็ก ขาวสวน กับ เด็ก ขาว นา	„ นาย พุทธิสยที ๑๒๒	
บทที่ ๕๓ เรื่อง เงิน สลึง	„ สมนเทจ พระเจ้าบรม วงศ์เธอ กรมพระยา วชิรญาณ วโรส ๑๒๕	

ญ

ตัวอย่าง หัวข้อ จรรยา ซึ่งเป็นข้อสอนใจนักเรียน
อื่น จะ พึง หยิบ ออก จาก นิทาน เหล่า นั้น ได้

สอน ด้วย ห้าม ข้าง ฝ่าย ชั่ว คือ

- ๑ อย่าใช้ วาจา หยาบ
- ๒ อย่าเป็น คน กิริยา ชั่ว
- ๓ อย่า พுக เหลวไหล
- ๔ อย่า ขี้เกียจ นอน สาย
- ๕ อย่า เป็น คน ขลาด กลัว
- ๖ อย่า ถือ เปรียบ แฉ่ง แฉ่ง
- ๗ อย่า ช่มเหลง เขา
- ๘ อย่า เห็น แต่ แก่ ประโยชน์ ทน
- ๙ อย่า ยก คน ช่ม ท่าน
- ๑๐ อย่า ก่อ วิวาท
- ๑๑ อย่า ภูมิใจ ของ น้อย
- ๑๒ อย่า คบ คน พาล
- ๑๓ อย่า เป็น คน หยิ่ง โปโส
- ๑๔ อย่า ส่อ เสียด ยุบง เขา

- ๑๕ ขย่ำ เป็นคน พาล
 ๑๖ ขย่ำ เป็นคน สับปลับ ทลขย่ำ แกล้ง
 ๑๗ ขย่ำ กล่าวเท็จ
 ๑๘ ขย่ำ เป็น นักร้อง เล่นเบื้อ
 ๑๙ ขย่ำ โลก
 ๒๐ ขย่ำ สูบฝิ่น กินสุรา
 ๒๑ ขย่ำ อีฉ่า ฤษยา เขา
 ๒๒ ขย่ำ ลัก ขะโมย
 ๒๓ ขย่ำ พยายาม บ่อง ร้าย เขา

ตอน ท้าย เนะ นำ ข้างฝ่าย ดี คือ

- ๒๔ จง มี สัมมา คารวะ
 ๒๕ จง โออ้อม อารี
 ๒๖ จง ทรง ท่อ เวลา
 ๒๗ จง เป็น ผู้ ว่า ง่าย
 ๒๘ จง รู้ จัก ประณี ประหม่อม
 ๒๙ จง รู้ จัก ประมาธ ทน ประมาธ ทาน
 ๓๐ จง มีความ เพียร

- ๓๑ จง คิดถึง ประโยชน์ผู้อื่น
- ๓๒ จง รู้จัก หักห้ามโทษ
- ๓๓ จง ตั้งใจ ต่อ การงาน
- ๓๔ จง มีใจอันหาหาญ
- ๓๕ จง มีเมตตาจิต
- ๓๖ จง มีใจ กรุณา
- ๓๗ จง รู้จัก รักษา ชื่อเสียง
- ๓๘ จง มี กตัญญู ต่อ ผู้มีคุณ
- ๓๙ จง รักษา ลีลา
- ๔๐ จง รู้จัก คุณบิดา มารดา
- ๔๑ จง เป็น ผู้ซื่อตรง
- ๔๒ จง รู้จัก รัก วงษ์ ตระกูล
- ๔๓ จง รู้จัก ผิดชอบชั่วดี
- ๔๔ จง ใช้ ความ พินิจพิเคราะห์
- ๔๕ จง ทำ ตัว ให้ เป็น ที่ ไว้วางใจ แก่ผู้อื่น
- ๔๖ จง กระทำ กิจ ที่ ประพฤติ ชั่ว
- ๔๗ จง พยายาม ขังคับใจ ตนเอง

นิทานที่ ๑ เรื่องโคนันทิวศาส

แต่ก่อน ยังมีวัวตัวหนึ่ง มีคนเอา มาเลี้ยงไว้แต่เล็ก
ให้ชื่อว่า นินทิวศาส ครั้นวัวตัวนั้นโตขึ้นก็มีกำลัง ลาก
เกวียนไถที่ละมาก ๆ เล่ม วันหนึ่งเจ้าของวัว จึงไป ทำพิน
กับเศรษฐีว่า จะเอาเกวียน ๑๐๐ เล่ม ผลูก คึกกันเข้าเป็น
แถวให้ โคนันทิวศาส ตัวเดียวลากไป ถ้า ลากไถ่เศรษฐี
เป็นแพ ต้องเสียเงินให้แก่ ตน ๑๐๐๐ บาท ถ้า ลากไม่ไถ่
ตัว ต้อง เป็นแพ และ จะ ยอมเสียเงิน ๑๐๐๐ บาทให้แก่
เศรษฐี เศรษฐี ก็รับ พิน เจ้าของวัว จึงเอา เกวียนผลูก คึก
กันเป็นแถวแล้ว ก็ผูกโคเทียมเข้า แล้วถือ ปะจุก เงือก ขึ้นร้อง ว่า
แก่โคว่า เชื้อ อ้าย วัว ชี เลีย รวง ลาก เกวียนไป ฝ่าย
โคนันทิวศาส จึง น้อยใจว่า นาย ของเรา นี้ วาหา ชั่ง หยาบ
คายเสีย จริง ๆ จะใช้ สรรบ กัน จะผูกพาให้ เพราะ หู ก็ ทั้ง ยาก
คึก แล้วก็ ยืนนิ่ง เสีย ไม่ ลาก เกวียนไป เศรษฐี ก็ ยืน
เจ้าของวัว เป็นแพ พิน เจ้าของวัว ก็ ต้อง เสีย เงิน ๑๐๐๐
บาทให้แก่ เศรษฐี ฝ่าย เจ้าของวัว ครั้น กลับไป บ้าน ก็ ครวญ
โศก เสียใจ ที่ ต้อง เสีย เงิน นี้ ไม่ เห็น อัน กิน อัน นอน โค

๒

แบบสอนอ่านนิทานสุภาษิต

นักทิวศาลเห็นทั้งนั้น ก็คิดสงสาร และคิดถึงคุณเขาที่ได้
เลี้ยงมา จึงว่าแก่ชายผู้เป็นเจ้าของนั้นว่า นี่แม่ท่าน
อย่าเศร้าโศกเสียใจไปเลย ท่านจงไปพินัยกับเศรษฐีอีก
ครั้งหนึ่ง เป็นเงิน ๒๐๐๐ บาท แต่ขอท่านอย่าได้พูดกับ
ข้าพเจ้า ด้วย วาจาหยาบคายไม่น่าฟัง ดังครั้งก่อน จงพูดให้
ไพเราะเป็นที่ชื่นชมยินดีสักหน่อยท่านก็จะชนะได้เงิน ๒๐๐๐ บาท
ชายเจ้าของวัวก็ทักใจ จึงไปบอกพินัยกับเศรษฐีอีก ครั้น
เศรษฐีตกลงรับพินัย ชายเจ้าของวัวก็ผูกเกวียนเข้า
๑๐๐ เล่ม และเขาโคนักทิวศาลเข้าเทียมแล้วกล่าวว่า
นี่แม่พ้อมหาจำเริญ พ้อมลากเกวียนทั้ง ๑๐๐ เล่มนี้ไป
เถิด โคนักทิวศาลก็ลากเกวียนนั้นด้วย กำลังเหนเกวียน
เล่มหลังไปถึงที่เกวียนเล่มหน้า จอก อยู่หนึ่งได้ เศรษฐีก็
ยอมแพ้ได้เงิน ๒๐๐๐ แก่ชายเจ้าของโค ชายผู้นั้นครั้น
ได้เงินที่เสียไปนั้นคืน และยังได้กำไร อีกพินัยหนึ่ง ด้วย
ก็ทักใจ พาโคของตนกลับไปบ้าน

* * *

เรื่องนี้ผู้อ่านคง ทาย ถูกว่า ชายเจ้าของวัวต้องแพ้
ในคราว แรก เพราะ อะไร และ กลับ ได้ชนะในคราว หลัง
เพราะ อะไร

นิทานที่ ๒ เรื่องนายมานายพา

ตากีเป็นคนใจดี ชอบให้ทาน เมื่อแก่ไปไหนถ้า
พบปะ เกิด ๆ แถก ๆ หีบ สดางค์ ใน กระเป๋าได้แก่ เกิด แล้ว
ตั้งว่า จะเก็บเอาไว้ซื้อ ขนม กิน นะ หลาน กิ่งนี้ เสมอ อยู่
มา วันหนึ่ง ตากี นึก อยาก จะให้ สดางค์ แก่ เกิด แก่ จึง
ลง มา นั่ง ที่ สนามหญ้า ใกล้ ทาง คน เกินไป มา ยังมี เกิด
สอง คน เกิน มา คนหนึ่ง ชื่อ มา อีก คนหนึ่ง ชื่อ พา แก่ จึง
เรียก เกิด สอง คน นั้น ว่า หลาน มา นี่ แหม่ ลง จะให้ สดางค์
นายมา เกิน เข้า ไป ยืน ใกล้ ตากี แล้วถาม ว่า แก่ จะให้ ข้า
เท่าไร ลง จะให้ หลาน คน ละ ๓ สดางค์ อะ กระ สดางค์
๓ สดางค์ ข้า ไม่ อยาก ได้ ของ แก่ ของ แม่ ข้า มี ดม ไป
แก่ เป็น คน ขี้ หรือ ตากี เป็น คน ใจดี แก่ ว่า หลาน ทำ ไม่
จึง ใช้ วา หา หาย คาย กับ ลง เล่า คำ เช่น นี้ ไม่ สมควร จะ ใช้
พูด กับ ผู้ใหญ่ แต่ ชั่ง เอะ ลง ไม่ ถือ โกรธ เมื่อ หลาน ไม่ ต้อง
การ สดางค์ ของ ลง ๆ จะ เก็บ ไว้ ให้ คน อื่น ทน ไป ก็ ได้ แก่
จึง เรียก เกิด อีก คน หนึ่ง ที่ ชื่อ นายพา ซึ่งเป็น เกิด ก็ มี กิจ ธุระ
เรียบ ร้อย รู้ จัก เคารพ นม นอบ ผู้ใหญ่ เพราะ นาย พา เป็น
นักเรียน ได้ รับ คำ สั่ง สอน ของ ครู เสมอ แล้ว แก่ ตาม นายพา
ว่า หลาน อยาก ได้ สดางค์ หรือ ไม่ ถ้า อยาก ได้ ลง จะ

๔

แบบสอนอ่านนิทานสุภาษิต

ให้ นายพา เกิน บ่อ ตัว เข้าไป นั่ง พับ เพียบ ลง ยก มือ ไหว้
 ทาทิ แล้ว พุก ว่า กระผม ขอบอก ได้ ขอรับ ทาทิ ได้ เห็น
 กิริยา ของ นายพา เช่น นั้น ก็ ชอบใจ แถ จึง ส่ง สตางค์ ให้
 ๑๓ สตางค์ แล้ว พุก ว่า นี่ ส่ง ให้ หลาน มาก กว่า ที่ พุก ไว้ เก็บ
 เพราะ เห็น ว่า หลาน เป็น คน ที่ มี สัมมา คารวะ สูง จึง
 เพิ่ม ให้ หลาน อีก ๑๐ สตางค์ นายพา รับ สตางค์ แล้ว ก็
 ยก มือ ไหว้ ทาทิ แล้ว ก็ เดิน ตาม นายมา ไป นายมา เห็น เพื่อน
 ได้ สตางค์ ก็ นั้น ก็ ขอบอก จะ ได้ ย่าง จึง ถาม นายพา ว่า ก็
 แถ ว่า จะ ได้ คน ละ ๓ สตางค์ อย่าง ไฉน แถ จึง ให้ เธอ มาก เล่า
 นายพา ตอบ ว่า แถ ให้ ฉันทิ มาก เพราะ แถ เห็น ว่า ฉันทิ พุกา
 ก็ มี สัมมา คารวะ แถ จึง เพิ่ม ให้ ฉันทิ อีก ๑๐ สตางค์ นาย
 มา ได้ ยิน ก็ นั้น ก็ เสียใจ คิด ว่า เรา ไม่ ควร จะ ใช้ วาจา และ
 กิริยา หยาบ ค่าย ต่อ ผู้ ไฉน เช่น นี้ เลย

—*~*~*~—

นิทานที่ ๓ เรื่อง เด็ก เลี้ยง แกะ

มี เด็ก เลี้ยง แกะ คน หนึ่ง เป็น คน ชอบ พุกา เหลวไหล
 กลก คนอง อยู่ เมือง นิกย บางที ไม่มี เรื่อง อะไร ก็ ขึ้น หน้า เช่น
 ตัว ขึ้น หลอก ล้อ คน เล่น อยู่ มา วัน หนึ่ง เด็ก คน นั้น พาฝูง แกะ
 ไป กิน หญ้า อยู่ที่ เชิง เขา ริม ชาย ท้อง พอ เขา นึก สุนัข ขึ้น

มาอย่างไร เขาก็วิ่งทำหน้าตาตื่น ไปร้อง ตะโกนบอก ชาวบ้านว่า มาเร็ว, ช่วย ด้วย ๆ หมาป่าพา กันมา เป็นฝูง จะ ฆ่านะ เสีย หมก แล้ว พวกชาวบ้าน กำลัง ทำนา เกือบ เข้า อยู่ ได้ยิน เกิด ร้อง ให้ ช่วย ดังนั้น ก็ ตกใจ พา กัน ถือ อาวุธ ต่าง ๆ จึง ไป จะ ช่วย ครั้น ถึง ที่ ฝูง และ อยู่ ก็ ไม่ เห็น สุนัข ลัก ตัว เคียว เกิด คน นั้น ก็ หวั่นหวาด เป็น ที่ ว่า หลอก ผู้ใหญ่ ให้ วิ่ง มา เก้อ พวก ที่ วิ่ง ไป นั้น รู้ ว่า เกิด หลอก เล่น ก็ โกรธ พา กัน กลับ มา

ต่อไป ไม่ ลัก ที่ วัน นี้ อีก กำลัง เกิด คน นั้น ไป เลี้ยง และ อยู่ เผลอ มี สุนัข ป่า ฝูงใหญ่ มา จริง ๆ แล เห็น ฝูง และ ก็ วิ่ง กรู มา แต่ โกล เกิด คน นั้น แล เห็น จึง วิ่ง ไป ร้อง ตะโกน บอก ให้ เขา ช่วย เช่น ครั้ง ก่อน พวก ชาว บ้าน ได้ยิน ก็ เฉย เสีย ต่าง นึก เคือง ในใจ ว่า เจ้า นี้ มา หลอก เล่น อีก ก็ ไม่มี ใคร ไป ช่วย ฝูง สุนัข ป่า กำลัง หิว จัก ก็ แร่ เข้า ไป ห้อม ล้อม กัด และ ฆ่านะ เสีย หมก เกิด คน นั้น ก็ วิ่ง ร้อง ให้ นึก ล้ว สุนัข กลับ มา บอก พ่อ แม่ ๆ ก็ ตกใจ ครั้น พุค ไป พุค มา ก็ ได้ ความ ว่า ที่ เป็น เหตุ อุบัติ ร้าย ถึง เสีย ของ ครั้ง นี้ ก็ เพราะ ที่ ลัก ของ ตัว เคย พุค เหลวไหล มา มาก จน เมื่อ มี เหตุ จริง ก็ ไม่มี ใคร เชื่อ จึง เขียน ที่ ลัก ของ ตัว เป็น สำนึก

นิทานที่ ๔ เรื่องกากับนกแก

กาเป็นชาวกรุงเทพฯ แกเป็นชาวเพชรบุรี เคย
ชอบพอกัน นกแกไปมาหา กา อยู่บ่อยๆ โดยที่นับถือ
กาว่าเป็นสัตว์ฉลาด นกแกจะทุกซ่ทุกสิ่งใด เคยมาบอก
เล่าแก่กาเสมอ วันหนึ่งนกแกมาหา กา เล่าความคับ
แค้นให้ฟังว่า ข้าพเจ้าได้ความ ออกหากหา อาหารไม่ใคร่
พอกิน ลูกอ่อนที่ยังอยู่กับรัง ก็พลอยอด เขาว่าท่าน
ฉลาดหาอาหาร ขอท่านได้แนะให้บ้าง กาจึงถามว่า
ท่านออกหากินเวลาไร นกแกก็บอกว่า ไม่ได้กำหนด
เวลา สุกแต่สบายเวลาใดก็ได้ไปเมื่อนี้ กา ก็รับได้ว่า
แกเป็นผู้ประพฤติอย่างไร จึงแกจึงถามว่า ก็เวลาใด
เล่าเป็นเวลาสบายของท่าน นกแกตอบว่า ถ้าพระอาทิตย์
ยังไม่ขึ้นจก ข้าพเจ้าก็ยังนอนสบาย อยู่ บางทีวันไหนฟ้า
ฝนครมเครือ ข้าพเจ้าก็มีเวลา สบายนานกว่า วันธรรมดา
ข้าพเจ้าได้มีเวลานิดซี เกียะอยู่ หนึ่งวัน จึงลุก ขึ้นไปหา
อาหาร กา จึงว่าอย่างนั้นซิ ท่านจึงต้องอด ธรรมดา
สัตว์เช่นเรานี้ต้องหากินแต่เช้า ก็นี้ท่านเกียะครว้น
นอนเสีย หนึ่งสัปดาห์ ออกหากินไม่ทันเพื่อน จะได้ อาหาร
ที่ไหนมา ฝ่ายตัวของเรานี้บ่อดตั้งแต่เช้า ครู่รีบขึ้นออก

๘

แบบสอนอ่านนิทานสุภาสิต

ราช วั

เพื่อที่เรจะได้มีเวลาไปไ้ไกลๆ เราได้เลือกหา

อาหาร กินก่อนคนอื่น ที่สุดเวลากลับ มาวั ก็ยังมี
อะไร ที่ก ำก มาฝากลูก เสมอ ถ้าทำนุุ่สำห ัฝัก คั้ว

เรื่องหนูสอนกับพี่สาว

เองให้เป็นผู้ลุกขึ้นแต่เช้าได้แล้ว ท่านก็จะไม่ออกอาหาร
เลย แต่ฉันมาหนักแกจึงทำตามคำที่กาสอน นกแกก็
ไม่ออกอาหารตั้งแต่ก่อน

—*—*—

นิทานที่ ๕ เรื่องหนูสอนกับพี่สาว

วันหนึ่งในฤดูร้อน นักเรียนคนหนึ่งชื่อหนูสอน แม่
บังคับให้ไปเรียนหนังสือกับพี่สาว หนูสอนทำการฝึก
กระโดดไม่ยอมจะไปโรงเรียน แต่ซักไม่ได้ก็ต้องจำใจ
ไป ขณะที่เดินไปตามทาง หนูสอนพบกับพี่สาวว่า พี่
เราพากันไปวิ่งเล่นที่ริมน้ำ เราสนุกกว่าไปโรงเรียนมาก พี่
สาวตอบว่าไม่ได้ ฉันไม่มีเวลาจะไปวิ่งเล่นเหมือนอย่าง
น้อง เวลาฉันเดินไปโรงเรียนนี้ ถ้าฉันจะแวะไปซื้อผ้า
ซื้อเข็ม และ กาย ไปได้แม่ แม่ก็จะเย็บเสื้อขายได้สักตัว
ซื้อขนมกินมีดีกว่าไปวิ่งเล่นหรือ ว่าแล้วก็พากันเดิน
ต่อไป หนูสอนจึงแลไปเห็นฝูงหลายตัว บินไปบินมา
เที่ยวหาเกสรดอกไม้อยู่ หนูสอนจึงพบกับพี่สาวว่า พี่
ฉันอยากจะเป็นผึ้งจะได้บินชมดอกไม้เล่นได้สบายใจ ไม่
ต้องทำอะไร และไม่ต้องเรียนอะไรด้วย พี่สาวจึงตอบว่า

ที่ไหน ผึ้งมันไม่ชี้ เกือบเหมือนอย่างน้องเลย คุให้คี
 สักหน่อย มันมันเที่ยวหา น้ำที่หวานๆ ในเกษร กอกไม้
 สำหรับเอาไปเก็บไว้ในรัง เพื่อจะได้เป็นอาหารในฤดูหนาว
 ไม่ใช่มันบินไปเที่ยวเล่นเหมือนอย่างน้องคิดจะไป พ่อว่า
 ยังไม่ทันซำค้ำ ก็แลเห็นผึ้งบินกลับไปรังของมัน

ครั้นหนูสอนกับพี่สาว เดินต่อไปอีกสักหน่อย ก็แล
 เห็นนกตัวหนึ่ง ร้องเจี๊ยบเจี๊ยบๆ อยู่บนกิ่งไม้ หนูสอนจึง
 พูดกับพี่สาวว่า พี่ หนูนี้แน่ นกมันไม่คงทำอะไร
 หนึ่งสื่อ ก็ไม่คงเรียนด้วย มันอยากจะเป็นนกแท้ๆ ถ้า
 มันได้เป็นนก มันจะร้องลคร เล่นให้สนุกใจวันยังค่ำ พี่สาว
 ตอบว่า ที่ไหนได้ น้องไม่เห็นหรือ นกมันบินลงจิกหญ้า
 แห้ง แล้วก็คาบเอาไปทำรัง มันไม่เที่ยวเล่นเปล่าๆ กอก
 แล้วพี่สาวก็สอนต่อไปว่า นี่แน่ เห็นหรือยังเล่า แม่
 แค่อัตว์เล็กๆ เช่นแมลงผึ้งและนกมันยังรู้จักทำรัง และ
 เที่ยวหาเหยื่อมาเลี้ยงตัวและลูกตามประสาสัตว์ ก็ตัว
 น้องมีหน้าที่ที่จะเรียนวิชา น้องไม่ควรชี้เกียจ ควรจะ
 ตั้งหน้าเล่าเรียน เมื่อโตขึ้น เจ้าจะได้ใช้วิชา ประกอบ
 การทำมาหากินและทำการให้เป็นประโยชน์ แก่บ้าน
 เกิดเมืองนอนต่อไป

นิทานที่ ๒ เรื่อง กระท่ายตื่นตูม

ครั้งหนึ่ง มีกระท่ายตัวหนึ่งนอนหลับอยู่ที่ใต้ต้นตาล
ขณะเมื่อกระท่ายหลับอยู่นั้น เกิดลมพายุใหญ่พัดกล้ำ
ลูกตาลบนต้นหล่นตูมลงมา เกือบถูกระท่าย กระท่าย
ตกใจตื่นขึ้น สำคัญว่าฟ้าถล่ม ไม่ทันได้ไตร่ตรองอะไร
ลุกขึ้นได้ก็วิ่งไปโดยสุกกำลัง เพราะกลัวความตาย

ฝ่ายเสือข้างกวางทราย แรค สัตว์หลายจำพวก
ช่วยกัน เห็นกระท่ายวิ่งมาโดยเต็มกำลังทั้งนั้น จึง
ถามกระท่ายว่า นี่ท่านวิ่งหนีอะไรกันมา กระท่ายวิ่ง
พลาบบอกความพลาบ สัตว์เหล่านั้นก็ฟังกระท่ายบอก
ก็ไม่ทันไตร่ตรอง สำคัญว่าฟ้าถล่มจริง ก็พากันวิ่งตาม
กระท่ายไปหล่นขาหัก แข็งหัก โคนต้นไม้ ตกเหวตาย
บ้างก็มี ส่วนที่ยังเหลืออยู่ก็พากันวิ่งหนีต่อไปอีก

มีพระยาราชนิสัยสัตว์หนึ่ง เป็นสัตว์มีปัญญา เห็น
สัตว์ทั้งหลายมีเสือข้าง เป็นต้นพากันวิ่งมาไม่หยุดหย่อน
จึงร้องถามว่า เอ๊ะ เหตุไร ท่านทั้งหลาย จึงพากันวิ่งจนโคน
กันล้มตาย ฉะนี้ หยุดบอกให้เราทราบ ประเดี๋ยวก่อน สัตว์
เหล่านั้นกลัวอำนาจราชสีห์ก็ต้องหยุด และเล่าความ
ที่กระท่ายแจ้งแก่ตนให้ราชสีห์ฟัง ราชสีห์ก็เข้าใจทันที

ว่า สัตว์เหล่านี้ คง จะ ที่น อรไว มา สัก อย่าง หนึ่ง

ถาม ค่อยไปว่า พ้าถล่มที่ตรงไหน จงพาเราไปดูสักที
 สัตว์เหล่านี้มันกลัวตายจนตัวสั่น แต่ชักอำนาจราชสีห์

ไม่ได้ ก็ต้องพาราชสีห์ไป พอถึงใต้ต้นตาลที่กระท่าย นอน
 ราชสีห์ก็พิเคราะห์ดู เห็นลูกตาล ตก อยู่ใตโคนต้น ก็เข้า
 ใจว่าผลตาล นั้น หล่น ลง มา กระท่าย สำคัญว่า พ้า ถล่ม
 ก็ตกใจ จึงวิ่งหนี สัตว์ทั้ง หลายที่ไม่มีปัญญา ทรู ครอบ
 ก็พากันหลงเชื่อ กระท่าย วิ่ง เถลิกไป จนโคนต้นชาหัก คอ
 หัก ตกเหว ตาย เสีย บ้าง ก็มี สัตว์ทั้ง หลาย ที่ พากัน
 ได้ รับ ทุกขเวทนา ครั้งนี้ ก็ เพราะ เหตุ ที่ เป็น ผู้ ซลา ก เซลา
 หา ปัญญา ทรู ครอบ มิได้

นิทานที่ ๗ เรื่องสาต่าง กับโคต่าง

พ่อค้าคนหนึ่ง เป็นคนเคย บรรทุกสินค้าไป ขาย เมืองไกล.
 วันหนึ่ง จึงขนสินค้า ลง บรรทุกใน ท้า ง บนหลังโคตัว ๑ กับลา
 ตัว ๑ แล้ว ก็ ออก เดินทางไป คราวนั้น ต้องข้าม เขา ลง ห้วย
 มาก แต่ ลานี้ บรรทุกหนัก เต็ม กำลัง เมื่อ เดิน มา ตาม
 ทาง ราบ ๆ ก็ทนไปได้ ครั้นถึงทาง ะชันบนภูเขา เป็นทาง
 ชัน และ แคบ ก็รู้สึกตัวว่า ของที่บรรทุกหนัก เกิน กำลัง
 ที่ จะ ทน ได้ จึงพูด อ้อนวอนโคว่า เพื่อนเอ๋ย ช่วยรับ
 แบ่ง ของ ไป เสีย สักหน่อยเถิด เราหนัก เต็ม กำลัง ที่ จะ พา ไป
 ผ่านโคได้ฟัง ก็คิด ว่า ชะไร เรา จะ ไป แบ่ง เขา ของ มา

ได้หนักหนาหลังเรา เราอยาก รบ แบ่งให้ มัน เสีย อีก จึง
 ตอบว่า ข้า ก็ หนัก จะไปไม่ ไหวเหมือน กัน ถ้าข้า จะแบ่ง
 ของไป เติมได้ เจ้า เจ้า จะ รับผิดชอบ หรือ ลาได้ พัง ค้าง นั้น
 ก็ หนักใจ ต้อง จำทนไป ครั้น ขึ้น บ่น ภูเขาไป ใกล้เคียง หนึ่ง
 หันกลับมา ก็ ล้มลง ถึงแก่ ความตาย ทั้งกำลัง บรรทุก อยู่ ชาย
 พ้อคำไม่รู้ที่ จะ ทำอย่างไร ด้วย อยู่ใน ประเทศ ที่ เย็น ลีว
 จึง หันหลัง ของ ออก จาก ทาง ที่ คลัง ลา ไป บรรทุก ใน ทาง
 โค น หมก รวมของ เป็น สอง ส่วน แล้ว ยัง ข้าง ออก หนึ่ง ลา ขึ้น
 บรรทุก ลง ด้วย โค ได้ ความ หนัก ขึ้น ยิ่ง กว่า เก้า เป็น อัน มาก
 ก็ ร้อง ว่า แก่ ตัว เอง ว่า ซึ่ง เรา ได้ ความ หนัก เกิน ลำบาก
 ขึ้น ยิ่ง กว่า เก้า นี้ ก็ เพราะ มีความ ถือเปรียบ แก่ง แ่ง
 ทอด ทั้ง เพื่อน กัน เสีย ถ้า เพียง แก่ เรา จะ เอ็นดู เพื่อน กัน
 ช่วย แบ่ง สิ่ง ของ มา เสีย สัก เล็ก น้อย ลา ก็ คง ไม่ ตาย ที่
 โคน เลย เรา จะ ได้ ความ หนัก ถึง เพียง นี้ นี้ เพราะ เรา ระวัง เกียง
 แก่ง แ่ง ค่อ เพื่อน กลัว จะ เสีย รัศ เสีย เปรียบ ใน การงาน
 ไม่ มีความ เอ็นดู และ เอื้อเฟื้อ แก่ เพื่อน จะ เอา สบาย
 แต่ ผู้ เกียจ จึง ได้ ความ ลำบาก หนัก ถึง เพียง นี้

นิทาน ที่ ๘ เรื่อง นาก กิน ปลา

มีนากสองตัว เป็นเพื่อนกัน หาปลาได้แล้วส่งกัน
กิน นากตัวหนึ่งชอบเที่ยวหาปลาในน้ำลึก นากอีกตัว
หนึ่งพอใจหาปลาตามชายฝั่ง วันหนึ่งช่วยกันจับปลา
ตะเพียนได้แต่ไม่อาจแบ่งกัน ต่างตัวเถียงจะเอาท่อน
ข้างหัว ไม่ยอมจะเอาท่อนข้างหาง ในเวลานั้น พอ
หมาจิ้งจอกตัวหนึ่งเดินมาทางนั้น นากสองตัวนั้น พุด
กับหมาจิ้งจอกว่า **ลุง** ช่วยแบ่งปลานี้ให้แก่ฉันทั้งสอง
ทีเถิด

หมาจิ้งจอกพูดว่า **ของ ๆ เจ้า เจ้าแบ่งกันเองสิ**
งการอะไรของข้า!

นาก. ฉันแบ่งไม่ตกลงกัน ฉันจึงขอให้ลุงช่วยแบ่งให้
หมา. เจ้านายของข้า ท่านตั้งข้าให้มีหน้าที่ชำระ
ความ ข้านั่งศาลมานานเหนื่อย จึงเที่ยวเดินแก้เมื่อยเสียบที
มาถึงที่นี่ ก็พบความที่ระ คอง คักสินเข้าอีก นำเขื่อ
แท้ ๆ แต่เสียอื้อฉาวของเจ้าไม่ได้ ก็จะต้องช่วยไป ตามการ
ก็เจ้าจักทำตามคำของข้าหรือ

นาก. **ลุง** ไบร่กทีเถิด **ลุง** ว่าอย่างไรฉันจักทำตาม
หมา. เท่านั้นก็ต้องเถียงกันด้วย ไม่พอที พาให้ผู้อื่น

ลำบาก ถ้าอย่างนั้น เจ้าผู้เที่ยวหาหิน อยู่แต่ตาม ชายฝั่ง
งเขา ท่อนข้าง ทาง ท่อนข้าง หั่วให้ ไก่แก่ เจ้าผู้เที่ยวหาหิน
ในน้ำ ลึก ส่วน ท่อน กลาง หั่ว เป็นค่า ปล่อย การ ของ เรา ผู้
ทักสิน

หมา จึง รอก หูก อย่าง นี้ แล้ว แบ่ง ปลา ท่อน ข้าง หั่ว
ให้ แก่ นาก ผู้ เที่ยว ใน น้ำ ลึก แบ่ง ท่อน ข้าง ทาง ให้ แก่ นาก
ผู้ เที่ยว ตาม ชาย ฝั่ง แล้ว คาบ เขา ท่อน กลาง หั่ว หลิไป

นาก สอง ตัว ไม่ รู้ ทำ อย่าง ไร ไก่ แก่ ยืน ดู ทำ คา
ปริย ๆ นึก ใน ใจ ว่า ไม่ พอดี ขอม เสียบ เปรี๊ยะ แก่ กัน
เอง ยัง ก็ กว่า

เสียบ น้อย เสียบ ยาก เสียบ มาก เสียบ ง่าย ไก่ แก่ อะ ไร

นิทาน ที่ ๙ เรื่อง โคน ของ ชาวนา

ยังมี โคน หนึ่ง ของ ชาวนา ตัว หนึ่ง เป็น โคน เก่า อีก
ตัว หนึ่ง เป็น โคน ที่ ซื้อมา ใหม่ เจ้า ของ เคย ใช้ เทียม เถวียน
และ เทียม ไถ ด้วย กัน เสมอ แต่ โคน ตัว เก่า นั้น มี นิสัย
เกด มะ เหยร ก สุก แต่ เมื่อ เทียม เถวียน หรือ เทียม ไถ เข้า คู่ กับ
เมื่อ ไร แล้ว เป็น ค่อง ชน ต้อง ขวิด โคน ตัว ใหม่ ทุก คราว ไป และ
ขณะที่ ลาก เถวียน ไป ตาม ทาง บาง ที ก็ แก้ง ถ่วง ตัว เสียบ

เรื่องโค ของ ขาวนา

๑๗

ให้โค ตัวใหม่ ออก แวงแก่ ตัว เกี้ยว เกวียน จึงเดิน เข้าไป
 เจ้าของ เข้าใจ ว่า โคใหม่ เกี้ยว คร้าน จึง ตี และ แทะ โค
 ใหม่ ด้วย ฆ้อง โคใหม่ ก็ คึก แค้น อยู่ในใจ ยัง เมื่อ ถึง
 เวลา สิ้นงาน การ เจ้าของ ปลอญ ให้ ไป กิน หญ้า ใน กลางทุ่ง
 โค เก่า ก็ รีบ กิน ให้ อิ่ม ก่อน แล้ว ก็ แกล้ง ไล่ ขวิด โคใหม่ ไม่
 ให้ กิน หญ้า ได้ พอ เห็น ของ เจ้าของ ไล่ กลับ เข้า คอก โค
 ใหม่ ก็ กิน ไม่ อิ่ม แต่ โค เก่า เพี้ยว รบกวน รังแก เพื่อน ของ ตัว
 เอง อยู่ ทั้ง นี้ จน โค ใหม่ ไม่ มีความ ผาสุก ว่าง ภาย ก็ ชุบ ผอม
 แต่ ก็ รับ ความ เบื่อ ร้อน มา ทั้ง นี้ ข้าง นาน จนทน ไม่ไหว วัน
 หนึ่ง ได้ โอกาส จึงหนี ไปซ่อน ตัว เสีย ในป่า เจ้าของ ก็ เชี่ยว
 ตาม ตัว ไม่ พบ ครั้น ถึง เวลา ทำนา เจ้าของ ก็ ต้อง ลง มือ ไถ
 ก็ จำ ต้อง เทียม โค ตัว เก่า แก่ ตัว เกี้ยว ให้ ไถ นา ถึง เวลา
 ลาก เข้า เข้า บ้าน ก็ ใช้ ให้ ลาก แก่ ตัว เกี้ยว โค เก่า ก็ ต้อง
 ทำงาน หุนหัน อยู่ ตัว เกี้ยว การ ที่ เป็น ทั้ง นี้ ก็ สม แก่ ที่ ตน ได้
 รังแก ช่มเตง เพื่อน จน ต้อง หนี ไป เสีย โค เก่า ได้ ความ เหน็ด
 เหนื่อย ลำบาก มาก จึง นึก ถึง ตัว ว่า การ รังแก เพื่อน กัน
 นั้น มีโทษ แก่ ตน ทั้ง นี้

—*๑๑๑*—

นิทาน ที่ ๑๐ เรื่อง ม้า อารี

ชาวผู้หนึ่ง มีม้า และ วัว สำหรับใช้เป็นพาหนะ อย่างสะดวก
เจ้าของรักม้ามาก เพราะใช้ขี่ไปมาได้เร็ว วัวก็เรียบ
ตัว วัวก็ไม่มีใครรังเกียจ เข้า ก็วิ่งโซกโซก เจ้าของ
จึงปล่อยโรงเล็ก ๆ ให้ม้า อยู่ แต่ วัวนั้น ปล่อยไว้ข้างนอก
ให้ไปอาศรัย อยู่ใต้ต้นไม้ อยู่มาวันหนึ่ง เวลาที่กฝนตก
ใหญ่ วัวทนฝนไม่ไหว จึงเดินเข้าไปใกล้ โรงม้า แล้วว่า แก่
ม้าว้า เพื่อขอ เชื้อ ขอ อาศรัยโรงบังคี่รึนะ สักหน่อย เด็ก
เมื่อ ม้าได้ยิน และได้เห็นความลำบากของ วัวเช่นนั้น ก็ สงสาร
จึงยอมอนุญาตให้ อาศรัย คนสู้ เชื้อบ ตัวคู่ไว้ ฝ่าย วัว
ได้ อาศรัยโรง ม้าบังคี่รึนะ สมประสงค์ แล้ว ก็ค่อยมีความสุขขึ้น
แต่ นึกแต่ในใจว่า ถ้าได้เข้าไปอยู่ในโรงทั้ง ตัว ะ มีความ
สุขมาก เมื่อคิดดังนี้แล้วก็พูด อ้อนวอนม้าว่า ท่านอนุญาต
ให้ โรงเรา บังคี่รึนะ เช่นนี้ ก็เย็นถาวร ก็แล้ว แต่ยังไม่ทำ
ให้เรา มีความสุข ขอ ท่าน ะ อนุญาตให้ อาศรัย ถึง คอ
สักหน่อย เด็ก ม้าได้ฟัง อ้อนวอน ก็เสียใจไม่ได้ จึง อนุญาตให้
วัว ก็สบายมากขึ้น ไม่ช้าไม่นาน วัว ก็ขออนุญาตเข้าไปทุกที
จนภายหลังถึง ม้า ะ หนึ่ง เสียใจไม่อนุญาต วัว ก็เขยิบ รุก เข้าไป
รำไป ในที่สุด ม้าทนความ เบียดไม่ไหว ก็ ต้องหนีออก

จากโรง ปล่อยให้วัวอยู่ตาม สายา น รุ่งสว่าง คนผู้ท
 ล้าบากเสียเอง แต่หนีต่อมาถึงเวลาทำฝนตกก็ไม่ได้ตก
 ก็ที่ วัวก็รีบเข้าไป อยู่เสียในโรงก่อนเสมอ วันหนึ่ง ม้า
 พยายามเข้าไป อยู่ในโรงเสีย แต่วัน เพื่อจะหาความสุข
 ในเวลากลางวัน แต่ก็ไม่สำเร็จ พอค่ำลงวัวก็ไปแชก
 เสียอีก ม้าเป็นผู้ใจดีและเกรงใจเพื่อน ก็ต้องหลีกเลี่ยง
 ออกนอกโรงไป การเป็นดังนี้เสมอ มาจนม้า นั้นชุกชุม
 ลง ด้วยความที่ ต้องกรากกรำ อยู่กลางบ้านในเวลาฝนตก
 พายุรึง จึงเป็นที่แปลกตา เจ้าของสำคัญว่า ม้าจอม
 เพราะบังเกิดในเวลากลางวัน คืนวันหนึ่ง เจ้าของจึงลงไป
 ที่โรงม้า เพื่อจะสมไฟให้แก่ม้า ครั้นมองดูในโรงเห็น
 เห็นวัวไป เจ้าของก็นึกผิดใจ จึงเดินท้อไป เห็นม้า
 ยืนอยู่กลางบ้าน เมื่อเจ้าของเห็น ครั้นนั้นก็เห็นเหตุว่า
 ม้าจอม เพราะวัวไปแย่งที่อยู่ที่ อยู่ ตั้งแต่วันนั้นไป พอ
 ถึงเวลาค่ำเจ้าของก็เอาเชือกผูกวัวไว้ กลางบ้าน เพื่อ
 ไม่ได้ไปกวณม้าอีก ม้าก็ค่อขยอขึ้น ส่วนวัวนั้นจอม
 ลง เพราะต้องถูกกรำฝน แม้แต่ได้คั้นน้ำก็ไม่ได้อาหาร
 เหมือนแต่ก่อน ยังมีความ ล้าบากเสีย กว่า เมื่อยังไม่ได้
 ไปเย็บเขาโรงม้าอีก

นิทาน ที่ ๑๑ เรื่อง ช้าง กับ มด แดง

ช้างตัวหนึ่งเดินไปพบรังมดแดง ซึ่งหลุดจาก ถังไม้
ตกขวางทางอยู่ จึงร้องว่า แก่มดเหล่านี้นะ เชี่ยทำไม
พวกเองจึงมาเที่ยว เกราะ ทำรังขวางทางข้าดังนี้ เห็น
ข้ามาทำไมหลนหลิก ตัวเจ้าโตเท่าโต ถ้าข้าจะ จับ ฟาด
เสียทั้งรัง เจ้าก็จะสู้รบ คบมืออย่างไรกับข้า มดก็ฟัง
ก็มีความโกรธและนึกว่า เรา ก็เป็นสัตว์มีชีวิตเหมือนกัน
ถึงตัวจะเล็ก น้อย ร้อย รีก อย่างไร ก็ไม่ควรที่จะ ขอมให้
ช้างหมิ่น ประมาทได้ จำจะต้องทำให้เห็นฝีมือเสียบ้าง ก็
แล้วจึงร้องตอบ ช้างว่า ได้เจ้าขอรับ กระผมไม่ มุ่งหมาย
จะขวางทางได้เท่า เลบ รังกระผม ซาก ตก ลง มา เพียง
พวก กระผม ทำหกร้อย เท่านั้น จะช่วยกัน แยกสามไป ก็ไม่ทัน
ได้เท่า เห็นคนโต มีบุญหนักศักดิ์ใหญ่ ถ้าจะไปรบกวน
แต่ เอาปลายงวง เขียว รัง กระผม ขึ้น ไปไว้บน ถังไม้ ก็
ยกขึ้นได้ ในพริบตาเดียว ช้างได้ยินมด ยก ขอ ตัว ทั้ง นั้น
อยาก จะ อวดฤทธิ์ เกษให้มด เห็น จึงร้อง ว่า เธอ จิงซี
พวกเองสัก ก็หมิ่นก็สู้ ข้า คนโตเขียว ไม่ไ้ ว่าแล้วก็ เอา
ปลายงวง จับ รัง มด ขึ้น ฝ่ายมดก็ ได้ ก็ ทรู กัน เข้าใน รุง วง
ทุก ตัว ช่วย กัน กัด เป็น สาคีต ช้างได้ ความเจ็บปวด มาก

จะฟาดฟักอย่างไร ถ้าไม่หลุก จึงร้องถาม มก ว่า มก เชี่ย
นี่เจ้ามา ถักข้าวทำไม นาย มก จึง ร้อง ตอบว่า ที่ข้าถัก
เจ้านี้ เพราะเจ้าถือ ตนว่ามีอำนาจกว่าผู้อื่น จึงดูหมิ่น
พวกข้าที่เล็กกว่า จึงทำให้เห็นฝีมือเสียบ้าง ถ้าเจ้า
ยังถือตัวว่าเก่งกาจ ไม่มีผู้ใดสู้ไ้อยู่ตรงๆ ข้าก็
เป็นไม่วาง จะ ถัก และ วาง พิช จนเจ้าถึงแก่ความตาย
ข้างขึ้นรณ อยู่จนหมกขัณธูญา ก็หมกมานะที่จะต่อสู้ ต้อง
ยอมแพ้มก และส่ง มก ขึ้น ตันไม้ไป แต่เพราะข้าข้างก็
หมกทวิฏฐิ ไม่ถือตนว่าเก่งกว่าผู้อื่นเลย

นิทาน ที่ ๑๒ เรื่อง กระจาด่าย แหะ เลือ

แต่ครั้ง ก่อนมี กระจาด่าย ตัวหนึ่ง ชอบ เล่น ขลุ่ย ชน เทียว
คอ แหะ แหะ เข้า เขา อยู่ เสมอ ใน เพื่อ กระจาด่าย ตัว นั้น
ตัว จะ เล่น กับใคร จะ ไป หา กิน ที่ไหน ก็ เทียว ก่อ วัว ท
กับ เขา อยู่ เมือง ๆ จน เพื่อ ผูก ทั้ง หลาย ไม่ อยาก คบ คำ ตัว
ภายหลัง ก็ ต้อง อยู่ แต่ ผู้ เทียว ไป หา กิน แต่ ผู้ เทียว เพื่อน
ฝูง เขา พา กิน เมื่อ และ เอา ใจ ออก หาก หมก ครั้น ใน พวก
กระจาด่าย ตัว นั้น ไม่มี ใคร จะ คบ คำ แล้ว กระจาด่าย ตัว นั้น
สิ้น แต้ม เข้า อยู่ แต่ ตัว เทียว ไม่มี เพื่อน ภายหลัง ก็ ไป

เรื่องกระต่ายแท้เสือ

๒๓

คยเช่นเพื่อน กัน กับเสือ

ขึ้นแรก ก็ คย คำ เล่น หวี เทียว

เทว่ กัน แท้โดยก็

ควัน ก่อ มา วัน หึงเห็นเสือ หอน หลับ อยู่

ไต่กันไม้ กระต่าย ก็ ออกลูกไม้ได้ นึก จะ แกล้ง เลื้อย เล่น
จึงได้ถอนเอา ต้น กล้วยไป แยก รุม เลื้อย เลื้อย ตกใจ ขึ้น ขึ้น
แลเห็น กระต่าย ก็ ร้องห้าม ว่า อย่า เล่น หัน เรา จะ นอก
ว่า แล้ว เลื้อย กัน นอก ต่อ ไป อีก พอ จน จะ กลับ ที่นี้ กระต่าย
อม หวี ไป หยอด ที่ ช่องหู เลื้อย ก็ พุกห้าม กระต่าย แต่ โขย
ก็ ออกลูก เพราะ เห็น ว่า เป็น เพื่อน ผูก กัน กระต่าย ก็ ไม่ พัก ยัง
ขึ้น เข้า แหะ อยู่ พอ ครึ่ง ที่ ๓ เลื้อย ชัก ใจ ทน อยู่ ไม่ ไหว ลุก
ขึ้น ไต่ ก็ ไต่ กระต่าย กระต่าย จับ ไ้ แต่ หาง ก็ กระชาก เลื้อย
จน ชาก กระต่าย ก็ รีบ โดด หัน ไป จน สุก กำ ลัง ได้ ความ เจ็บ
ช้า เป็น อัน มาก แทะ จะ ถึง แก่ ความ ตาย ทั้ง แต่ นั้น มา
กระต่าย กับ เลื้อย ก็ ชาก ไม่ ตี กัน เลย เข้า หน้า กัน ไม่ ได้

นิทาน ที่ ๑๓ เรื่อง คีกร กลาง เมือง

มี ชาว บ้าน นอก คน หนึ่ง วัน หนึ่ง แยก ไ้ หน้า ผี เข้า ไป
ใน เมือง หลวง เมื่อ เดิน ไป ตาม ถนน มี ตัว ลิง แล กุ ขำ
เมือง อยู่ เสด็จ มี รถ กัน หนึ่ง ชับ ชั่ง ๆ มา โคน ชา คน นั้น ล้ม
ลง ไ้ หน้า ผี ตก แหก หน้า ผี ก็ หก หอง อยู่ บน ถนน แผลง วัน
ไ้ กลืน หน้า ผี ก็ มา กิน หน้า ผี เป็น หมู ไ้ ใหญ่ จึง รก เห็น ก็ มา
ออก กิน แผลง วัน แมว ตัว หนึ่ง เห็น จึง รก ก็ วิ่ง มา ตะครุบ

เรื่อง ตะปู เกือกม้า

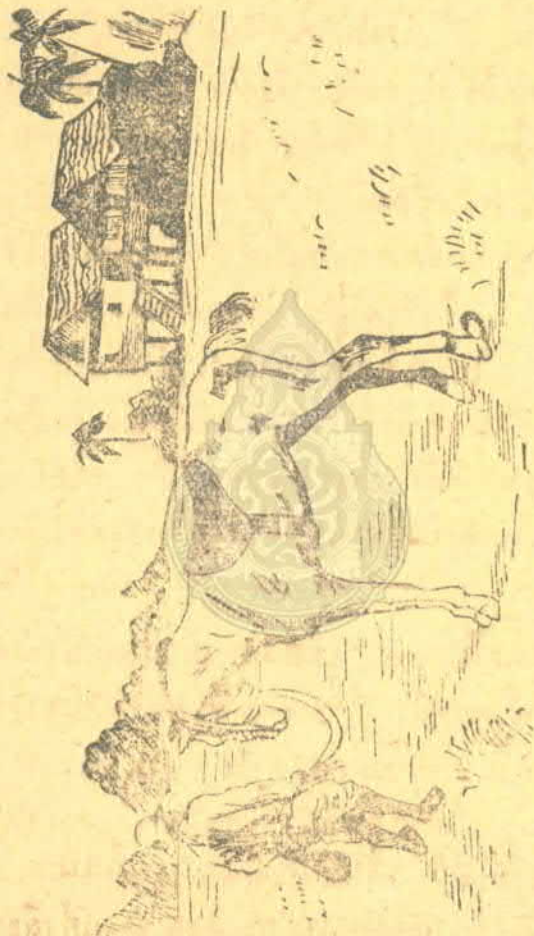
๒๕

ฝ่าย หมา แล เห็น แมว ก็วิ่งไล่แมวไป เจ้าของแมว เห็น หมา
ไล่แมวของตน นวยไม่ว่าก็วิ่งไล่ตีหมา ฝ่ายเจ้า
ของหมา เห็น ก็นั้น ก็โกรธ จึงเกิดทะเลาะ เป็นปากเสียง
กัน ขึ้นกับเจ้าของแมว ต่างคนต่างเถียงกัน ไม่ช้าก็
เกิดทำร้าย กัน ต่าง ๆ จนถึง กับเกิดตีกันขึ้น ข้างหนึ่งสู้
ไม่ได้ ก็ไปบอก พวกพ้อง บอกกัน มาตี อีกข้างหนึ่ง ก็บอก
ออกต่อสู้ เป็นเหตุใหญ่โตป่วยเจ็บล้มตายกันข้างละ
หลาย ๆ คน ใคร ๆ ที่อยู่แถว นั้น จะ เข้าห้าม ปราม จับกุม
อะไร ก็ไม่ได้ เพราะ กำลังตีกัน ชุลมุนใหญ่ คล้าย กับเกิด
ศึก กลางเมือง ถึง กับทหาร ต้อง ยกเป็น กองทัพ มา ปราม
ปราม จับ เอาคู่วิวาท นั้นไปไว้สวน ทั้ง สองฝ่าย

นิทานที่ ๑๔ เรื่อง ตะปู เกือกม้า

มีพ่อค้าคนหนึ่ง บรรทุกสินค้าเข้าไปขายในเมือง
แห่งหนึ่ง ครั้นขายหมดแล้ว ก็รวบรวมเงินใส่ถุงเอาขึ้น
บรรทุกหลังม้า ตัวก็ขึ้นขี่ม้า จะกลับไปบ้าน ทั้งใจจะไปให้
ถึงบ้านก่อนเวลาค่ำ ครั้นไปถึงที่พักกลางทางแห่งหนึ่ง จึง
เข้าไปหยุดพัก เจ้าของโรงพักแลเห็นตะปูเกือกม้าที่เท้า

หลัง หลุดไป ทัว ห้าง จึงบอก แก่ พ่อค้า ให้ ทำ เลี้ยง ให้ ดี ฝ่าย

พ่อค้า นั้น เป็น คน ไม่ เชื้อส เพื่อ ถิ่น วัน จึง ตอบ ว่า ช่าง เลอะ ตะป

หลีกตัวเที่ยวเท่านั้น ไม่เป็นไร ข้าพเจ้าจะรีบไป ว่าแล้ว
ก็ขึ้นม้ารีบไป ครั้นเวลาบ่าย ก็ไปถึงที่พักอีกแห่งหนึ่ง
พ่อค้าก็นั่งแวะเข้าไปหยุดพัก เจ้าของโรงพักที่นั่นเห็น
กับออกแก่พ่อค้าเหมือนอย่างนั้นอีก พ่อค้าก็คอยว่าช่างเดชะ
ของนิคเที่ยวเท่านั้นไม่เป็นไร ข้าพเจ้ากลัวจะเสียเวลา
เพราะจะรีบกลับไปให้ถึงบ้านก่อนมืด นี่ก็เกือบจะถึงบ้าน
อยู่แล้ว ว่าแล้วก็ขึ้นม้าต่อไปอีก แต่เกือบม้านั้นเหยื่อ
มากเข้า ม้าวิ่งไม่ถนัดพลาดไปเป็นหลายหน พ่อค้าก็ยัง
ขึ้นควมม้าต่อไปอีก ครั้นม้าวิ่งไปได้หน่อยก็เลยพลาดล้ม
ลงซัดก พ่อค้าก็กระเด็นตกจากหลังม้า พ่อค้านี้ก็ต้อง
รีบแบกถุงเงินอันหนักไปจนถึงบ้าน แล้วต้องเรียกคน
กลับมาช่วยกันพยุงม้าขึ้นไปอีก ได้รับความลำบาก เสียม้า
และเจ็บตัวด้วย จึงบ่นว่าไม่พอที่เลย ถ้าเราเอาใจใส่เสีย
แต่แรกก็จะเป็นเหตุดีเพียงนี้ นี่เพราะเราถือเสียว่า
ของเล็กน้อย จึงเป็นอันตรายถึงเพียงนี้

นิทานที่ ๑๕ เรื่องราชสีห์ คบเพื่อน

ราชสีห์ตัวหนึ่งพอใจในการ คบเพื่อน แต่เลือกคบ
กับสัตว์ที่เห็นว่ามีอำนาจเสมอตน หรือที่พอจะเห็นได้ว่า

ะ เป็นคุณ เป็นประโยชน์แก่ คน จึงคบไว้ ส่วนสัตว์เล็ก ๆ
 น้อย ๆ ที่ มาที่ สนิท ชิคชม กว๊ว ราชสีห์ ก็คิดเห็นว่าไม่เป็น
 ประโยชน์ ก็เบียดเบียน มากกว่า มาก สัตว์ที่ไ้ มาเป็นเพื่อน
 กับ ราชสีห์ แล้วนั้นคือ ช้าง เสือ หมี วัว ควาย การที่
 ราชสีห์คบกับสัตว์เหล่านี้ ก็เพราะเห็นว่า ช้าง เสือ หมี วัวควาย
 เป็น สัตว์ ใหญ่ มีงา เล็บ เขา เป็นอาวุธ เป็นที่ น่าเกรงกลัว
 น่าหวาดเสียวแก่ สัตว์อื่น อยู่มาวันหนึ่ง มด ง่าม ตัวหนึ่ง
 มาขอ สัมผัส เป็นเพื่อนก๊ว ราชสีห์ จึงว่า แก่มก่ามว่า เพื่อน
 ที่เราคบ นั้น เราเคยแต่ที่ เห็นว่า ะ พัง พา อาคริบ กันได้
 โดยที่ เป็นผู้ สูงศักดิ์ มีสง่าราญ เป็นที่ เกรงกลัว แห่งสัตว์
 ทั้งปวง ผู้ที่รูปร่าง เล็กถะร้อบว้อย อย่างเจ้า นี้ เรา ะ คบ
 ค้าไว้เพื่อ ประโยชน์อื่นใด ถ้าเรา คบ เจ้าไว้เป็นเพื่อนแล้ว
 เขา ก็ระชั้น ชื่อว่าเรา เป็นคน สั้นคึก แค่นี้มดชั้น ปรวกก็
 ยักรบไว้เป็นเพื่อน โดยเหตุเหล่านี้ จึงทำให้ เรา ระเกะระเจ้า
 มก่ามได้ พัง ค้างนี้ เห็นว่า ราชสีห์ ไม่พอใจ ะ คบ กับคน ก็
 กลับไป เสียบ ยังกี่ อยู่ ครั้น อยู่มา ค่ำวันหนึ่ง ราชสีห์ นอน
 หลับ อยู่ในถ้ำ ตื่นขึ้นให้รู้ สึกคั้นในหู พอ สึกครู่ ก็ยักเก็บ
 เขมู ถ้ำลึง ถึงเวลาหาอาหาร ะ ไปได้ไม่ได้ ความ ปรวกก็
 ทวีขึ้น ราชสีห์ ก็ นอนครวญคราง อยู่แก่ในถ้ำ เป็น คราว

เวลา สัตว์ที่เป็นเพื่อนฝูงเห็นราชสีห์ตาย หน้าไปก็ สงสัย
จึงชวนกันไปหา ครั้นทราบอาการ เช่นนั้น ต่างก็ช่วยกัน
เป็นธุระ คือ หาอาหารมา ส่งบ้าง คอย ปฏิบัติ อยู่ บ้าง
แต่ไม่มีใคร แก้ไขความ ปวดเจ็บให้หายไปได้ ต่างก็ รนไ
ฝ่าย มก ง่าม เป็นผู้ใด ก็ ครั้นได้ ทราบความ ว่าราชสีห์ ป่วย
ก็มีความ สงสาร จึงไปเยี่ยมและถามราชสีห์ว่า เชอก
การ เจ็บป่วย ของ ท่านมี ถึงนี้ เหตุใด เพื่อนท่านไม่ช่วย เหลือ
เล่า ข้าพเจ้าไม่ได้เป็นเพื่อนท่าน แต่ถ้าไม่มีใคร ช่วย
ข้าพเจ้า ก็จะช่วย ว่าถึงนั้นแล้ว ก็ได้เข้าไปใน หูราชสีห์
เห็นแมลงคาเรือง อยู่ในนั้น ก็กัด ขา ลาก ออกมา ด้วย กำลัง
แรง ครั้นได้ ตัว ออกมา ราชสีห์ ก็ หาย ปวดทันที ราชสีห์
จึง รู้สึก ตนว่า ตัวได้ ก็ดี ก็มา แก่ หลัง และได้ พุท พา
หมื่น ประมาท แก่ มก ง่าม จึงขอ ไทย และ หนี ถิ่น มก ง่าม
ยกคำไว้ เป็น เพื่อน ก่อไป

นิทานที่ ๑๖ เรื่อง แมว กับ แร้ง

มีต้นไม้ใหญ่ ต้นหนึ่ง มีกิ่ง ก้าน แผ่ สดวก ปลูก อยู่ เป็น
ที่ อยู่ อาศัย ของ นก ต่าง ๆ เป็นอัน มาก มี แร้ง แก่ ตัวหนึ่ง ไป
โฉบ ไม้ ได้ อาศัย อยู่ ที่ ต้น ไม้ นี้ ด้วย ขณะ เมื่อ นก ทั้งหลาย

บินไปเที่ยวหาอาหาร นก เหล่า นั้นได้มอมได้ แร้ง แก่ เป็นจुर
 คุแล ลูกนก อันห้อย ที่นอน อยู่ในรัง ครั้นเวลา เป็นฝูงนกพา
 กันบินกลับ มา รัง ต่างตัว ก็ ต่างหา อาหาร มาได้ แร้ง แก่
 หัน กิน เป็น หิตย แร้ง แก่ นั้น ก็ ได้รับความ สุข เป็น อัน มาก
 ยังมี แมว ตัวหนึ่ง เดินหลง ทางมา เมื่อมาถึง ต้นไม้
 ก็ ยืนเสียดงลูกนก ร้อง อ้อ อ้อ อยู่บนต้นไม้ เป็นอันมาก ก็ ขาด กิน
 เป็นกำลัง จึงวิ่ง ขึ้นไปบนต้นไม้ ลูกนก ทั้งหลาย ครั้น แลเห็น
 ก็ ตกใจ พา กัน ร้อง เซ้ง แซ่ จน ไต่ ยืน ไปถึง แร้ง แก่ แร้ง แก่
 ก็ สะใจ คุแล ร้อง ทวาด ลง ไป ด้วยเสียง อันดัง ซัดไล่ แมว ได้ ไป
 เสียด แมว ไต่ ยืน ขึ้น นั้น จึง คิด ว่า แร้ง ตัว นี้ คง จะ เป็น ผู้
 คุแล รักษา ลูก นก ถ้า เรา ก็ ขยับ ไป ที่ไหน จะ ได้ ลูก นก มา
 กิน เป็น อาหาร เล่า จำ จะ ต้อง ทำ ด้วย ขุบาย ประจบ ประแง
 ล้อลวง ก็ คิด กัน นั้น แล้ว แมว จึง รีบ คลาน เข้า ไปหา แร้ง ทำ
 พิณอบ พิทา ขอ โทษ แล้ว พูกว่า ที่ ตัว วิ่ง ขึ้น มา นี้ ไม่ได้ คิด จะ
 กระทำ ร้าย เลย เพราะ เห็น สัตว์ ที่ เป็น ศัตรู มัน ได้ มา จะ ทะกัน
 จึง ได้ วิ่ง ขึ้น มา หมา จะ เห็น ร้อน มา พึ่ง เย็น ก็ เมื่อ มา ถูก ซัด ไล่
 กัน นี้ จะ หัน หน้า ไป พึ่ง ใคร เล่า แร้ง จึง ว่า สัตว์ ชนิด จำพวก
 แมว เสือ ปลา เสือ โคร่ง เป็น ต้น เหล่า นี้ เป็น สัตว์ พาล มี
 แต่ จะ เบียดเบียน ทำ ร้าย ผู้อื่น จะ ให้ อาศัย อยู่ ไม่ได้ และ

รับไล่ให้ไปเสีย ฝ่ายแมวก็พรีพรีว พุกยกออกไป ก้าง ๆ
 ามแรง คงเชื่อยอมให้อาครัย อยู่ในโพรงที่โคนต้นไม้ขึ้น ก่อ
 นั้นมาแมว กับแรง ก็คุ้นเคยคบค้ากันเป็นมิตร ไปหามาสูดกันเสมอ.
 แต่แมว ประพฤติ การทุจริต ชอบกระทำร้ายอยู่ เหนือ ๆ แรงหา
 รู้เท่าไม่ คือ เวลา กลางวัน เมื่อ ผงนก พากันไปเที่ยวหาอาหาร
 แล้ว แมว ก็ค่อย ลอก เล็ก ซึ้นไป จับ ลูกนก มากิน แล้วก็
 หลบตัว เข้าไปซ่อนอยู่ในโพรงไม้ เสมอ ทุกวันมา จน ลูกนก ที่
 เหลือ อยู่ น้อยๆ เขา ยาง ลง เห็นอันมาก ส่วนนกทั้งหลาย เมื่อ
 เห็น ลูกของตัวเขา ยาง หายไป เช่นนั้น ก็นึกสงสัยว่า แรง แก่ นั้น
 เห็น จะ กิน เสีย เป็น มัน คง จึงชวน กัน บิน ลง ไป ที่ โคน ไม้
 ก็เห็น กระต๊อ ลูก นก เวีย รวย เกล็ด อยู่ นก เหล่า นั้น ก็ โกรธ
 แรง เป็น กำ ลัง พากัน บิน ขึ้น ไป ช่วย กัน ไล่ แรง แก่ นั้น จน ตาย
 ฝ่าย แมว เมื่อ ทราบ ว่า ภัย บัง เกิด แก่ แรง เช่น นั้น ก็ ตกใจ
 กลัว เป็น อัน มาก จึง ไ้ หลบ หนี ไป อยู่ เสียด ที่ อื่น

—*—

นิทานที่ ๑๗ เรื่อง กิ้งก่าได้ทอง

เชื่อว่า นก เวีย น ทั้ง หลาย จะ รู้จัก กิ้งก่า ตัว มี นก ล้าย
 จึง แด่ ไผ่ ใหญ่ กว่า มัน ได้ อยู่ ตาม ต้น ไม้ ที่ คบ เป็น รอย
 คอก มี ลิ แดง ๆ มัน ชอบ ซด อยู่ เสมอ ๆ เพราะ ลิ้น ยาว มัน

เรื่อง กิ่งก่า ได้ทอง

๓๓

เป็นเช่นนี้ เขาจึงเล่ากันว่าเรื่องเดิมของมันมี ก็คือ
 กิ่งก่า ตัวหนึ่ง ซึ่งเป็น คันทะกูล เติบโตอาศัยอยู่ที่ชุม
 ประตู่สวนของพระมหากษัตริย์ อยู่มาวันหนึ่ง พระมหากษัตริย์
 เสด็จออกไปประพาศอุทยาน ครั้นเสด็จไปถึงที่ชุม ประตู่
 ทอดพระเนตรเห็น กิ่งก่าลงมาจากชุมประตู่แล้วเกาะอยู่ที่พนักหิน
 น้อย คิริยะ ลงผก ๆ ถวายคำนับ พระมหากษัตริย์ทอด
 พระเนตรเห็น จึงตรัสถามเสนาข้าราชการที่ตามเสด็จ
 ว่าอ้ายสัตว์ตัวนี้มีมัน ทำหัวผก ๆ อยู่ทำไม ข้าราชการผู้หนึ่ง
 จึงกราบทูลว่า กิ่งก่ามีความกลัวภัยภัยและทำ ความเคารพ
 ต่อพระองค์ พระมหากษัตริย์ได้ทรงฟังก็ชอบพระทัย จึง
 พระราชทานทองเป็นค่า เบี้ยเลี้ยงให้แก่กิ่งก่า หนึ่งและสองเพา
 มอบไว้กับ คนเฝ้าพระอุทยาน เพื่อให้ซื้อเนื้อมาให้ กิ่งก่ากิน
 อยู่มาวันหนึ่ง คนเฝ้าสวนไปซื้อเนื้อไม่ได้ จึงเอาทอง สองไพ
 มาผูกไว้ที่คอ กิ่งก่า พอ กิ่งก่าได้ทอง สองไพผูกคอ ก็เกิด
 ความเยื่อหยิ่งถือตัวว่า จะมีเงินทอง แต่คนอื่น หรือ เรา
 ก็มีเหมือนกัน ยกศักดิ์เรา ก็มีเหมือนกัน พระมหากษัตริย์
 เล่าให้ทรงชุลเลียงเรา เราไม่ต้องกลัวไม่ต้อง อ่อนน้อม
 ต่อใครหมก กิ่งก่าแล้ว ก็ขึ้นสู่คิริยะ ร่อน อยู่บนชุม ประตู่

วันหนึ่ง พระมหากษัตริย์เสด็จออกไปประพาศอีก ฝ่ายกิ่งก่า
แลเห็นก็ทำหึงถือตัว ไม่ลงมาถวายคำนับ เหมือนอย่างแต่
ก่อน พระมหากษัตริย์ทอดพระเนตรเห็น จึงตรัสถาม
เจ้าพนักงานผู้เฝ้า พระอุทยานว่า ทำไมกิ่งก่านี้จึงไม่ประพาศ
เหมือนแต่ก่อน ผู้รักษาพระอุทยาน จึงกราบทูลเล่าเรื่องถวาย
และว่า ตั้งแต่ได้เอาทองผูกคอให้แล้ว แต่ไหน มา มันก็ไม่ทำ
สัมมาคารวะเหมือนแต่ก่อน ครั้นพระมหากษัตริย์ทรงทราบ
ว่า กิ่งก่ากำเริบหึงโยโสขึ้นเพราะมีทองผูกคอ ดังนั้น
ก็ทรงพระพิโรธ จึงทำรัสสั่งคนเฝ้าสวนให้เอาทองซึ่งผูกอยู่
ที่คอ กิ่งก่านั้น ออกเสีย และ ตรัสห้ามว่า ตั้งแต่บัดนี้
ต่อไป อย่าได้ซื้อเนื้อมาให้กิ่งก่ากินอีก เป็นอันขาด กิ่งก่า
ตัวนั้นก็ออก เนื้อที่เคยได้พระราชทานเพราะความหึงของตัวเอง

นิทานที่ ๑๘ เรื่องบาง ช่างยู

ครั้งหนึ่ง มีป่าใหญ่แห่งหนึ่ง เป็นที่อาศัยของสัตว์
หลายจำพวก และมีค้างคาวฝูงหนึ่ง อาศัยอยู่ในป่านั้น
ด้วย ฝูงสัตว์ในจำพวกนก เช่น นกเค้าแมว ซึ่งเป็นสัตว์
หากินในเวลากลางคืนก็ หรือจำพวกสิง ค่าง ซึ่งหากิน
ในเวลากลางวันก็ มิได้ทำอันตรายแก่ค้างคาวฝูงนั้น

เลย เพราะนกเค้าแมวเข้าใจเสียว่า ค้างคาว เป็นสัตว์
 บินได้ ก็เป็นพวกนกด้วยกัน ฝ่ายสัตว์ในจำพวกลิง ค้าง
 ก็เข้าใจเสียว่า ค้างคาว เป็นพวกตัว เพราะเห็นหน้า คา
 คล้ายกัน มีปากมีเขี้ยว อย่างเดียวกัน เหตุฉะนั้น จึง
 ไม่มีสัตว์จำพวกไกรย กวนค้างคาวฝูงนั้น ต่อมา มีข้าง
 ตัวหนึ่ง อาศัยอยู่ในโพรงไม้ในป่าด้วยกัน เห็นสัตว์
 ตัวหนึ่งตัวใดมิได้รบ กวนค้างคาว จึงคิดว่า เราอยู่ในป่า
 นี้แต่ผู้เดียว ไม่มีเพื่อนฝูง จำจะต้อง ประจบ ประแจง
 หาความชอบ ต่อสัตว์ทั้ง ๒ จำพวก นั้นไว้ จะได้ทำกิน
 สมาย ๆ คิดเช่นนั้นแล้ว วันหนึ่ง จึง ออก จากโพรงไม้
 ไปหา นกเค้าแมวตัวที่เห็นนายฝูงแล้วพูดว่า ข้าพเจ้า
 เห็นว่า พวกค้างคาว คุ่มกันท่านมาก ออกจะมีใจ เคือง แทน
 คือ เวลา กลางคืน ท่าน เขี้ยว เกาะ อยู่ที่ใด ค้างคาว ก็พา กัน
 บินเฉิบไป ฉาบ มา ผ่าน หน้า ท่าน ท่าน ออก ทน ไม่ได้ ก็ต้อง บิน
 หนีไปบ่อย ๆ การที่ ค้างคาว ทำ แก่ ท่าน ดังนี้ โฉน ท่าน
 ไม่มีใจ ไกรย เคือง บ้างเลย นกเค้าแมว ตอบว่า ข้างเขา
 เลิก เขา เขี้ยว หา ผลไม้ กิน คง ไม่ได้ ถึงใจ คุ่ม เรา
 แต่ การที่ เรา บิน ไป เสียบ เช่น นั้น ประสงค์ จะ หัก ความ รำคาญ
 ออก อีก ประการ หนึ่ง ค้างคาว ก็ เป็น จำพวก นก เหมือนกัน

กับเรา เขาไว้ เป็นเพื่อน หากินในเวลากลางคืนด้วยกัน ก็คิดว่า
 เราไม่พอใจ จะ หยุ่ม หยุ่ม กับการ เช่นนี้ บ้าง จึงว่า ท่าน
 หลง เชื่อว่า ค้างคาว เป็น สัตว์ จำพวก นก ขรรคาก็บอก ของ
 นก ย่อม เป็น ชน อาจ ถอน ออก มา เป็น อื่น ๆ ได้ แต่ ชัก
 ค้างคาว นั้น เป็น หมี ยาง ๆ ซึ่ง ติด เป็น พืด กัน ไป รูป ร่าง
 หน้าตา ก็ เป็น พวก สัตว์ สี่ เท้า ส่วน นี้ ยัง ไม่ เป็น การ สำคัญ
 นึก ข้อ สำคัญ ที่ ต่าง ขรรค ชาติ กัน กับ นก ก็ คือ นก ตก
 ลูก ต้อง เป็น ฟอง ก่อน แล้ว จึง พัก เป็น ตัว และ ไม่ ได้ เลี้ยง
 ลูก ด้วย นม ฝ่าย ค้างคาว ตก ลูก เป็น ตัว ที่ เทียว และ มี นม
 ให้ ลูก กิน ด้วย นก เค้า แมว พิเคราะห์ ก็ เห็น จริง ก็มี ไ
 รัง เกียจ ค้างคาว ว่า ไม่ ใช่ พวก ตัว จึง คิด จะ คอย ทำ ร้าย
 เมื่อ พก กัน แล้ว บ้าง ก็ ไป หา ถึง พบ สิง นาย ผง เข้า จึง
 ถาม ถึง ว่า ค้างคาว พา กัน เทียว แย่ง หา ผลไม้ ซึ่งเป็น อาหาร
 ของ พวก ท่าน กิน อยู่ ทั้ง นี้ ทุก ค่ำ ๆ ท่าน ข้าง ไม่ แค่น เคือง
 มัน บ้าง หรือ สิง คอย ว่า เขา เป็น พวก เรา ถึง จะ แย่ง ผลไม้
 กิน บ้าง ก็ ข้าง เขา เด็ด บ้าง จึงว่า การ ที่ ท่าน จะ ไป ใน ที่
 ไกล ท่าน ต้อง เติม หรือ กระ โดก ไป ด้วย เท้า แต่ ค้างคาว
 นั้น มี น้ ไป ด้วย ปีก อย่าง เทียว กับ นก จะ นิย ว่า เป็น สัตว์ พวก
 เทียว กับ ท่าน ด้วย อย่างไร จึง ได้ พัง ก็ เห็น จริง ว่า ค้างคาว

เข็นรถ ไม่ใช่ เป็นสัตว์ พวกเดียวกัน และ การที่ค้างคาว
มา กินผลไม้เสีย นี้ ก็คือ ตัว ศัตรู ที่แย่งอาหารของเรา จำ
จะไม่ยอมให้ กินผลไม้ ในป่า นี้ ต่อไป จึง บอก พวก ของ คน
ให้รู้ทั่วกัน ครั้น คำ ลง ค้างคาว พา ผี ออกหา กิน ผี
ลิง และ ค่าง ก็ พา กันไล่ ฝ่าย พวก นก เห็น ค้างคาว ยิน มา
ก็ไล่ ตี จน ค้างคาว อยู่ใน ป่า นั้น ไม่ ได้ ต้อง หิน ไป อยู่ ป่า อื่น
ฝ่าย บ้าง ถึง เวลา คำ ลง ก็ ออก เทียวหา กิน บ้าง นก เค้ แม่
แผล เห็น เข้าใจ ว่า ค้างคาว ก็ไล่ ตี บ้าง ต้อง หิน ไป ซ่อน อยู่ใน
ซุ่มไม้ พวก ค่าง แผล เห็น บ้าง เข้าไป ซุ่ม อยู่ เข้าใจ ว่า ศัตรู
จะ มา ทำร้าย ลูก ของ ตน ก็ไล่ ก็ บ้าง ตาย

นิทานที่ ๑๙ เรื่อง ช้าง เกเร

มีช้างไทยตัวหนึ่ง เป็นผู้ มีนิสัย เป็น พาล เกเร มา
ตั้งแต่ เล็ก พระยา ช้าง สาร ซึ่ง เป็นใหญ่ ใน โขลง จะ ว่า กล่าว
ถึง สอน สัก เท่า ไ้ ๆ ช้างไทย ตัว นั้น ก็ ไม่ เชื่อฟัง ขึ้น แต้
จะ ประพฤติ เป็น พาล เทียว ช่มเหง อาละวาด แก่ บรรดา ผี
สัตว์ ทั้ง หลาย ให้ ใต้ ความ เกิด ครอบ อยู่ เหนือ ๆ วัน หนึ่ง ถึง
คราว เคารวะ ใต้ ผล กรรม ของ ตน มา ประจวบ เข้า บ้าง คือ มี
นาง นก ใต้ ซึ่ง เป็น สหาย รัก ของ พระยา กา พระยา กบ และ

พระยาแมลงวัน ไปนอนกลูกอ่อน อยู่ ที่ กอ หม้า ไกล หิน
 ทาง เผลอ ช้าง โทณ ตัว นั้น เกิด อาละวาท เกะกะ ๆ ไป ใน ทาง
 นั้น พอ แล เห็น นก ไก่ นอน อยู่ ก็ ตรง เข้า ไป ร้อง ทวาด ว่า
 นก ไก่ นี่ ที่ ทาง ของ เจ้า หรือ จึง มา นอน ขวาง ทาง ของ ข้า
 ไม่มี เียง อย่าง เจ้า เป็น นก มี ปีก ควร ที่ จะ ขึ้น ไป นอน อยู่ บน ยอด
 ไม้ มา อยู่ ที่ นี้ มีความ ผิด มาก จะ ต้อง เขี่ย บเลี้ย ให้
 ตาย นาง นก ไก่ ลัว หน ตัว นั้น จึง อ้อน วอน ว่า พระยา
 ช้าง เจ้า ข้า ซึ่ง ข้า พเจ้า มา นอน อยู่ ที่ ริม ทาง นี้ ใต้ ะ
 ตั้งใจ เกิด ขวาง ทำ นหามิ ได้ โดย ความ จำ เป็น จริง ๆ คือ
 ข้า พเจ้า ต้อง แก่ ครัน เจ็บ หนัก ไป ไหน ไม่ ทัน ก็ มา ตก ไข่ ที่ กอ หม้า
 นี้ คุ เอะ ลูกอ่อน ยัง อยู่ ที่ ปีก ของ ข้า พเจ้า นี้ แล้ว ก็ กาง
 ปีก ให้ คุ ช้าง โทณ แล เห็น ก็ ตอบ ว่า ถ้า ด้ง นั้น เจ้า ก็ ต้อง
 ตาย ทั้ง แม่ ทั้ง ลูก ใน บัด นี้ ช้าง โทณ ก็ เขี่ย บลง ที่ ห่อ ม
 หม้า นั้น ลูก ลูก นก ตาย แต่ แม่ นก จำ เป็น ต้อง หนี เอา ตัว
 รอก เพราะ ตัว ไม่มี กำลัง ที่ ะ ค่อ ด้ แล้ว ก็ บิน ร้อง ให้
 ไป หา สหาย ทั้ง สาม เล่า ความ ทุกข์ ของ คน ให้ ฟัง พระยา
 สัตว์ ทั้ง สาม โกรธ มาก จึง ปรุ ฤ ษ ภา ถัน ที่ ะ ประสว ะ ชี วิ ต
 ช้าง โทณ ค้วย อุบាយ เมื่อ ตก ลง แล้ว ก็ ต่าง คน ต่าง ไป พระยา
 นก ก็ ย่ำ ร้อง ผู่ ง กา ทั้ง หลาย ว่า ถ้า ใคร พบ ช้าง โทณ ที่ ไหน

ง ช่วยกันรุมจิก ลูกตา เสียบให้บอก ทั้งสองข้าง พระยาแมลง
วันก็ป่าวร้องแก่ พวก ของ ตนว่า ถ้าแมลงวัน ตัวใด พบ
ข้างไหน คาบออกไปที่ใด ก็ให้ ช่วยกันเจาะ ที่ แผล ลูกตา ให้ เห็น
งได้ ฝ่าย พระยา กบ ก็ป่าว ร้อง แก่บริวาร ของ ตนว่า แม้
กบ ตัวใด เห็น ข้าง คาบออก เค้นไชเซ กระหาย น้ำ ไป ข้าง ๆ เหว
ก็จง พา กัน ร้อง ขึ้น ที่ ปาก เหว ที่นี้ ข้าง ไทน์ จะ ย่าง ก้าว ไป
ทางใด ผุ่ง ภา ก็ ช่วย กัน รุม จิก จน คา เจ็บ ทั้ง สอง ข้าง พวก
แมลง วัน ก็ พา กัน มา คอ ม ที่ แผล จน เห็น เปื่อย ข้าง นั้น ก็
ทุกขเวทนา มาก ก็ เทียว เค้น เซอะ เซไป แยก ร้อน จัก กระหาย
น้ำ เหลือ กำลัง ครั้น เค้น ไป ไกล เหว แห่ง หนึ่ง กบ ก็ พา
กัน ร้อง แซ่ ที่ ปาก เหว ข้าง นั้น เข้าใจ ว่า หนอง น้ำ อยู่ ที่ นั้น
จึง มี กบ ร้อง ก็ เค้น กุ่ม ๆ ตรง เข้า ไป พลั กตก เหว ตาย

นิทาน ที่ ๒๐ เรื่อง นก มี หู หนู มี ปีก

มีนิทานเก่าเล่ากันสืบ มาว่า แต่เดิม ค้างคาว ด้
อาศัย ถิ่น อยู่ ๆ กับ ผี ผด มี นก ตัว หนึ่ง เป็น นาย ครั้น
อยู่ มา วัน หนึ่ง นก ที่ เป็น นาย สั่ง ให้ พวก นก และ ค้าง คาว
ที่ เป็น บริวาร ให้ พา กัน ทำ รัง อยู่ ค้าง คาว ก็ ไม่ ทำ คำม
คำสั่ง นาย นก จึง ท่อ ว่า ค้าง คาว ว่า “เรา สั่ง ให้ ทำ รัง

อยู่ทำไม จึงไม่ทำ” ค้างคาวก็เหาะดู ออก ออก แล้วพูดว่า
“เรามีหุ เราไม่ใช่พวก ของ ท่าน เรา เป็น พวก หนู ต่าง
หาก” นาย ผก จึงตอบว่า “อ้าว ถ้าถึงนั้น ท่าน เป็น พวก
หนู ก็ไป อยู่ กับ พวก หนูซิ”

ค้างคาว ครั้น ถูกไล่ ก็ไป อาศัย อยู่ กับ พวก หนู ครั้น
อยู่มา ก็ หนอย หนึ่ง นาย หนู ก็ สั่ง พวก บริวาร ให้ ช่วย กัน
ทำ รู อยู่ ค้างคาว ก็ ไม่ ทำ นาย หนู จึง ว่า “เรา สั่ง ให้ ทำ
รู อยู่ ทำไม จึง ไม่ ทำ” ค้างคาว ก็ ถาก ขีค ออก ให้ ดู แล้ว พูด
ว่า “เรามี ขีค เรา ไม่ใช่ พวก ของ ท่าน เรา เป็น พวก ผก
ต่าง หาก” หนู จึง ตอบ ว่า “เมื่อ เจ้า เป็น ผก ก็ ไป อยู่
เสีย กับ พวก ผก ซิ” ค้างคาว ก็ กลับ ไป หา ผก กระพือ
ปีก ให้ ดู แล้ว บอก ว่า “เรา เป็น พวก ผก” ฝ่าย ผก จึง
ว่า “เอ๊ะ! เจ้า ค้างคาว นี้ พูด สับ ปลับ เมื่อ เรา สั่ง ให้ ทำ รู
ก็ เหาะ ดู ออก ออก บอก ว่า เป็น พวก หนู เกี่ยว นี้ สัก กลับ เขา
ปัก มา ออก บอก ว่า เป็น พวก ผก เรา ไม่ ยอม ให้ อยู่ กัวย”
ค้างคาว ก็ กลับ มา หา หนู เขา ดู ออก แล้ว บอก ว่า “เรา
เป็น พวก ของ ท่าน” หนู จึง ว่า “เออ! ก็ เมื่อ เรา สั่ง ให้

ทำรูอยู่ เจ้าเอาปีก ออก บอก บอกว่า เป็น พวก นก บั๊กสี
กลับ เข้า มา บอก บอกว่า เป็น พวก ของ เรา เจ้านี้ สับปลับ
มาก เราไม่ยอมให้ อยู่ ด้วย” ความ อันนี้ ก็ ระวัง ชื่อนาว
ไป จน ทราย ถึง นาย นก และ นาย หุ ทั้ง ๒ ข้าง ว่า ค้างคาว
นี้ เทียว พุก คุล คุล มา ทั้ง ๒ แห่ง นาย ทั้ง ๒ จึง ปรอง
ของ กัน นึก ประชุม กัน ปรึกษา ไทย ค้างคาว จึง ตก ลง เห็น
พร้อม กัน ว่า “ค้างคาว นี้ มี ไทย มาก เพราะ เทียว ทำ สับ ปลับ
คุล คุล ไม่ ควร จะ ให้ อยู่ ใน โลก ก่อ ไป” ค้างคาว ครั้น ทราย
คำ ปรึกษา ทั้ง นั้น ก็ มีความ ทุกข์ ร้อน เคร่า โศก มาก จึง ช้อน
วอน ขอ ไทย ว่า “ตั้งแต่ นี้ ก่อ ไป จะ ไม่ ประพฤติ เป็น คน สับ ปลับ
คุล คุล เช่น นี้ อีก เลย” ที่ ประชุม เห็น ค้างคาว รู้ ถิ่น ไทย
ของ ตัว เช่น นั้น แล้ว จึง ยอม ปล่อย ไทย โดย ชาน กรุณา ให้ ค้าง
คาว อยู่ ใน โลก ไก่ แต่ ห้าม ไม่ ให้ ใคร คอย หา ด้วย แม้ จะ กิน
จะ อยู่ หรือ จะ นอน ก็ ห้าม ไม่ ให้ กิน ไม่ ให้ อยู่ ไม่ ให้
นอน เหมือน นก เหมือน หุ ให้ ห้อย หัว กิน ห้อย หัว อยู่
ห้อย หัว นอน และ ห้าม ไม่ ให้ ออก หา กิน ใน เวลา เทียว กับ
กับ นก และ หุ ด้วย ค้างคาว ก็ ต้อง ระวัง ไทย ตาม คำ ตัก สิบ

นิทานที่ ๒๑ เรื่อง เลก มะม่วง

ยังมีกระยาจกคนหนึ่ง โดยที่ตนเกิด มาในตระกูล
กระยาจกเที่ยวขอทานเขาเลี้ยงชีวิต คนทั้งหลายจึงเหมา
เอาว่า เขื่อนคนเลวทราม คนก็ ๗ ไม่มีใคร คบค้า นับถือ
แต่ชายคนหนึ่ง มีวิชาเสกน้ำ มนต์ วิชาไม้ที่ ไม่ถึง คราวมีผล
ให้ผล ออก ออกผลไ้ทันที่ ทั้งมีรสหวานอร่อยด้วย และ
มีชาย หนึ่งคน หนึ่งอยากได้วิชา อันนั้น ก็มาขอเรียน ค่ำ
ทาขอทานนั้น แดกก็สอนให้จนทำได้เหมือนแท้ เมื่อเข้า
ลูกศิษย์ ทดลองได้เหมือนครู ทุก สิ่ง ทุก อย่าง แล้ว ก็ ลา แยกไป
จึงไปอาศัยอยู่ กับ พนักงานเผ่า สวณหลวง ของ พระเจ้าพาราณสี
ได้ทำ มะม่วง ให้มีผล ผิด ฤดู ดวาย พระ เจ้า พาราณสี เสวย
ก็ ปลาต พระไทย รับสั่งให้ ได้ถามไ้ความว่า เจ้า
หนุ่มคนนี้เป็นคน มีวิชา ทำได้ผล ไม้ ออก ผล ผิด ฤดู ได้ ก็ ไปรក
ชุบเลี้ยงไว้ ให้เป็น พนักงาน ทำ มะม่วง เมื่อ พระ เจ้า พาราณสี
จะ เสวย มะม่วง เมื่อใด นาย ข้าง นี้ ก็ ทำ ตาม วิธี ที่ เรียน มา
ก็ ได้ มะม่วง ดวาย เสมอ มิได้ขาด พระ เจ้า พาราณสี ไปรក
มาก จึงทรง ตั้ง ให้ เป็น ขุนนาง และ พระราชาทานเงินทอง
เสื้อผ้า เป็นอัน มาก

อยู่มา วันหนึ่ง พระเจ้า พาราณสี เสด็จไป ประพาศ พระ

อุทยาน จึง ครัสตามชาย หมู่ นั้น ว่า วิชา ทำ มะม่วง นี้
 ได้ เรียน มา จากใคร ชาย ผู้ นั้น ครั้น จะ กราบ ทูล ตาม ความ
 จริง ว่า ได้ เรียน มา จาก คน เชิญ ใจ ก็ ขาย แก่ เสนา ข้าราชการ
 จึง กราบ ทูล ด้วย ความ เที ว่า ได้ เรียน มา จาก อาจารย์
 ทิศา ปาโมกข์ ที่ เมือง คักกะสีลา เมื่อ ชาย ผู้ นั้น ได้ กราบ ทูล
 ผิด ไป จาก ความ จริง เช่น นี้ แล้ว โดย เหตุ ที่ สย หลู่ กุณ ทร
 ผู้ สัก สอน วิชา ให้ มนต์ ที่ ได้ เรียน มา ก็ เสื่อม หัก หัก ไท
 นั้น พระ เจ้า พาราณสี จึง มี รับ สั่ง ให้ ทำ ฉวย ทอด พระ เนตร ชาย
 หมู่ นั้น ก็ จัก การ กัง ที่ เคย มา แต่ เสด็จ ถึง เวลา จะ เสก
 เข้า ก็ ได้ เกลิบ เกลิ้ม หลง ลืม เวท มนต์ นั้น สั้น มะม่วง ก็ ไม่
 ผลิ ออก ออก ผล กัง แต่ ก่อ น ก็ ไม่ ได้ ผล มะม่วง ฉวย พระ เจ้า
 พาราณสี พระ เจ้า พาราณสี จึง ครัส ชัก ไซ ว่า ทำไม จึง
 เป็น เช่น นี้ ชาย หมู่ นั้น เกรง พระ ราช อาญา ไม่ สามารถ จะ
 ปิด บัง ความ จริง ไว้ ได้ จึง ต้อง กราบ ทูล ว่า คน ได้ ทูล ความ
 เที คือ วิชา ที่ ทำ มะม่วง นี้ ได้ เรียน มา จาก กระยาจก เชิญ ใจ
 แต่ ครั้น จะ กราบ ทูล ตาม ความ จริง ก็ ขาย จึง ได้ ทูล ว่า เรียน มา
 จาก อาจารย์ ทิศา ปาโมกข์ ที่ เมือง คักกะสีลา เมื่อ พระ เจ้า
 พาราณสี ได้ ทรง ทราบ กัง นั้น ก็ ทรง พระ พิโรธ จึง รับ
 สั่ง ให้ ชัย ไส่ ชาย ผู้ นั้น ไป เสียบ จาก ราช อุทยาน ทั้ง ให้ รับ สั่ง

ของทองเงินข้า คนที่ พระ ราชทาน นั้น เสีย สิ้น ชาย ห่ม
 นั้น ก็ เสื่อม จากโชค ลาภ ต้อง ชัก เช่ พเนจร ได้ความ ขาดไว้
 เพราะ เหตุ ที่ กล่าว คำ เท่นี้

นิทาน ที่ ๒๒ เรื่อง สอง สหาย

มีชาย สอง คน ๆ หนึ่ง เป็น ลูก เศรษฐี มีทรัพย์ มาก อีก
 คน หนึ่ง เป็น คน เชื้อ ใจ เมื่อ ชาย ทั้ง สอง จะ ได้ พบ ประ เป็น
 สหาย กัน นั้น เป็น กัน นี้ คือ ชาย ผู้ เป็น ลูก เศรษฐี นั้น เมื่อ
 พ่อ แม่ ตาย แล้ว ก็ ประพฤติ เป็น นักเลง เล่น การ พนัน
 ต่าง ๆ ไม่ เข้า นักทรัพย์ สมบัติ ของ พ่อ แม่ ที่ ตน ได้ รับ มรดก
 ก็ หหมด สิ้น ไป จน ต้อง ขาย บ้าน เรือน เล่น จน หหมด เมื่อ
 ไม่มี เงิน จะ ซื้อ กิน และ ไม่มี ที่ จะ อาศัย อยู่ ก็ ต้อง เทียว
 เวร่อน ไป ขอทาน กิน ตาม วัด และ อาศัย นอน ตาม ศาลา
 วัน หนึ่ง จึง ไป พบ ชาย เชื้อ ใจ นั้น หนึ่ง อยู่ ที่ ศาลา หน้า วัด ก็
 ก็ เข้า ไป นั่ง พุด กา ปราโมทย์ จน ชอบ พอ และ ตก ลง เป็น เพื่อน
 กัน แล้ว จึง ชวน กัน ไป รับจ้าง ทำงาน กูลี ได้ เงิน ค่าจ้าง
 คน ละ ๓ สลึง ทุก วัน ๆ เงิน ที่ รับจ้าง ได้ มา นั้น ก็ แบ่ง ซื้อ
 อาหาร กิน วัน หนึ่ง ๆ คน ละ สลึง บ้าง คน ละ ๑๒ สลึง ค
 บ้าง ส่วน สลึง ค ที่ เหลือ จาก นั้น ก็ รวม กัน เข้า เป็น หุน

เคียวกันเก็บเอาไว้ แต่ทำทั้งนี้มาประมาณได้ ๓ เดือนเศษ ก็เก็บเงินได้ถึง ๑๐๐ บาท แต่เพื่อนที่เป็นลูกเศรษฐีนั้นยังละทิ้งนิสัยเดิมไม่ได้ เมื่อมีเงินเข้าเช่นนั้น ก็มักจะอยากจะเล่นเบี้ยอีก ครั้นอยู่มาวันหนึ่ง จึงแกลังทำเป็นไม่สบาย แล้วให้เพื่อนไปทำงานแก่คนเคียว ครั้นเพื่อนไปแล้ว คนก็ฉวยเอาเงิน ๑๐๐ บาทนั้นไปเล่นการพนัน แต่เผอิญไม่เสีย เล่นได้เงินประมาณ ๔๐๐ บาทเศษ ก็รีบกลับมากักหาอาหารไว้คอยทำเพื่อน พอถึงเวลาเย็นเลิกงานแล้ว เพื่อนก็กลับมา ครั้นมาเห็นอาหารล้วนแต่ของดี ๆ ก็นึกสงสัย จึงถามเพื่อน ๆ กับชกตามจริง ครั้นได้ทราบว่าเป็นนักเลงเล่นเบี้ย ก็มีความเสียใจมากจึงว่า ที่เพื่อนได้เงินมา ๔๐๐ บาทเพราะการเล่นเบี้ยเช่นนั้น ฉันไม่มีความยินดีเลย เพราะถ้าเพื่อนขึ้นเป็นนักเลงเล่นเบี้ยอยู่ฉะนี้แล้ว ไม่ช้าเงินที่เล่นได้มา, ทั้งเงินที่เราทำงานรับจ้างได้ มาโดยความเหน็ดเหนื่อยนั้นก็คงจะหมดไปเช่นแน่ ถ้าแหละเพื่อนจะประพฤติเล่นเบี้ยต่อไปอีก ฉันก็อยู่ด้วยเพื่อนไม่ได้ เพื่อนจงเอาเงินที่รับจ้างทำงานไ้ นั้นมาแบ่งกันเถิด ฉันจะต้องลาเพื่อนไปหางานที่อื่นทำ คนทั้งสองก็เอาเงินที่รับจ้างทำ

ไ้^๕นั้นมาแข่งกันคนละ ๕๐ บาท เพื่อนคนเชื่อง^๕ใจ^๕นั้น เมื่อ
ไ้^๕เงินส่วนแบ่ง ๕๐ บาทแล้ว ก็โดยสารเรือขึ้นไปเมือง
เหนือ ไปรับจ้างล่องซุงอยู่กับพ่อค้าซุง ไ้^๕ค่าจ้าง
เดือนละ ๓๐ บาท แต่ชายคนนั้นเป็นคนที่มีความกระหมัด
กระหมัด ครั้นนานมาก็เก็บเงินผสมไว้ไ้^๕มาก จึงขอ
เข้าหุ้นส่วนคิค^๕ค้าซุงกับเขาไม่ก็^๕ปี^๕นัก ชายนั้นก็มี
เป็นเศรษฐีพ่อค้าซุงใหญ่ในแถบเมืองเหนือ ส่วนชายลูก
เศรษฐีนั้น เมื่อแบ่งเงินไ้^๕แก่เพื่อนไปแล้ว ตนก็ยังม
เงินเหลืออยู่ถึง ๔๕๐ บาทเศษ ทั้งที่เล่นเบี้ยไ้^๕มาด้วย
พอจะประกอบการค้าขายหาทำไ้^๕อยู่แล้ว แต่ก็หาไ้^๕
คิค^๕ไม่ กลับหันไปเล่นการพนันเข้าอีก เงินที่มีอยู่ก็
เลยหมดไป แล้วก็ลงเที่ยวเร่ร่อนหาครี^๕เข้าวัดนอน
กลางอย่างเดิม ตกลงเป็นคนยากจนเชื่อง^๕ใจ^๕ทั้งตัวไม่ไ้^๕
อีกต่อไป

นิทานที่ ๒๓ เรื่อง หงส์ทอง

มีครอบครัวหนึ่ง ในครอบครัวนั้น มีสามคน
พ่อ ๑ แม่ ๑ ลูกสาว ๑ พ่อเป็นคนดี รักเมียรักลูก
ของเขา มาก สมัยทำมาหากิน เขาใจใส่เลี้ยงดูเขา

เรื่องหงส์ทอง

๔๘

อยู่ คนทั้งนั้น อยู่เป็นคู่ๆ ด้วยกัน มา ภายหลัง พ่อ
ตาย ไปเกิดเป็นหงส์ทอง ยังอยู่แต่แม่กับลูกสองคน
หากินเลี้ยงกันมา แต่อยู่ข้างฝักเคื่องกับากจนลง ฝ่าย
หงส์ความรักคิดสันดานมาแต่ชาติก่อน ก็บินมาเชือน
หญิงทั้งสองเนื่องๆ เมื่อจะกลับ หงส์สลักขนิยก็ที่เป็น
ทองให้ควรวละอัน หญิงทั้งสองนั้นได้ทองชายเลี้ยงชีวิต
สืบมา ค่อยเป็นคู่ขึ้น

วันหนึ่ง แม่พูดกับลูกว่า นางหนู ถ้าหงส์ยัง
มาอยู่เช่นนี้ก็ยังมี แต่จะไว้ใจแก่สัตว์อย่างไรได้ ถ้า
ช่วยมันไม่มาอีก ควรวนี้เรามีซากลาไป หรือ เจ้าจะว่า
อย่างไร เราช่วยกันถอนชนหงส์ไว้ให้หมดในควรวเดียว
จะดี กระมัง เช่นนี้ ถึงมันจะไม่มาอีกก็ไม่เป็นอะไร

ลูกสาวตอบว่า แม่พูดเช่นนั้น จะลองใจฉัน
กระมัง ขอแม่คิดดูงที หงส์มีคุณแก่เรา ไพร่
เราให้พ้นยาก เราทำเช่นนั้น จักเป็นคนไม่คิดถึงคุณ
ท่าน หงส์จะไม่มาก็ช่างเขา เขาพอใจจะให้เท่าใด เรา
ก็เอาเท่านั้น ตามแต่เขาจะไพบร เราอยากจะได้เขา
มาข้อยๆ เราก็ต้องคอยเอาใจเขา แม้ไม่ต้องลองใจฉัน

แม่ พูกริงๆ ยังจะว่าสองใจ มีแต่คิดถึงคุณ
เขาอยู่ ไม่รู้จักที่ใดที่เสีย นะให้ก็ไม่เชื่อ เจ้าไม่ทำ
ซ้ำอีกทำเอง

นางแม่พูคอย่างนี้แล้ว เมื่อหงส์มาตามเคย ก็พูค
ลงใต้กายใจ จับตัวถอนขนจนสิ้นแล้วจึงไว้ หงส์
ให้ความเจ็บ ลำบากน่า สงสาร ลูกไม่รู้จะ ช่วยได้อย่างไร
ก็ไต่เท้าร้องไห้ จนหงส์ที่ถอน ออก ก็ ไม่คงเป็นทอง
กลายเป็นของขาวเหมือนขนหงส์ตัวอื่นๆ ทองที่เคยไต่
ก็ขาดลง ขนที่งอกใหม่ ก็ไม่เป็นทองดังเก่า นาง
เห็นไม่เป็นการ ก็ปล่อยหงส์ไป หงส์หลุดไปได้แล้วเช็ด,
ไม่มาอีก

สระใจ ขยายแม่ทำไม่ก็ จึงขาดลากที่เคยไต่,
แต่ น่า สงสาร ลูก ขยาย แม่พาให้พลอย กลับ ตกปากถ้วย.
ผู้ใหญ่ในครอบครัวทำเสีย พาให้ผู้น้อย พลอย ยับ เยิน
ไปถ้วย เหมือนเรือ คนถือท้ายไม่ก็ ล่มลง คน
นั่งในนั้น พลอย ตกน้ำ ถ้วย กัน

โลกมาก ลากหาย มีถ้วยอย่าง เช่นไร

บ่าวมันกินเหล้ากันอยู่นั้น ฟังเสียงคุยกันเขาน่าสนุก
 เห็นจะอร่อยก็ เราลองไปซอมันกินบ้างเถิดหรือ” นายจีน
 ตอบว่า “ฉันไม่กินละ พี่ชอบอยากกินก็ไปกินกับเขาเถิด”
 นายจีนพูดเท่านั้นแล้วก็เดินตรงขึ้นเรือนไป อ่านหนังสือ
 เรียบของเขา นายชอบเห็นนายจีนไปแล้ว ก็ตรงเข้าไป
 ที่พวกบ่าวหนึ่งกินเหล้าอยู่นั้น พวกบ่าวเห็นนายชอบมา
 ยืนอยู่ บ่าวคนหนึ่งจึงพูดขึ้นว่า “คุณชอบรับ คุณลอง
 รับประทานเหล้าดูสักหน่อยเถิด ชอบรับก็หนัก” พอบ่าวคน
 นั้นพูดแล้ว ก็รินเหล้าส่งให้นายชอบกินด้วยหนึ่ง นายชอบ
 ก็เลยเข้านั่งลงกินเหล้าอยู่กับบ่าวนั้น ตั้งแต่วันนั้นมา
 พวกบ่าวกินเหล้ากันครวญไร นายชอบก็ไปกินด้วยเสมอ
 ถึงแม้ว่าพวกบ่าวจะไม่มีเหล้ากิน นายชอบก็เอาเงิน
 ของตัวให้บ่าวไปซื้อมาให้กิน นายชอบเลยประพฤติตนเป็น
 นักเลงสุรา และไม่คิดที่จะเล่าเรียนอะไรหมก ซอบกิน
 แต่เหล้าและเที่ยวกลางคืนเท่านั้น

เมื่อเศรษฐีรู้ว่านายชอบประพฤติการไม่ดีก็เสียใจ กลัว
 ทรัพย์สมบัติจะเป็นอันตรายนในเวลาข้างหน้า เพราะแก่เห็น
 ว่าถ้าแก่ตายแล้ว นายชอบก็คงรักษาทรัพย์ไว้ไม่ได้
 จึงถอนทรัพย์สมบัติที่มอบให้แก่ นายชอบนั้นคืน กลับยก

นิทานที่ ๒๔ เรื่อง บุตรเศรษฐี

เศรษฐีคนหนึ่งมีลูกชาย อยู่สองคน คนหนึ่งชื่อ ชอบ อีกคนหนึ่งชื่อ ชื่น นายชอบผู้พี่นั้นบิการักใคร่มาก ส่วนนายชื่นผู้น้องบิการักใคร่รัก แต่นายชื่นเป็นเด็กที่รู้จักประมาณตนไม่เป็นคนถือถือ ings ใครว่ากล่าวสั่งสอนก็อุส่าห์ทำตาม และประพฤติตาม เพราะเขารู้สึกดีที่ว่าพ่อไม่รัก ส่วนนายชอบเป็นเด็กถือถือ ings ใครจะว่ากล่าวสั่งสอนอย่างไรก็ไม่ทำตาม กลับพุกโล่เลียนเล่นเสียอีก เพราะถือดีคิดว่าพ่อรักใคร่มาก นี่จะทำอะไรก็ทำได้ตามชอบใจ ต่อมาไม่ช้านัก เศรษฐีแก่ลง เห็นว่าตนจะอยู่ไปไม่ได้ นานสักเท่าไร จึงเรียกนายชอบมาพูดว่า เวลานี้พ่อแก่แล้ว พ่อคิดจะให้เจ้าปกครองทรัพย์สมบัติต่อไป เมื่อนายชอบได้ทราบ ว่า บิการะยกทรัพย์สมบัติให้ตนครอบครองเช่นนั้น นายชอบก็ยังมีความกำเริบมากขึ้น ไม่คิดเล่าเรียนต่อไป คบแต่เพื่อนที่เป็นนักเลง เกกมະເຮວກ มีเที่ยวกลางคืนและการเล่นต่างๆ เป็นต้น จนใจแตก

เวลาเย็นวันหนึ่ง นายชอบ กับ นายชื่นเห็นข่าวหนึ่งถึงเหล่า กัน อยู่ สามคน นายชอบ จึงพูดกับนายชื่นว่า “พ่อชื่น,

เรื่องเด็กรู้มาก

๕๓

ให้แก่ นาย ชื่น ครอบครอง เพราะ เห็นว่า นาย ชื่น เฮน คนก็
 همینเล่าเรียนหนังสือ และ ประพฤติ ตน เป็นคน เรียบร้อย กรัน
 ต่อ มาไม่ช้า นัก เสรฐก็ตายลง นาย ชื่นได้ครอบครอง
ทรัพย์สินสมบัติ ของ พ่อทั้ง หมก และได้เป็น เสรฐ แทนพ่อ
ต่อไป ส่วน นาย ชอบ นั้นเลย เป็น นักเลง เหล้า มีเมีย ของ
 อยู่เท่าไร ก็ขาย ถิน จำนำ ถิน และ เลี้ยง เพื่อนฝูง หมด
พวกพ้อง พี่น้อง ก็ไม่มีใคร นิยถือ เลย เป็นคน ยาก จน เทียว
รับจ้าง เขา พอได้มา ซื้ออาหาร ถิน ไป วันหนึ่ง ๗ ถั้ว
ยาก จะ หันหน้าไปหาครี เพื่อนข้าง เขา รู้ว่า ตัว หมดแล้ว
เขาก็ สลัก เลี้ยง เลีย ที่ สุก ญาติ พี่น้อง เขาก็ ไม่เอา เป็นธุระ
เพราะ เขา เห็น ว่า ตัว ประพฤติ ชั่ว เป็น นักเลง สุรา

นิทานที่ ๒๕ เรื่องเด็กรู้มาก

ท่านอาจารย์ วัดหนึ่ง มีศิษย์ ประมาณ เจ็ด แปด คน วัน
หนึ่ง เขา นิมนต์ ไปเทศน์ ได้เครื่อง ถวาย มา มาก เมื่อ มา
กลางทาง, ท่านคิด จะ ใคร่ ของ ญาติ ศิษย์ สอง คน ที่ ไป ด้วย
ว่า จะ รักใคร่ ประอง ทอง กัน เพียงใด จึง พูกว่า “นี่แน่ะ!
เจ้า บัด กับ เจ้า ชม ถ้า ใคร คน หนึ่ง จะ ขอ อะไร ที่ ได้ มา วัน นี้
ข้า จะ ให้ ตาม ความ ต้องการ ทั้ง จะ ให้ แก่ คน ที่ ไม่ได้ ขอ นั้น

ด้วย แต่ จะ ให้ มาก กว่า ผู้ ขอ อีก เท่า นั้น ” เกิด
 ทั้ง สอง ได้ ยิน กัน นั้น ต่าง คน ต่าง ก็ นิ่ง อยู่ ฝ่าย นาย ชม มี
 ความ โลก อยากร ะไ้มาก กว่า จึง คอย ให้ นาย บั๊ก ขอ ก่อน
 แต่ นาย บั๊ก เห็น คน มัก มี ใจ อิจฉา ฤษยา คิด ว่า แม้ ตน จะ ขอ
 เงิน หรือ สิ่ง ของ ให้ มาก สัก เท่า ไ้ นาย ชม ก็ คง ะไ้มาก
 กว่า คน เท่า นั้น จึง แกล้ง คอย ว่า “ ท่าน ขอ รัย, ถ้า ไป
 ถึง วัด ขอ ให้ ักรรณม ตัก น้ำ สัก ๕ ถุ่ม เถอะ ขอ รัย ” การ ที่
 นาย บั๊ก คอย ก่อน เช่น นั้น มุ่ง หมาย ว่า ะให้ อาหาร รัย ให้
 นาย ชม ตัก น้ำ มาก กว่า ตน เท่า ๑ แต่ อาหาร รัย ู้ เท่า ความ
 คิด ของ เกิด ทั้ง สอง เห็น ว่า นาย ชม เป็น แต่ เพียง โลก อยากร
 ะไ้มาก ของ มาก แต่ นาย บั๊ก เป็น คน ใจ ชั่ว มีความ อิจฉา เพื่อน
 ไม่ อยากร ให้ เพื่อน ได้ ของ มาก กว่า ตน และ ช้า แกล้ง ะให้
 เพื่อน ทำ การ หนัก ยิ่ง กว่า ตน ด้วย พอ ถึง วัด ท่าน อาหาร รัย
 ก็ เรียก คิษย์ ทั้ง หลาย มา ประชุม พร้อม กัน จึง ว่า กล่าว
 สั่ง สอน นาย บั๊ก กับ นาย ชม ต่อ หน้า คิษย์ ทั้ง หลาย แล้ว แยก บัน
 สิ่ง ของ ให้ แก่ พวก เหล่า นั้น ทุก ๆ คน เว้น แต่ นาย บั๊ก กับ
 นาย ชม ไม่ ให้ อะไร เลย ช้า ทำ โทษ นาย บั๊ก ผู้ มี ใจ ฤษยา
 ให้ ตัก น้ำ ๕ ถุ่ม แต่ คน เทียว ด้วย นาย บั๊ก เมื่อ ได้ รัย คำ สั่ง สอน
 เช่น นั้น ก็ รั้ สัก คน ว่า การ อิจฉา เขา นั้น ไม่ ดี จึง ตัก รัย โทษ

เรื่อง สอน ลูกให้เป็นใจ

๕๕

แต่ นาย บัก เป็นคน ว่า ง่าย และ ทั้ใจ ตัวเอง ทั้
นั้น มา นาย บัก ทั้ไม่มี ใจ อธิภาณยา เขา อื่ก
ความ ทั้ อาหาร ทั้รักใคร่ มาก ขึ้น

ทั้แต่
อู่ สัก ทั้ทำ ทั้

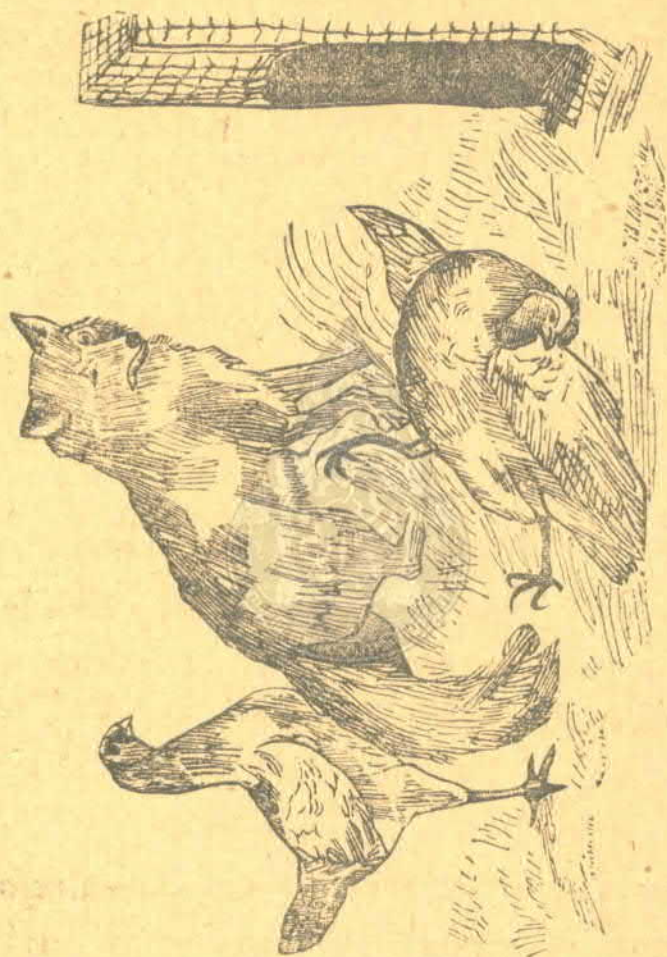
นิทาน ที่ ๒๖ เรื่อง สอน ลูกให้เป็นใจ

มีชาย คนหนึ่ง ประพศิ เป็นคน ลักเล็ก ลักน้อย มาแต่ เล็ก ๆ,
เมื่อ ไป มา หา สู้ ชาว บ้าน ใกล้ เรือน เคียง เห็น เขา เผลอ ทั้
หิย ขวย เข้า ของ ทิด มี มา ทั้ไม่มี ทั้ใคร สัก เกด เพราะ
เห็น ว่า เป็น เด็ก สิ่ง ของ ทั้ลัก มา ทั้ นั้น เคย นำ มา ทั้แก่
มารดา เสมอ มารดา ทั้ไม่ เขียน ทั้ ว่า กล่าว สิ่ง สอน
กลับ ชม เขย ว่า ลูก ทั้ ทั้เฉลียวฉลาด มาก แต่ เด็ก คน นี้
ประพศิ เช่น นี้ มา จน ไ้ ขึ้น ทั้ถ้า เวร ถึง ลัก ของ ไ้ใหญ่ ๆ
และ มี ราคา มาก มารดา ทั้ยกย่อง ว่า ทั้อย อย่าง นั้น ฝ่าย
บุตร ทั้คิด ทนง ทั้ว ว่า เรา เป็น คน ฉลาด มาก จึง ประพศิ
เป็น คน ลัก ขะ โมย สิ่ง ของ ต่าง ๆ หนี ขึ้น ทุก ทั้ ครั้น เป็น คน มุ่
ขึ้น ครั้ง หนึ่ง ไป ขะ โมย เงิน ของ ชาว บ้าน จน ทั้ของ ทั้ไป ทั้,
เขา ทั้เขา ทั้วส่ง ไป ศาล เมื่อ ศาล ทั้สอบสวน ทั้ความ สมจริง แล้ว
จึง ตัดสิน ทั้ให้ ประหาร ชีวิต เมื่อ เพื่ช ฆาฏ จะ พา ไป ประหาร
ชีวิต, ฝ่าย มารดา ทั้ ทั้ร้อง ทั้ให้ เกิน ตาม ไป แล้ว ร้อง ขึ้น

กลัวเสียง อันทั้งว่า พุทไธเสียบ นำสงสาร แท้ ๆ ทำไม
 เจ้าจึงประพฤติเป็นคน ลักขะโมย จนต้อง รัยโทษ ประหาร
 ชีวิตเช่นนี้ บุตรไต่ถามเสียง มารดา จึงเสลี่ยงหน้า มาพูดว่า
 แม่จ๋า แม่ นี่เป็นความผิดของแม่ ฉันจึงต้อง รัยโทษถึง
 ประหารชีวิต เมื่อ ฉันยังเขินเกรงๆ อยู่ ไต่ไปชะโมย สิ่งของ
 มาได้แม่เสมอ ทำไมแม่จึงไม่ห้ามปราม สั่งสอนเล่า แม่
 กลับชมฉันว่า เป็นคนดีเสียอีก มาบัดนี้ทำไมแม่จึงมาบอก
 ว่า ฉัน ประพฤติ เช่นนี้เล่า เพราะ ฉันเป็นชะโมย ฉันจึงต้อง
 ตายในบัดนี้

นิทานที่ ๒๗ เรื่องไก่ สอง ตัว

ไก่ ตัวผู้ สอง ตัว อยู่ในบ้านเดียวกัน แต่ไม่มีใคร ชอบ
 กันเลย มีแต่ ตีกัน และ แย่ง อาหาร กันกิน อยู่เสมอ วันหนึ่ง
 ไก่ตัวเล็ก เดินไปพบเข้าเปลือก ของหนึ่ง ถังตรง เข้า ใจกลาง ไก่
 ตัวใหญ่ เห็นเข้า ก็วิ่งตรงมา แย่งกิน จนเกิด ตีกัน ขึ้น ไก่
 ตัวเล็ก กำลัง น้อยสู้ไม่ได้ ก็ต้องหนีไป ครั้นไปพบหมา
 จึงบอก เข้า จึงเล่าเรื่อง ที่ได้เกิด ตักกัน กับไก่ ตัวใหญ่ให้หมา
 ฟัง พอ ฟัง จน ทลออก แล้ว หมา จึงบอก ว่า เรา จะพา
 ท่านไป ให้กิน ไก่ ตัวใหญ่ ที่ได้ ทำ แก่ เรา นั้น ท่านจะไป

หรือไม่ หมาจึงบอก ด้วยความยินดีว่า ถ้าเจ้าจะพาเราไปให้พบไก่ตัวใหญ่ได้ เราก็จะกินเสียให้สมกับที่ได้ทำแก่เจ้า ไก่ตัวเล็กมีความพยายามไก่ตัวใหญ่นั้นมากจนลืมชาติในพวกของตัว หากไ้เห็นว่า เป็นไก่เหมือนกัน และ เทียบกับเขี้ยวหาอาหาร กินเหมือนกันไม่ จึงได้พาหมาจึงออกไปที่ไก่ตัวใหญ่อยู่ หมาจึงบอกเมื่อได้เห็นไก่ตัวใหญ่เข้า ก็ยินดี ตรงเข้ากัดไก่ตัวใหญ่กินเป็นอาหาร ไก่ตัวเล็ก เห็นดังนั้น ก็มีความยินดี ตีปีกผับๆ แล้วก็ขึ้นเสียงจ๊ว เมื่อหมาจึงบอก กินไก่ตัวใหญ่หมดแล้ว จึงกลับมาพูดกับไก่ตัวเล็กว่า เทียบนี้เราก็กินไก่ตัวใหญ่ให้ สมความปรารถนาของเจ้าแล้ว แต่เรายังไม่อิ่ม เพราะฉนั้นเราคิดว่า เจ้าก็ควรจะเป็นอาหารของเราเสียด้วย พอพูดจากคำลง ไก่ตัวเล็กไม่ทันจะตอบอย่างไร หมาจึงบอกก็ตรงเข้ากัดไก่ตัวนั้น กินเป็นอาหาร เสียอีก ด้วย

นิทานที่ ๒๘ เรื่อง สาม สหาย

แต่ก่อนมา กา กับ นก สมันได้เป็นเพื่อนกัน อาศัยอยู่ในป่าแห่งหนึ่ง สัตว์ทั้งสองนี้ได้ เทียวหา กิน ด้วย กันเสมอ อยู่มาวันหนึ่ง สุนัข จึงบอก ตัวหนึ่ง มา พบ เข้า

จึงคิดว่า เราสี่ตัวคนเถียวไม่มีเพื่อนฝูงที่จะปรึกษาหารือ
 เลย เราขอคบกับกาและเห็บสามตัวนี้เป็นเพื่อนเด็ก คิก
 แล้วก็เข้าไปพุกซอเป็นมิตรกับกาและเห็บสามตัว กาก็จะ
 ทกลงยอมเป็นมิตรด้วย แต่เห็บสามตัวเห็นว่า สุนัขจิ้งจอก
 นั้นเคยเป็นศัตรูกับมันมาด้วยเห็บ ก็นึกเห็บกินเป็นอาหารเสมอ
 ครั้นจะยอมเป็นเพื่อนด้วยง่าย ๆ ก็กลัวว่าสุนัขจิ้งจอก
 จะคิดทำอันตรายแก่ตน จึงค้านขึ้นว่า กากที่เพื่อน กา
 จะยอมเป็นมิตรกับท่านสุนัขจิ้งจอกนั้น ข้าพเจ้ายังไม่ได้เห็น
 ชอบด้วย ก่อน เพราะยังมีได้เห็นความจริงและความซื่อ
 ลัทธิ ครั้นสุนัขจิ้งจอกได้ฟังเห็บสามตัวว่าดังนี้ก็โกรธ นึก
 ผูกพยาบาทอยู่แต่ในใจ จึงแก้งกล่าวแสดงตัวให้เห็บ
 สามตัวเห็นความจริงและความซื่อลัทธิด้วยประการต่าง ๆ จน
 เห็บสามตัวเชื่อถ้อยตกลงยอมเป็นเพื่อน แต่นั้นมาสุนัขจิ้งจอก
 ก็พยายามคอยปองร้ายเห็บสามตัวอยู่เสมอ แต่ยังไม่ทัน
 ที่จะทำร้าย เพราะจะไปข้างไหนกากก็ไปด้วยเสมอ ครั้น
 อยู่มาเวลากลางคืนวันหนึ่ง สุนัขจิ้งจอกชวนเห็บสามตัว
 เพื่อนเห็บ, ที่ตำบลชายป่าโน้น มีเจ้าสาละและอาหารบริบูรณ์
 นึก เราพากันไปหากินในที่โน้นเถิด เห็บสามตัวพาซื่อ
 ไปด้วย และไถ่ลงไปในที่เข้าสาละในนาของชายคนหนึ่ง

ครั้นรุ่งเช้า เจ้าของ เข้า สาลี มาตรวจดู เห็น รอย เนื้อ สมัน
 มากินเข้าของตน จึงทำบ่วงตักไว้ ครั้นถึงเวลา กลางคืน
 เนื้อ สมัน กับ สุนัข จึงออก ถัฟพากัน ลงไปที่นา เข้า สาลี นั้นอีก
 เผอิญเนื้อ สมัน ไป ตักบ่วงเข้า จึงร้อง บอกให้ สุนัข จึงบอกช่วย
 ถักบ่วงให้ สุนัข จึงบอก คึก พยาบาท ปอง ร้าย มา นาน แล้ว
 ครั้นเห็น เนื้อ สมัน ตักบ่วงถึงนั้น จึงคิดว่า วันนี้คง สมคึก
 เราแล้ว เราจะกิน เนื้อ สมัน ให้ได้ แต่จะหลอกให้ เนื้อ สมัน กัน
 ให้ เชือกบ่วง รัด คอตาย เสียก่อน จึง จะกิน คึก แล้ว ถัฟว่า
 เพื่อนเอ๋ย เรา ช่วย เพื่อน ไม่ ได้ แล้ว เพื่อน จง กัน ให้ เติ้ม
 แรง เชือกบ่วง ถัก จะขาด ว่า แล้ว สุนัข จึงบอก ก็ เข้า ไป
 นอน ซ่อน ตัว เสีย ใน พุ่มไม้ คอย กิน เนื้อ สมัน อยู่ ครั้น รุ่งเช้า
 ขึ้น ภา เห็น เนื้อ สมัน กับ สุนัข จึงบอก หายไป ก็ ยืน ตาม
 หา เมื่อ ไป พบ เนื้อ สมัน ตักบ่วง อยู่ จึงถามว่า ไฉน เพื่อน
 จึง มา ตักบ่วง อยู่ ฉะนี้ สุนัข จึงบอก ไป ข้าง ไหล่ เสีย ทำไม
 จึง ไม่ ช่วย ถัก บ่วง ให้ เพื่อน เล่า เนื้อ สมัน บอกว่า สุนัข
 จึงบอก คึก จะ ให้ ข้าพเจ้า ตาย แล้ว จะ กิน เนื้อ ข้าพเจ้า จึง
 ไถ่ บอก ให้ ข้าพเจ้า กัน ให้ เติ้ม แรง แล้ว ก็ เข้า ไป ซ่อน ตัว อยู่
 ใน พุ่มไม้ คอย จะ กิน ข้าพเจ้า อยู่ ถ้า ลัง ภา กับ เนื้อ สมัน พก
 กัน อยู่ ถึง นั้น ก็ พอ ชาย เจ้า ของ บ่วง เกิด มา ภา แล เห็น

แต่ไกล จึงบอกอุบายแก่เนื้อ สมันให้ตะเบงลมให้ท้องพอง
แล้วนอนนิ่งอยู่เหมือนตาย แล้วกา ก็บินขึ้นไปจับอยู่บน
ต้นไม้ เนื้อ สมัน ก็ทำตามคำที่กาบอก ครั้นชายเจ้าของ
บ่วง มาถึงเห็นเนื้อ สมัน นอนนิ่งอยู่ ก็เอามือคบท้องดู เห็น
ท้องขึ้นพองก็สำคัญว่าตายแล้ว จึงแก้เชือกบ่วงออก
แล้วเขา มีดไปตัดเถาวัลย์จะมาผูกเนื้อ สมัน กา เห็นได้ที
ก็บินลงมาจับเนื้อ สมัน ร้องให้สัญญา เนื้อ สมัน ก็ลวง
หนีไปโดยทางที่ สมัน จึงออกซ่อนอยู่นั้น ชาย นั้นเห็นเนื้อ
สมัน ลวงหนีไป ก็วิ่งไล่และขว้างมีดตามไปด้วย เหนาะ
มีด กระเด็นไปถูกคอ สมัน จึงออกชกขาดตายทันที
เรื่องนี้ เป็น ตัวอย่างว่า ให้ทุกข์แก่ท่านทุกข์นั้นถึงตัว

นิทานที่ ๒๙ เรื่อง สามเกลอ

มีชาย ๓ คนมาจกสามคน เทียวชอทานเขาถิ่น ไกร
ขอไค้มา มากน้อยเท่าใด ก็แย่งปันกันกินทุกวัน จนชอบ
พอกันอย่างสนิท ครึ่งหนึ่งในตำบลที่เคยชอทานเขาถิ่น
นั้น เกิดขัดสนอาหาร ชาย ๓ คนจึงได้แยกย้ายกันไป
เทียวชอทานเขา เลี้ยงชีวิตที่อื่น

อยู่มากครึ่งหนึ่ง พระเจ้าแผ่นดินในประเทศนั้นสวรรคต

ไม่มีผู้จะเป็นพระเจ้าแผ่นดินแทน ชุนนางทั้งหลายจึงเข้า
มาทูลมหาราชว่าแล้วเสียดายให้ม้าพาพระราชโอรส
ผู้ที่มีบุญวาสนาสมควรจะได้เป็นพระเจ้าแผ่นดิน ม้า
ก็พาพระราชโอรสไปเถาเขาชายปากจนคนหนึ่ง ชุนนางทั้งหลาย
จึงพร้อมกันยกขึ้นเป็นพระเจ้าแผ่นดินต่อไป

เพื่อนคนหนึ่งรู้ว่าเพื่อนของตนได้เป็นพระเจ้าแผ่นดิน
ก็รีบไปหา แต่กว่าจะเข้าไปได้ก็ต้องคอยหาโอกาสอยู่
เป็นช้านาน ต่อเมื่อได้โอกาสอันควรแล้วจึงเข้าไปหา
และเมื่อเข้าไปหานั้นก็คอย ๆ หลีกชุนนางหมอบคลานเข้า
ไปแต่ไกล ทำกิริยาเคารพหมอบมิได้ลืมนึกว่า ได้เคย
เป็นเพื่อนฝูงกันมาแต่ก่อน เพราะรู้สึกตัวว่าเป็นคน
ต่ำช้า เพื่อนมีบุญวาสนามากจึงได้เป็นพระเจ้าแผ่นดิน
พอพระเจ้าแผ่นดินทอดพระเนตรเห็นก็จำได้ และทั้งได้เห็น
เขาเป็นคนมีกิริยา มารยาตที่ดีรู้จักที่ต่ำที่สูงเช่นนั้นด้วย ก็
ยิ่งทรงพระเมตตาเป็นอันมาก จึงให้ชุนนางพาไปเลี้ยงดู
และสร้างบ้านเรือนให้ อยู่ด้วยความสุขสบาย

ฝ่ายเพื่อนอีกคนหนึ่ง รู้ว่าเพื่อนได้เป็นพระเจ้าแผ่นดิน
และได้เลี้ยงดู เพื่อนอีกคนหนึ่งให้ด้วยความสุขสบาย จึง
รีบไปหาข้าง พอไปถึงก็มีได้ถนัดแจ้งทูลต่อผู้ใด ถึงว่า

เพื่อนของ คนใด เช่น ถึง พระเจ้า แผ่นดิน ก็ เกิดผ่าน ชุนนาง
 ครองเข้าไปหา พระเจ้า แผ่นดิน แสดง กิริยา อาการ และ พுகพ
 ปราโส เหมือน อย่าง เคย กัน มา แต่ ก่อน หาได้ คิด ว่า ตัว
 เป็น คน ท่า ข้า เลว ทรมาน ไม่ ไป ที่ เสมอ อย่าง ที่ เคย กัน มา
 พระเจ้า แผ่นดิน ได้ ทรง รับ ความ อธิษระยศ แก่ ชุนนาง ทั้ง หลาย
 และ ทรง เห็น ว่า เป็น คน ไม่มี กิริยา อิศมา สัย ไม่ รู้ จัก ที่ คำ
 ที่ สูง ก็ รับ สั่ง ให้ ขยับ ไป เลี้ยว ไม่ ทรง เลี้ยง ดู เหมือน
 เพื่อน คน หนึ่ง เพื่อน คน หนึ่ง ก็ ต้อง เทียว ขอ ทาน เขา กัน อย่าง เดิม

นิทานที่ ๓๐ เรื่อง พรานใจดี

มีข้าทาสหนึ่ง กว้างใหญ่อยู่ ปลาย เขตแดน พระนคร
แห่งหนึ่ง ในที่นั้นเป็นที่อยู่ของพวกพราน ยังมี
พรานเข็ญใจ สองคนผิวเมืง ปลุกเรื่อน อยู่ ในป่า นั้น หลังหนึ่ง
พรานผู้ผิวเป็นคนใจดี โอบอุ้ม อารี แก่เพื่อนบ้านมากไป
หา เนื้อ มาให้คราวไรไม่ว่า มากและน้อย ก็ไม่กินแต่
ลำพังตัว แก่ข้าวร้อง ชาวบ้านทั้งหลายได้ มา แล เห็น
ไปกินคนละ ช้อน ช้อนทั่วกัน แต่ทำเช่นนั้นมาหนัก เข้า ๆ
จนบรรดาไพร่จึ่งว่า เจ้าเอ๋ยเจ้า เราเป็นคน ยากจน
หา กิน ก็ยากลำบาก เหตุไรเล่าไปไล่เนื้อให้ มา จัง มา

แจกจ่าย เขา ถิ่น เสียบ จนหมดสิ้น ทุกคราว ไม่ค่อยอย่างเพื่อน
บ้านเขาบ้าง เขาได้มา มากน้อยเท่าใด เขา ถิ่น แล ออก
อย่างไว บ้าง ตกไว บ้าง ชายบ้าง ไม่มีใครเขาใจ
อย่างเจ้าเลย ถ้า เจ้าขึ้นทำเช่นนี้ เราจะไม่อยู่ กับ เจ้า
อีกต่อไป พราหมณ์ก็ ตอบว่า ทำไมเจ้าจึงว่า เช่นนั้น
เสียที่ได้มา เรา ก็ ได้ ตกไว อย่างไว เช่น ก่าย เช่น กอง
แต่เจ้าไม่เห็นเอง, เรา ขอ เสียบที่ อย่าได้ พกติด ต่อไปเลย
แต่ นั้น มา นาย พราหมณ์ ก็กระทำ อยู่ เช่น นั้น มิได้ พัง ภรรยา ห้าม
ใช้ แต่เท่านั้นยัง สิ่งอื่น ๆ พราหมณ์ ก็ ได้ เอื้อ เอื้อ เพื่อ เจ้า หาก
แก่ เพื่อนบ้านทั้งหลายไม่ว่าอะไร บ้านใดเจ็บ บ้านใดไข้
นาย พราหมณ์ ก็ เอา เป็น ชูระ ช่วย เหลือ ทั้ง ถิ่น จน ชาวบ้าน
ทั้งหลายใน ตำบล นั้น มีความรัก และ นับถือ นาย พราหมณ์
ไม่ว่า มีกิจ อะไร จะเกิดขึ้นต้องบอก และ เชิญ นายพราหมณ์ ทุกคราว
แต่ ภรรยา ของ นาย พราหมณ์ โกรธ นึก, ท้ายผิวไปมีวเป็นชระ
การ ของผู้อื่น ไม่หมั่นไปหา เอื้อ มา แล่ขาย จึงไม่มีเงิน
เก็บม หน้า ชาวบ้าน นาย พราหมณ์ รู้ ก็ ทำ เลย

ครั้ง นั้น พระ มหา กษัตริย์ ทรง ทราบ ว่า ที่ ตำบลบ้าน
พราหมณ์ นั้น เป็น ตำบลใหญ่ มีคน มาก แต่ยังไม่มีหัวหน้า

ปกครองเลย จึงมีประกาศให้ พวกพราหมณ์ทั้งหลาย เลือกร
 หักหา ขึ้นคนหนึ่ง พราหมณ์ทั้งหลาย ก็ ตกลงพร้อมใจ กัน
 ชี้เฉพาะ นาย พราหมณ์ คน นั้น คนเดียว เมื่อ พระ มหาภักดิ์ ตรี
 ทรง ทราบ คุณ ความดี ที่ นาย พราหมณ์ ได้ ประพฤติ มา แล้ว นั้น ก็
 ทรง เห็นว่า สัมควร แท้ จึง พระ ราชทาน ช้าง ม้า ข้า คน
 ไว้ นา โค กระบือ อีก เป็นอัน มาก ให้ ปกครอง ตำบล นั้น ตาม
 พระ ราช ประสงค์ คราว นี้ นาย พราหมณ์ ไม่ ต้อง ไป เทียวหา
 เนื้อ อีก แต่ก่อน อยู่ กับ บ้าน ก็ กินไม่ไหว ภรรยา จึง รู้สึก
 ว่า ความโอบอ้อม อารี ของ นาย พราหมณ์ ผู้ ผู้ มี คุณ ถึง เพียงนี้
 และ เนื้อ ที่ ผู้ ว่า ได้ ย่างไว้ ตกไว้ ก็ คือ ความโอบอ้อม อารี
 นี้ เอง

นิทาน ที่ ๓๑ เรื่อง นาคพิกา

กลางคืน วัน หนึ่ง หนู มา นอน อยู่ ที่ บ้าน กับ บิดา ของ
 เขา หนู มา นอน ไม่ ไคร่ หลับ เพราะ นาคพิกา ที่ ตั้ง ไว้ บน
 หัวนอน เกิน กัง ตึก ตึก ตึก หนู มา ออก นึก เคือง นาคพิกา มาก
 จึง ปลุก บิดา ให้ ลุก ขึ้น แล้ว พูด ว่า พ่อ เอา นาคพิกา
 เรือน นี้ ลง ไป ไว้ เลียบ ข้าง ล่าง จะ ดี กว่า มัน เกิน กัง นึก ฉันท
 นอน ไม่ ไคร่ หลับ พ่อ เขา ตอบ ว่า ข้าง เตะ ลุก ไม่ ต้อง

เรื่องนาฬิกา

๒๗

เขา ลงไป ก็ได้ พ่อ เห็นว่า นาฬิกา มัน ก็ กว่า เจ้า เสีย อีก
หนู มา นึก สงสัย จึง ถาม ว่า นาฬิกา มัน ก็ อย่างไร พ่อ
พ่อ ตอบ ว่า มัน เป็น คน ตรง มัน มี หน้า ที่ อย่างไร มัน ก็ ทำ
อย่าง นั้น เจ้า เห็น หรือ ไม่ นาฬิกา มัน เกิด ทุก วัน ๆ และ
ถึง เวลา ที่ มัน ก็ ที่ ตัว เจ้า มี หน้า ที่ ที่ จะ เรียน หนังสือ แต่
บาง วัน เจ้า ก็ ไป โรงเรียน ตรง กับ เวลา ที่ โรงเรียน ปิด บาง วัน
ก็ ไป ไม่ทัน เวลา โรงเรียน ปิด จน ครู ต้อง ทำ โทษ เจ้า ก็ มี บาง วัน
ถ้า เจ้า ชี้ เกียจ เข้า เจ้า ก็ ไม่ ไป เพราะ อย่าง นั้น พ่อ จึง ว่า
นาฬิกา มัน ก็ กว่า เจ้า

หนู มา ถาม ต่อ ไป ว่า พ่อ ก็ นาฬิกา มัน มี ประโยชน์
อย่างไร บ้าง พ่อ ของ เขา ตอบ ว่า มี ประโยชน์ สำหรับ ดู เวลา
และ อีก อย่าง หนึ่ง มี ประโยชน์ สำหรับ บอก ให้ เจ้า รู้ สึก ตัว
ว่า เจ้า จะต้อง แยก ไป ทุก ชั่วโมง เพราะ ฉะนั้น พ่อ จะ ตักเตือน
เจ้า ว่า ต่อ ไป เจ้า อย่า ใ้ อยู่ เปล่า ตัว เจ้า จะต้อง แยก ไป ทุก ๆ
ชั่วโมง แล้ว แม้ เจ้า จะ ทำ อะไร ก็ ให้ มี ประโยชน์ แก่ ตัว
เจ้า ถ้า เจ้า ทำ อะไร ที่ ไม่ มี ประโยชน์ ก็ จะ ใ้ ชื่อ ว่า,
ชีวิต ของ เจ้า ใน ชั่วโมง นั้น ล่วง ไป เสีย เปล่า ๆ

นิทานที่ ๓๒ เรื่อง หนูปูน

แม่ปานมีลูกชาย อยู่คนหนึ่ง ชื่อปูน หนูปูนอายุได้แปดขวบ ไปเรียนหนังสืออยู่ที่โรงเรียน ประถมแห่งหนึ่ง คนทางที่ไปโรงเรียนนี้มี สะพานข้ามคลอง และในคลองนั้นเจียบสังค ไม่มีเรือ เดินไปมาเหมือนคลองอื่นๆ มีแต่ปลาว่ายน้ำ อยู่ที่เงาใต้ สะพาน เพราะที่ ตรงนั้น เป็นที่ร่มเย็นดี แม่ปานเห็น ลูกเป็นเด็กค่อนข้าง จะชน มาก มักชอบปีนป่าย ทุอะไร ค่อยอะไร บ่อย ๆ ไปโรงเรียนก็ไม่ใคร่ จะตรงไป ตรงมา แม่ปานก็ พยายาม เตือนว่า หนูอย่าปีนขึ้นไปตาม ที่ ี่ข้าง สะพานนะ จะตกลงไป วันหนึ่ง หนูปูนเดินไปโรงเรียน พอขึ้นบน สะพานนั้น ก็เห็น ปลา ซ่อนตัวโตว่ายน้ำ อยู่ใต้ สะพาน หนูปูน ก็ปีนขึ้นไป ที่ ี่ข้าง สะพาน ชะโงกดู ปลา ว่ายน้ำ หนูปูน ดู ปลา เพลิน ก็ชะโงก ลงไปทุกที มีอึดไม่แน่น เลย พลัด ตก หัวปัก ลงไปในคลอง เผลอในเวลานั้น มี ชาย หนึ่งคน เดิน หนึ่ง ตก ปลา อยู่ห่าง สะพานสัก สามวา เมื่อได้ยิน เสียงตก ตก ลงไปใน คลอง ก็รีบวิ่ง มา โยน ลงไปใน คลอง ช่วย อ้อม เอา หนูปูน ขึ้นมาได้ แต่ หนูปูน สำลัก น้ำ พุดไม่ ออก ชาย ผู้ นั้น ก็ จับ หนูปูน นอนคว่ำ ลง และ กด หลัง ให้น้ำ ออก พอ หนูปูน ค่อย ฟัน มี

สถิติขึ้นมา ชายผู้หนึ่ง ก็ถาม หนูปิ่นว่า อยู่ที่ไหน เมื่อได้
 ความแล้ว ชายผู้หนึ่ง ก็ อุ้ม หนูปิ่น มา ส่ง จนถึง บ้าน แม่ ปาน
 รู้ว่า ชายผู้หนึ่ง ช่วย ลูก ของ คน ให้ พ้น จากความ ตาย ก็
 แสดง ความ ชอบใจ ค่ะ ชาย หนุ่ม ผู้หนึ่ง และ ชอบ คุณ ชาย
 ผู้หนึ่ง เป็นอัน มาก พอ ชาย ผู้หนึ่ง ไป แล้ว แม่ ปาน ก็ ชี้แจง ให้
 ลูก ฟัง ว่า แม่ ได้ บอก หลาน หลาน แล้ว ว่า อย่า ปิ่น ขึ้น ไป ตาม ที่
 กัน ข้าง สระ พาน เจ้า ไม่ เชื่อ แม่ จึง ได้ รับ ความ เจ็บ ปวด อย่าง นี
 นี หาก ว่า ชาย ผู้หนึ่ง มีความ กรุณา ช่วย เจ้า, หาก ไม่ เจ้า ก็ คง
 จะ ไม่ ได้ กลับ มา เห็น หน้า แม่ อีก หนูปิ่น ก็ รู้สึก ตัว ทน ที่
 แล้ว นึก ในใจ ว่า เด็ก ที่ ไม่ เชื่อ ฟัง คำ พ่อ แม่ มัก จะ เป็น
 อันตราย ต่าง ๆ เช่น ตัว เรา ถ้า เรา เชื่อ ฟัง คำ แม่ ที่ ไหน
 เรา จะ ตก สระ พาน ลง ไป พ่อ ไป เรา จะ เชื่อ ฟัง คำ สอน ของ แม่
 และ จะ ไม่ ประพฤติ ชุก ชน อีก เลย

นิทานที่ ๓๓ เรื่อง นก กระจาบ

มี นก กระจาบ ฝูง นี้อยู่ อาศัย อยู่ ชาย ป่า ใกล้ ห้วย แห่ง
 หนึ่ง นก ฝูง นี้ สัญญา กัน ว่า เมื่อ ไป หา กิน ที่ ไหน ถ้า
 ไป คิก ข้าง เข้า ก็ ให้ บิน ขึ้น พร้อม กัน พา เอา ข้าง ขึ้น ไป ค้าง
 ไว้ บน ยอด ไม้ เสา ก่อน แล้ว จึง ค่อย พา กัน บิน หวน ลง มา

เมื่อครั้งนั้น เราทั้งหลาย ก็ จะ หลุด พ้น จาก ข่าย ไป ได้ อยู่ มา
วันหนึ่ง นาย พราน เขา ข่าย มา คอย นก กระจาบ ผุ่ง นั้น ๆ ก็
ติด ข่าย ของ นาย พราน นก กระจาบ ผุ่ง นั้น ก็ บิน ขึ้น พร้อม
กัน พา เขา ข่าย ของ นาย พราน ขึ้น ไป ค้าง ไว้ นก ยอก ไล่ แล้ว
บิน หวน ลง มา นก ทั้ง หลาย ก็ หลุด พ้น จาก ข่าย ไป ได้ เมื่อ
นาย พราน กลับ ไป บ้าน ไม่ ได้ นก เลย ลัก ตัว เทียว บาย เมีย
ก็ ต่อ ว่า กล้วย ปรกราร ต่าง ๆ แต่ นาย พราน ไป เทียว ด้ก นก
กระจาบ ทั้ง นี้ เป็น หลาย คราว ก็ ไม่ ได้ นก เลย

ครั้น อยู่ มา วัน หนึ่ง นก ผุ่ง นั้น บิน ลง หา อาศัย ใน นา
แห่ง หนึ่ง นก กระจาบ ตัว หนึ่ง บิน ลง ไป เขี่ย ขน หัว นก กระจาบ
อีก ตัว หนึ่ง เข้า นก ตัว ที่ ถูก เขี่ย ขน ก็ โกรธ ทวาด เขา นก
ตัว ที่ เขี่ย ขน ว่า ทำไม มา เขี่ย ขน ตัว ข้า นก ตัว ที่ เขี่ย ขน
จึง ว่า ขอโทษ เถอะ เพราะ เรา เป็น นก ที่ แข็ง แรง บิน มา
โดย เร็ว จึง ไม่ ทน เห็น นก ตัว ถูก เขี่ย ขน ว่า หนอย แน่!
เวลา ติด ข่าย เรา ตัว เทียว กอก บิน แข็ง แรง กว่า ตัว อื่น ๆ
ทั้งหมด นก ตัว ที่ เขี่ย ขน ก็ ว่า รูป ร้าง อย่าง เจ้า จะ บิน
แข็งแรง กว่า เรา เจียว หรือ นก ตัว ถูก เขี่ย ขน ว่า ไม่ เชื่อ
ก็ มา ลอง กำ ลัง กัน ดูซิ นก ทั้ง สอง ก็ เลย เกิด ตี กัน ขึ้น นก
ตัว อื่น ๆ ที่ ชอบ พอ ข้าง ไหน ก็ เข้า ช่วย ข้าง นั้น ที่ นี้ เลย

เรื่อง ชาย บุตร มาก

๗๓

เกิด ที่ กัน ขึ้น เป็น หมู่ ๆ นก กระบาย ใน ผุ่ง นั้น ทัว ไทน์ ที่
ฉลาก ไม่ ชอบ ใน การ ทะเลาะ วิวาท ก็ บิน เลียง หลีก ไป อยู่
เสียบ ที่ อื่น ตั้ง แต่ นั้น มา นก ผุ่ง นั้น จะ ทำ อะไร ก็ ไม่ ช่วย กัน
ทำ โดย พร้อม เปรียง เหมือน อย่าง แต่ ก่อน

อยู่ มา ไม่ ช้า นาย พราน ก็ เอา ช่าย ไป คลย อีก ครั้น
นก ผุ่ง นั้น คิด ช่าย เข้า ต่าง ตัว ต่าง ก็ แ่ง แ่ง กัน ว่า เรา
แรง น้อย เรา บิน ไม่ ไหว ใคร แรง มาก ก็ จง บิน ขึ้น เกิด
บาง ตัว ก็ ว่า เรา บิน ปีก แทะ จะ หัก แล้ว ท่าน บิน บ้าง เกิด
บาง ตัว ก็ ว่า เรา เอา หัว กัน ช่าย จน คอ แทะ หัก เสีย แล้ว
ท่าน บิน บ้าง ชี หัว นี้ พุค อย่าง นี้ หัว นั้น พุค อย่าง นั้น หัว
นี้ บิน หัว นั้น ไม่ บิน ต่าง ถือ วัถ ถือ เปรียง แ่ง แ่ง กัน จน
นาย พราน มารวย เอา ช่าย ไว้ ไ้ แก่ ก็ ไข เอา นก กระบาย
ผุ่ง นั้น ไ้ ทั้ง หมก นก กระบาย ผุ่ง นั้น ก็ ต้อง เป็น อาหาร ของ
นาย พราน

นี่ เพราะ ไทย ของ การ แดก สามัคคี หรือ มิใช่

นิทาน ที่ ๓๔ เรื่อง ชาย บุตร มาก

ชาย คน หนึ่ง มี บุตร อยู่ หลาย คน บุตร นั้น จะ ทำ การ
อะไร ก็ คอย วิวาท แ่ง แ่ง กัน อยู่ เสมอ ไม่ มีความ ประณี

ประหม่อม ประมง คง กัน ที่ สุก ขึ้น แต่ จะ กัน จะ อยู่ ก็ ต้อง เติบอง
กัน ทะเลาะ กัน การงาน ที่ เขา ทำ ก็ ไม่ ไคร่ จะ สำ เร็จ ได้ แม้
การ ที่ สำ เร็จ ลง ไป แล้ว จะ หา ว่า เป็น การ ก็ เรียบ ร้อย แต่ ลัก อย่าง
ก็ ไม่ ได้ บิดา ทำ ไทย ห้าม ประมา เนิ่ง ๆ ก็ ไม่ เชื่อ ฟัง ยัง
ขึ้น วิวาท กัน อยู่ อย่าง นั้น เสมอ ครั้น อยู่ มา วัน หนึ่ง บิดา สั่ง
ให้ ช่วย กัน เชื้อ เรือ ซึ่ง คิด แห้ง อยู่ ใน คลอง เล็ก ข้าง บ้าน ขึ้น มา
ไว้ เขา ก็ พา กัน ลง ไป เชื้อ แต่ เชื้อ กัน คน ละ ที่ สอง ที่
ไม่ ไคร่ พร่อม เปรียง กัน ก็ เลย ต่าง คน ต่าง เติบอง กัน ขึ้น
ว่า ข้า เชื้อ เอ็ง ไม่ เชื้อ ข้า เชื้อ แรง เอ็ง เชื้อ เขา,
และ อะไร ค่อ อะไร จน ต้อง เล็ก กัน ตก ลง เชื้อ เรือ ขึ้น มา ไม่
ได้ ครั้น บิดา เห็น กัน นั้น จึง คิด แต่ ใน ใจ ว่า บุตร ของ เรา
นี้ ข้าง กระไร หนอ จะ ทำ อะไร ก็ ไม่ รู้ จัก ประนี ประหม่อม กัน
บ้าง เลย ที่ เทียว, อย่า กระนั้น เลย เรา จะ คิด อาย ให้ บุตร
ของเรา ประนี ประหม่อม กัน ได้ ึง ได้ ครั้น แล้ว จึง เรียก บุตร
มา พร่อม กัน แล้ว บอก ว่า เจ้า ึง พา กัน ไป เหลา ไม้ เล็ก ๆ
มา คน ละ อัน ๆ บุตร ก็ พา กัน ไป เหลา ไม้ มา ส่ง ให้ แก่ บิดา
แต่ ใน ใจ นั้น ให้นึก กลัว ไป ว่า บิดา จะ ทำ ไทย เหม็น ตน เพราะ
คำ ที่ ตน มีความ ผิด อยู่ แล้ว ครั้น บิดา รับ ไม้ มา จาก บุตร แล้ว
จึง เอา ไม้ นั้น รวมา เข้า กวบ กัน มี คิ ให้ แหน่ แล้ว จึง เอา ส่ง ให้

เรื่องชายบุตรมาก

๗๓

แก่ บุตร หักทีละคน ๆ ไม่นั่นก็ไม่หัก ที่นี้ให้ช่วย กันหัก
อีก ไม่นั่นก็ไม่หัก บิดาจึงเรียกเขาถามว่านั่นมาแล้ว แก่
ออกสั่งให้ แก่ บุตร คนละ อัน ๆ แล้วสั่งให้หักอีก เขาก็
หักไม้นั้นได้ โดย ง่าย คาย. บิดาจึง สอน ว่า :—

นี่แหละ เจ้าทั้งหลาย จงรู้ เต็ก ว่า การ ที่ไม่ ประนี
ประนอม กัน คอย หยิบผิต กัน และ ทะเลาะวิวาท กัน นั้น
มันไม่ดี เลย ย่อม ทำให้ เสีย การ งาน และ เสีย ประโยชน์
มากนัก แม้เมื่อ มีภัย อันตราย สิ่งใด เกิดขึ้น ถ้าไม่มีความ
ประนี ประนอม กัน ต่างคน ต่าง ก็ จะไม่ ช่วย กัน แล้ว มีค้ของ
เป็น อันตราย ไปจริง ๆ หรือ เจ้า จง ดู แต่ ไม่นั่น เต็ก เมื่อ
เจ้าหักคนละ อัน ๆ ก็หักได้ โดย ง่าย แต่ เมื่อ ยัง เป็น มัค อยู่
นั้น เจ้าหักทีละคน ๆ ก็ไม่ อาจ หักได้ แล้ว ช่วย กันหัก
ก็ยัง หักไม่ ได้ ฉะนั้น ถ้า เจ้าทั้งหลาย ไม่ ทะเลาะวิวาท กัน
มีความ ประนี ประนอม กัน จะ ทำ อะไร ก็ พร้อม เปรียง ช่วย
กัน ทำ การ นั้น ๆ ก็ จะ สำเร็จ ได้ ดี แม้ เมื่อ มี ทุข์ ภัย
เกิดขึ้น ก็ คอย ช่วย กัน หรือ เมื่อ มี ผู้ คิด จะ ทำ ร้าย ก็
ช่วย กัน คอย ระวัง ป้องกัน อยู่ แล้ว คน ที่ คิด จะ ทำ ร้าย นั้น ก็
ย่อม มีความ เกรง ขาม ไม่ อาจ ทำ ได้ เหมือน กับ มัคไม้ ที่ เจ้า

ไม่อาจหักได้ ฉะนั้น เมื่อบุตรได้ฟังบิดา สอนทั้งนั้น ก็พากันเห็นจริง ทั้งแต่นั้นมา ก็ไม่ได้ทะเลาะวิวาทกันอีกเลย จะทำการอะไร ก็ประนีประนอมพร้อมเพรียงกันทำ จึงพากันได้รับความสุขและความเจริญตลอดมา

นิทานที่ ๓๕ เรื่อง หนูพูน

หนูพูน เป็นบุตร แม่พิน หนูพูนเรียนหนังสือ อยู่ในชั้นประถม แต่วหนูพูนสอบไล่ ตกถึง สอง คนแล้ว หนูพูนจึงนึกว่า เรา^{พูน}ก็เป็นคนหมั่น เหตุไร หนอ จึงไล่ตก หนูพูนนึก เบื่อหน่ายในการเรียนจึงไปหาแม่พูนว่า แม่จ๋า แม่ ฉันปลื้มใจนัก นี่ฉันมีต้องเรียนหนังสือ อยู่ในชั้นประถม^{พูน}จน^{พูน}พ้น^{พูน}หักหรือแม่ แม่พินถามว่า มันเป็นอย่างไรเล่า ลูก เจ้าจึงพูดเช่นนั้น หนูพูนตอบว่า เพราะฉันไล่ตกสองคนแล้ว ฉันต้องเรียนซ้ำอยู่ที่เกิวนั้นเอง ฉันไม่เรียนละแม่ ออกเที่ยววิ่งเล่นเสียดีกว่า แม่พูนว่า ลูกเอ๊ย ทำไมเจ้าจึงพูดเช่นนั้นเล่า แม่จะว่าให้เจ้าฟัง บรรดาทรัพย์สมบัติ หรือสิ่งอื่นนะ ลูก มันไม่ประเสริฐเท่าวิชาเลย วิชานั้นมันอยู่กับลมหายใจ ถ้าชากลมหายใจ เวลาไรวิชาจึงจะสูญไป ด้วย ท่านยอมกล่าวว่า “วิชา

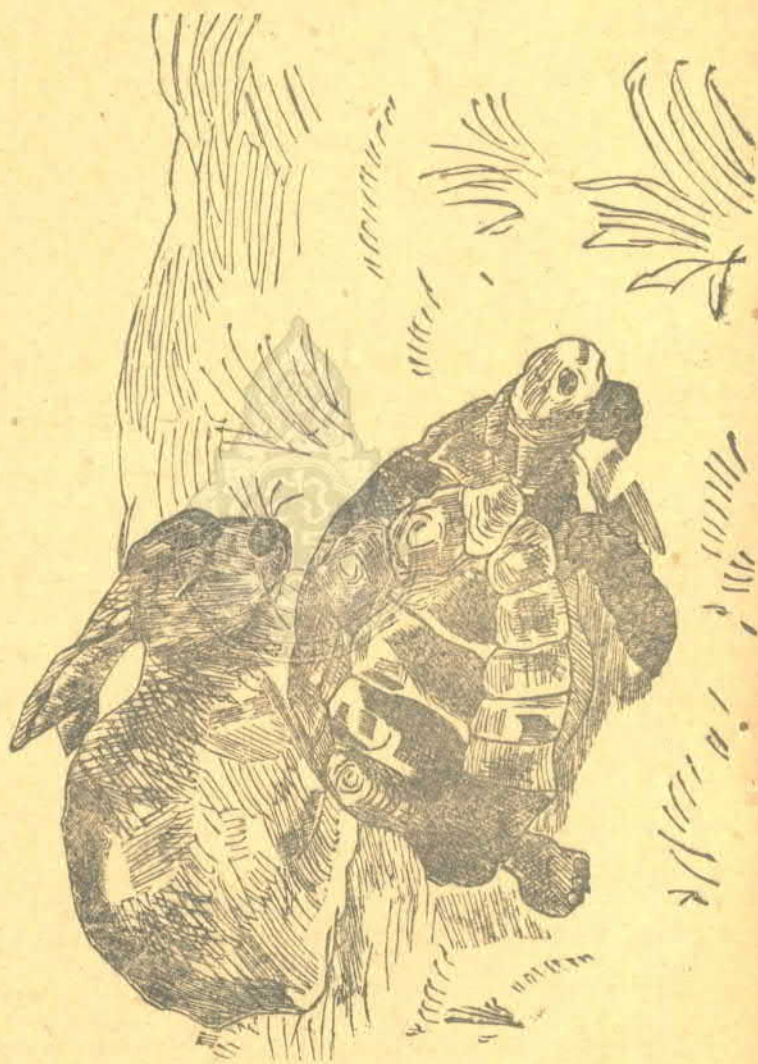
เป็นเพื่อนเลี้ยงชีวิต” ที่เจ้าพูดว่าไล่ตกถึงสองคนแล้ว
 ชื่อนี้แม่ไม่เห็นแปลกเลย ตัวเจ้าก็เป็นคนหมั่น แต่ขยัน
 อ่อนแอ คนขยันก็ถ้าหมั่นเล่าเรียนก็ได้เลื่อนชั้นเร็ว
 ถ้าคนขยันไม่ก็ แต่มีความเพียร ก็คงเรียนสำเร็จ
 เหมือนกัน คนขยันก็ แต่เกียจคร้านก็อยู่ในฐานเลว
 ทรามสู้คนขยันอ่อนแอ แต่มีความเพียรไม่ได้ ข้อ
 สำคัญมันอยู่ที่ความเพียรนะ ลูกเอ๋ย การที่เจ้าต้อง
 เรียนซ้ำนั้นไม่ เป็นโทษแก่เจ้าเลย กลับเป็นคุณแก่เจ้า
 มากนัก แม่สอนให้เจ้าสวดอิติปิโส เทียบเทียบ เจ้าจำ
 ได้แม่นยำหรือ แม่เห็นว่าเจ้าต้องท่องบ่นหลายคน ที่
 ก็เหมือนกัน การที่ต้องเรียนซ้ำ เจ้าจะมีความรู้แน่น
 แผ่นไม่หลงลืมเสียอีก ที่เจ้าพูดว่า ออกเที่ยววิ่งเล่น
 เสียดีกว่า ชื่อนี้ให้ลูกเข้าใจเสียใหม่ว่า การเที่ยวเล่น
 วิ่งเล่นนั้น มันไม่ทำประโยชน์อะไรให้แก่เจ้าเลย มี
 แต่จะเสียประโยชน์และเสียเงินเท่านั้น ถ้าเจ้าไม่เรียน
 วิชา เจ้าจะเอาอะไรเป็นที่พึ่ง พี่ของพ่อแม่อีกต่างคน
 จะตายไป แม่อีกเหมือนต้นไม้ใกล้ฝั่ง จะล้มลงเมื่อไรก็ไม่
 แน่ แม่จะอยู่เป็นเพื่อนเหมือนวิชาไม่ได้ เมื่อแม่ตายไป
 เจ้าจะได้ทำการหาเงินเลี้ยงตัว ถ้าเจ้าไม่เรียนวิชาเจ้าก็

ทำการไม่ได้ ขอให้เจ้าเข้าใจเสียใหม่ว่า การเที่ยวเล่นวิ่ง
เล่นไม่ดี เรียนวิชาดีกว่า ได้เห็นที่พึ่ง แม่จะเล่า
นิทานเรื่องหนึ่งให้เจ้าฟังคือ ครั้งหนึ่งเกิดรบกันขึ้นใน
ระหว่างเจ้าแผ่นดินสององค์ เจ้าแผ่นดินฝ่ายหนึ่งมีกำลัง
อ่อนแอ ไปรบคราวใดก็แพ้เสียทหารก็มาก จึงมีความ
ท้อถอยกลับมานอนครองกึกจะยอมแพ้ แต่เวลาที่นอน
อยู่นั้นเห็นแมลงมุมกำลังชักใย อยู่บนเพดาน แมลงมุม
ชักใยจนจบดีแล้วก็ตกลงมายังพื้น เมื่อตกลงมาหยุด
พอสายเหน้อยแล้วก็ขึ้นไปชักใยอีก แต่ชักใยอยู่อย่างนี้
เป็นหลายเที่ยวในที่สุดก็แล้ว ความเพียรของแมลงมุม
นี้ทำให้เจ้าแผ่นดินองค์นั้นทรงทวาทพระทัยว่า ถ้าเรามี
ความเพียรก็จะเป็นชนะ จึงได้ยกกองทัพไปรบอีก คราวนี้
ก็ไ้ชัยชนะ ที่ไม่ใช่เพราะความเพียรหรือ เจ้าจงจำไว้
เป็นตัวอย่าง ถ้าเจ้ามีความเพียรอยู่แล้ว เจ้าไม่ต้อง
กลัวว่าจะไม่รู้วิชา เมื่อหนูพุนได้ฟังมารดาสั่งสอนดังนี้
ก็เห็นจริง ตั้งแต่นั้นมา หนูพุนก็ตั้งใจเล่าเรียนไม่ทอดย
หนูพุนก็สอบไล่ได้ จนถึงชั้นสูงที่สุด

นิทานที่ ๓๖ เรื่องเต่าแข่งกับกระต่าย

กระต่ายตัวหนึ่ง นอนอยู่ใต้ต้นไม้ เห็นเต่าตัวหนึ่ง

เดินจุ่มจุ่ม มาจึงว่า - เต่าเอ๋ย ท่านจะไปข้างไหน เดิน
จุ่มจุ่ม ตัวมด็ยมกว่า จะก้าวไปได้แต่ละก้าว ก็เสียเวลา
นาน ๆ เมื่อไรท่านจะไปถึงที่ที่ท่านต้องการไปเล่า เต่า
ได้ฟังดังนั้น ออกนึกโกรธจึงคิดว่า กระต่ายนี้ช่างถูก
เราเสียจริง ๆ ถึงเราเดินช้า เราก็จะตั้งความเพียร
ลองวิ่งแข่งกับกระต่ายดูสักที คิดแล้วจึงพูดว่า เมื่อท่าน
เห็นเราเดินจุ่มจุ่ม ตัวมด็ยม ก็จงมาลองวิ่งแข่งกันดู
ถ้าเราแพ้ เราขอมเป็นข่าของท่านตามแต่ท่านจะใช้ กระต่าย
ได้ฟังก็หัวเราะเยาะ แล้วว่าเราวิ่งกลับไปกลับมาสักสิบเที่ยว
ก็จะได้ทางมากกว่าท่านวิ่งครึ่งวันเสียอีก ท่านอย่าวิ่ง
แข่งกับเราเลย ขอมเป็นข่าเราเสียแต่โดยดี เอาแรงที่
จะวิ่งแข่งกับเรานั้นไว้ให้เราใช้จะดีกว่า เต่าได้ฟังจึงว่า
ท่านอย่าพูดมากไปเลย จงมาลงมือวิ่งแข่งกันเถียวนี้เถิด
ใครแพ้ชนะ ก็จะได้เห็นกัน แต่ถ้าท่านแพ้ ท่านจะให้
อะไรแก่เราเล่า กระต่ายจึงว่าถ้าเราแพ้ เราขอม
เป็นข่าท่านเหมือนกัน เมื่อสัญญากันตกลงแล้ว ต่าง
ก็วิ่งไปเพื่อให้ถึงตำบลที่สัญญาแข่งกันนั้น พอกระต่าย

วิ่งไปไ้หน่อย เห็น เค้า วิ่งไปไม่ทันจึง คิดว่า เราคงไ้
 อ้ายเค้าไว้ เป็นข่าว วันนี แน่ละ คิดแล้ว ก็วิ่ง ต่อไปไ้ ครึ่งทาง
 เหลียวหลัง มาดู ไม่เห็นเค้า ตามไปทัน ก็นึกว่า เค้า
 มันยังมีวักลานั้นม่ง่าม อยู่ที่ไหนมิรู้ เราถอนพัก เสียให้ สบาย
 ใจก่อน ก็ไ้ ให้มันคลานไป ข้าง หน้า มาก ๆ แล้วจึง
 ค่อย วิ่งตามไป ก็ะทันถมิไป คิดแล้ว ก็เข้าไป นอน อยู่
 ไ้ที่นั่นไ้ ถูกลมพัดมาเฉื่อย ๆ ก็เลย นอนหลับไป เค้า
 เห็น กระต่าย วิ่งไป ลับตา แล้ว ก็รู้สึ่ทั้งความเพียร ค่อยเกิน
 ตัวมไ้เต็มไป ตาม กำลัง ไปเห็น กระต่าย นอน หลับ อยู่ ก็ไ้ใจ
 จึงรีบ เกินต่อไป จนถึงที่ที่ สัญญา แข่งกัน กระต่าย ขึ้นนอน
 ขึ้นไ้ไม่เห็น เค้า จึงวิ่ง ต่อไป ครั้นไปถึง เห็น เค้าไป นอน ค่อย
 อยู่ก่อนแล้ว กระต่าย ก็มีความ ละอาย และ เสียใจ เป็น
 อันมาก เลยต้อง ยอม เป็นข่าว เค้า ตาม สัญญา

นิทานที่ ๓๗ เรื่อง ลอง อิกกี

พอถึง หน้าว่าวแตก ๆ ก็ไ้ใจนักพากัน เล่นว่าว หนู ร
 มีว่าว ตัวหนึ่ง เขา ชักให้มันขึ้นสูงไ้ไ้ เพราะเขา
 ไ้รู้ จัก ชัก เขาขอไ้ หนู ลม้าย พี่สาว ของเขา ช่วย ส่งมัน
 ขึ้น ขณะที่ หนู ลม้าย ส่งว่าว ขึ้น หนู ร น้องชายไ้ไม่วิ่งทันที่

ว่าจริงทุกอีก

หนูจรรพูกว่า พี่ก็ชักไม่เย็นเหมือนกัน หนูลม้าย
ตอบว่า พ่อพี่สั่งขึ้น เจ้าไม่ฟัง มันจึงตก ขณะนั้นพ่อ
ของเขา ยืนดูอยู่ แกร่งบอกให้ลองอีกที

พ่อหนูลม้าย รีบว่าเข้า ยังไม่ทันสั่งขึ้น คราวนี้ หนู
จรรพก็เดินไปวิ่งทันที ว่าวหลุดจากมือ หนูลม้าย ตกลงดิน
อีก หนูลม้ายถามว่า คราวนี้จะโทษเอาใคร พ่อของ
เขาพูดว่าไม่เป็นไร ลองอีกที

คราวนี้ เขาตั้งใจจะวิ่งมาก แต่ลมพัดก็ข้างจัก
พ่อหนูลม้าย ส่งว่าวขึ้น ลมก็พัดมันไป คิก คั่นไม้หางพัด
ถึงไม้ปล่อย หัวห้อยลงมา

หนูจรรพร้องว่า นั่นแน่ นั่นแน่ พี่เหวี่ยงมันไปข้างนั้น
นี่ หนูลม้ายเถียงว่า พี่ทำให้ลมพัดไปข้างนั้น เมื่อไร
พ่อของเขาห้ามว่า เล่นกัน อย่าทะเลาะกัน แล้วแกไป
ช่วย ปลงหางว่าวเอา ลงมา แล้วบอกว่า ที่นี้คั่นไม้มาก
นัก เราพากันไปตีแจ้ ๆ แล้วลองอีกที พ่อกับลูกสอง
คนพากันเดินไปถึงลานหญ้าแห้งหนึ่ง มีพื้นราบ หญ้าเขียว
สด ขึ้นเสมอ กันเหมือนคนแต่งทั้ง ลมก็พัดเซย เขาเห็น
เป็นเหมาะก็ จึงชวนกันหยุกในทันทีแล้ว เตะลมจะเอา

เรื่อง ลอง อิก ทิ

๔๑

ว่าวขึ้น พอ พ้อ จีบ ว่าว ส่ง หนู รว ก็ จีบ สาย พาวิ่งไป มัน
ขึ้นไปในท้องฟ้า ทั้งท่า จะ ขึ้นสูง ก็ แล้ว แต่ หนู รว พอ เห็น
มัน เห็นยว เชือก ถึงก็ใจ เกินไป ทว่าน หยุด แหงน หน้า คุมัน
ในทันใด ลม พัดไม่แรง พอ เชือก หย่อน ว่าว ล่ายไป ล่ายมา
แล้ว ตก ลง ดิน อีก

หนู รว เบื่อ เล่น ที่ แล้ว แต่ พ่อ ของ เขา ปล่อยให้ ขยับ
เพื่อ เลิก เลย รว ถึง อย่างไร ก็ ลอง อิก ทิ เด็ด หนู รว ทำ
หน้า เสีย บ่น ว่า มัน ไม่ ยาก ลอง อิก ละ พ่อ พ่อ เห็น ใหม่
ถึง ลอง มัน ก็ ไม่ ขึ้น มัน เห็น บ่อย การ เล่น ว่า พ่อ พูกว่า พู ไร่
รว เรา ทำ มัน และ ลอง เขา มัน ขึ้น ได้ ความ ล้า ยาก มา
มาก แล้ว ยัง ไม่ ทัน ไร เจ้า จะ เลิก เล่น หรือ ข้อ ที่ ไม่ ได้
สม หวัง เพียง เล็ก น้อย เท่า นี้ ไม่ น่า จะ ทำ เรา ให้ ท้อ แท้
มา ที่ เด็ด พ่อ มัน เชือก ไว้ ให้ เจ้า แล้ว ลอง อิก ทิ เด็ด รว

หนู รว เสีย ไม่ ได้ เขา ให้ ลอง มัน อีก คราว นี้ ได้ สม
หวัง ว่าว ต้อง ลม ขึ้น ก็ คุเบา เหมือน ชน นก หนู รว ก็ ไร
ค่อย ๆ กลิ้ง เชือก บน ห่ม คุ มัน แล้ว บิน ถือ ไม่ ที่ ผูก ปลาย
เชือก แหงน หน้า แล คุ ว่าว ที่ ร่อน อยู่ สูง เห็น เห็น แต่ รุก ขาว
ใน ท้อง ฟ้า เขา ร้อง ของ พ่อ ของ เขา ว่า คุ ลี พ่อ คุ ลี

พ่อ มันขึ้นสูงแท้ ๆ มันทิ้งแรง จนมันยืดมันไว้ ไม่ใคร่จะ
อยู่ ฉะนั้นอยากจะมีปานให้ยาวกว่านี้อีก ฉะนั้นเชื่อว่า มัน
จะขึ้นไป จนหมด สายปานอีกเป็นแน่

ครั้นเขา ชักมันกุ เล่น พ่อแก่ ความสนุกแล้ว เขา
ค่อย ๆ ม้วนเชือก ลงมา จนว่าตกลงถึง ดินแล้ว เขา หยิบ
มันขึ้น ก็ใจว่ามันไม่ชาก และชมมันว่าขึ้นดี ชวนพ่อ
ว่า พ่อพรงนี้ เรียบหนึ่งสีแล้ว เราพากันมา ลอง
อีกที พ่อพูดว่า ถ้าท้องฟ้าโปร่งเป็นไต้

เมื่อเขา กำลังพากันกลับมา พ่อถามหนูว่า
จะชนะเจ้า ลอช ชักว่าว เจ้าเข้าใจอะไรบ้าง หนูรบอก
ว่า ฉะนั้นเข้าใจ ชักว่าวเป็น หนูสัญญาว่าแก่ หนูว่า
จะ เจ้าควร จะชอบใจ พ่อแก่ เพราะ เจ้า จะเลิกเสีย แล้ว
ก็หาว่า พ่อแก่ชวนให้ลองอีกที

พ่อสอนให้ ลูกสองคน จำว่า ขอ ลูกรักของพ่อ
พ่ออยาก จะสอนเจ้าให้ เข้าใจว่า ความหมั่นทำ ร้าไป
เป็นการดี แม้แต่จะ เล่นว่าว ยังต้องหมั่น ลองแล้ว ลอง
เล่า จึงจะ ชักเป็น เมื่อใดเจ้าทำอะไรไม่สำเร็จ อย่า
เพื่อ ท้อแท้ก่อน พึงนึกถึงคำของพ่อที่สอนเจ้าว่า “ลอง
อีกที”

นิทาน ที่ ๓๘ เรื่อง ชาว นา กับ นก ยาง

นกยาง ฝูงหนึ่ง เทียวหา หอย หาปู และ ปลา เล็ก ๆ กิน เป็น อาหาร ทุกวัน วันหนึ่ง นกยาง ฝูง นั้น พา กัน บิน ลงไป ที่นา แห่งหนึ่ง ซึ่ง ชาวนา ทำเทือก ตกกล้าไว้ ใหม่ ๆ แล้ว พา กัน ลงไป เหยียบ ย่ำ คู้ย เชื้อ หา อาหาร กิน ตาม ชอบใจ เจ้า ของ นา เห็น ก็ ชักไล่ ให้ นกยาง บิน ไป เสีย แต่ โดย ก็ ต่อ มา อีก สอง สาม วัน นกยาง ฝูง นั้น ก็ บิน มา ยัง ที่นา แล่งนั้น อีก นกยาง นาย ฝูง ไป กว๊าย จึง บอก แก่ พวก ของ ตัว ว่า พวกเรา ทั้ง หลาย เมื่อ วัน ก่อน เรา ได้ พา กัน มา หา อาหาร กิน ที่นา นี้ ถูก ชักไล่ คราว นี้ แล้ว ไม่ ใช่ หรือ คราว นี้ พวกเรา ย่ำ ลงไป กิน อีก เลย นกยาง ที่ เป็น ขีรวิร ทอบ ว่า ทำไม กับ พวกเรา ลงไป หา หอย หาปู และ ลูก ปลา เล็ก ๆ กิน ต่าง หาก จูระ อะไร ของ ชาวนา จึง มา ชักไล่ เรา หรือ หอย ปู และ ปลา เหล่า นั้น เป็น ของ ชาวนา เล่า ชาวนา ก็ หา กิน พวกเรา ก็ หา กิน เหมือน กัน จะ มา ชักไล่ ห้าม กัน พวกเรา เช่นนี้ ท่าน เห็น ก็ แล้ว หรือ นกยาง นาย ฝูง จึง ทอบ ว่า ไม่ ใช่ เช่น นั้น ชาวนา เขา ไม่ หวง แค้น อะไร กับ หอย และ ปู ปลา เหล่า นั้น คอก เขา ห้าม ไม่ ให้ เรา ลงไป ที่นั่น ก็ เพราะ จะ ไป เหยียบ ย่ำ เข้า กล้า ของ เขา เสีย หมก คู ที่ หรือ เขา

เรื่อง ขาวนา กับ นกยาง

๔๕

ต้อง มา ทำใหม่อีก เราไป เทียวหา กิน ตาม บึง หรือ ห้วย
 หนอง ที่อื่น ๆ ก็ กว่า นก ยาง ที่ เห็นบริวาร ก็ ทอบว่า ท่าน
 ไม่ควร จะ ต้อง ทุกข์ ร้อน ช่วย เหลืออะไร แก่ เขา เราหา กิน
 ให้ อิ่ม ปาก อิ่มท้อง ของเราไปวัน หนึ่ง ๆ ก็แล้ว กัน เขาได้
 เข้า ก็ เป็นของ เขา เราได้ ปลา ก็ เป็นของ เรา จะ ต้องไป
 คิดถึง ประโยชน์ ของคนอื่น ทำไม ด้วย นก ยาง นาย ผง จึง ว่า
 ท่าน ทั้งหลาย พวกเช่นนี้ ไม่ถูก ที่ ประโยชน์ ของตัว ๆ อี้อีก ได้
 ประโยชน์ ของเขา สิ ตัวไม่ ถึง ถ้า ท่าน ทั้ง หลาย ไม่ เชื่อ
 คำเรา ห้าม ก็ตาม แต่ไร เด็ด แต่ ตัวของ เรา จะไป หา กิน
 ที่อื่น ว่า แล้ว ก็บิน ไป นก ยาง เหล่า นั้น ก็ พา กัน ลง
 เขียบ ขำ หา หอย และ ปู กินตาม ชอบใจ ขาวนา เห็น ก็ โกรธ
 นึก จึง เอา ปืน ยิง นก ยาง เหล่า นั้น ๆ ก็ ถูก ลูก ปืน ตาย ไป
 เป็น หลาย ตัว ที่ ปีกหัก ขา ตัก ก็มี มาก ที่ เหลือ ตาย ก็
 ยืน หืน ไป ได้ พอ เวลา เย็น จึง ไป พร้อม กัน ที่ ที่ อยู่ นก
 ยาง นาย ผง รู้ เหตุ จึง ว่า อย่างไร เล่า พวก เจ้า เรา ห้าม แล้ว
 ไม่ เชื่อ ฟัง ถ้า คราว หลัง คง จะ ต้อง คิด ข้าย ของ ขาวนา
 ตาย ไม่ เหลือ เลย เห็น แหม นก ยาง เหล่า นั้น ก็ เห็น รัง
 ตาม คำ ที่ นก ยาง นาย ผง ว่า ตั้งแต่ นั้น ต่อ มา ก็ ไม่ ลง ไป
 หา กิน ใน ที่ ้นา เช่น นั้น อีก เลย

นิทาน ที่ ๓๙ เรื่อง ราชสีห์ กับ เชือก น้อย

แต่ก่อน มา ยังมี ราชสีห์ ตัวหนึ่ง อาศัย อยู่ใน ถ้ำ วัน
หนึ่ง ราชสีห์ นั้น ออกจากถ้ำ ไป เทียวหาอาหารกินตามป่า ครั้น
ไปถึง ชายทุ่ง ใกล้เคียง บึงใหญ่ แด่งหนึ่ง อันเต็มไปด้วย กอขี้
และ กอกล้วย ขณะ นั้น มี เชือก น้อย ตัวหนึ่ง ขึ้นมา เกาะ
อยู่บนใบไม้ แล เห็น ราชสีห์ เข้า มาใกล้ จึง นึก แต่ในใจ ว่า
“อ้อ! นี่ จะเป็น สัตว์ อะไร หนอ ร่าง กาย โตใหญ่ น่า ก้าว
บึง นึก” แล้ว เชือก จึง ถาม ว่า “ท่าน ชื่อไร เข้า มาใน
ที่นี้ จะ ประสงค์ อะไร” ราชสีห์ ตอบ ว่า “เจ้า ไม่รู้ หรือ
เรา นี้ แหะละ คือ พระยา ราชสีห์ เป็นใหญ่ กว่า สัตว์ สัตว์ เท่า ทั้งปวง”
เชือก จึง ว่า “ขอ ท่าน จง หลีก ไป เสีย ให้ พันเด็ก อย่า
ได้ เข้ามา เบียดเบียน เหยียบย่ำ ที่ของ ข้าพเจ้า เลย” ราชสีห์
ได้ ยิน เชือก ห้าม กั้น นั้น ก็ บั้น คาล โทษะ ขึ้น มา จึง ร้อง ท้า
ไป ว่า “เฮ้ย เชือก มึง เป็น แต่ สัตว์ เล็ก น้อย ทำไม จึง มา ยั้ง ธาร
ห้าม กุ กั้น นี้ เล่า มึง จะ ลง กำ ลัง กับ กู หรือ” เชือก ตอบ
ว่า “นี่ แต่ ท่าน พระยา ราชสีห์ ท่าน ถือ ว่า ท่าน เป็นใหญ่ มี
อำนาจ มาก จึง มา ชู ทวาก ชื่น มั่ง ชื่น กู เช่นนี้ ถึง ท่าน เป็น
ใหญ่ ก็ เป็นใหญ่ แก่ สัตว์ ใน ป่า กอ ก ท่าน อย่า มา ทำ ทาย
ข้าพเจ้า เลย จง หลีก ไป เสีย เด็ก ข้าพเจ้า ไม่สู้ กับ ท่าน แล้ว”

ราชสีห์ก็ฟัง ก็ยังมีโทษะ มากขึ้น จึง แผลง เลียง ขึ้น หวัง จะให้
 เชือกตาย แต่เชือกฉลาดก็ กระโดดลงไปในน้ำเสีย พอ
 สงบ เลียง แล้ว จึง กระโดด ขึ้น มา เกาะ อยู่ บน ไขว้ ทั้ง เก่า ลึก
 ราชสีห์ เห็น ถึง นั้น ก็ยังมีโทษะ หนัก ขึ้น จึง แผลง เลียง
 เข็มแรง ก็เลย สิ้น กำลัง ออก แดก ตาย อยู่ใน ที่ นั้น เอง

นิทาน ที่ ๔๐ เรื่อง ธรรม จริต เศรษฐี

ยังมี ทูตละ เชิญใจ สอง คน ผัวเมีย อาศัย อยู่ใน เมือง
 พาราณสี ทูตละ ทั้ง สอง นี้ได้ พา กัน ทำ งาน คัด ฟืน และ หาย
 ฟืนขาย เลียง ซื้พ ทุก วัน ๆ มา และ เก็บ เงิน ค่า ขาย ฟืน ที่
 เหลือ จาก ซื้อกินไว้ ได้ วัน ละ สอง สลึง บ้าง วัน ละ บาท บ้าง
 ครั้น นาน มา ก็ เก็บ เงิน ไว้ ได้ ประมาณ ๑๐๐ บาท กว่า จึง ไป
 ซื้แม่โค มา เลียง ไว้ ตัว หนึ่ง คราว นี้ เมื่อ คน ทั้ง สอง นั้น
 คัด ฟืน ได้ มาก แล้ว ก็ เอา ฟืน นั้น บรรทุก บน หลัง โค จน เต็ม
 แล้ว เหลือ นั้น คน ก็ พา กัน หาย มา ขาย ก็ ขาย ได้ มาก
 ขึ้น กว่า แรก ก่อน เพราะ เป็น สาม แรง ด้วย กัน ทั้ง โค ทูตละ
 ทั้ง สอง นี้ ก็ เก็บ เงิน ประสมไว้ ได้ มาก นับ ว่า เป็น ผู้ มี อ้น
 ะ กิน อยู่ แล้ว แต่ คน ทั้ง สอง นั้น เป็น คน มีความ อู่ สำนะ ทั้ง

ใจต่อ การงานจริง ๆ มิได้เห็นแก่ เห็นช้อยแก่ชาก แม้
ถึงเป็นผู้มีเงินบ้างแล้วเช่นนั้น ก็หาได้ทอดธุระ การงาน
ของ ตัว เสีย ไม่ ยังพากัน ตักฟืน หายฟืนขาย อยู่ ทั้งนั้น
เสมอมา ครั้นอยู่มา แม่โค นั้น ตก ลูก เป็นโค ผู้ เจ้า ของ
ก็เลี้ยงไว้ จนโตใหญ่ มีกำลัง แข็งแรง คน ทั้ง สอง นั้น
จึงซื้อ เกวียน มา เล่ม ๑ แล้วเอาโค แม่ ลูก นั้น เทียม เกวียน
บรรทุกฟืน มาขาย เสมอ ๆ ครั้นแม่โค นั้น แก่ เร็วแรง ถอย
น้อย ลง ก็ ไปซื้อโค ผู้ มา อีก ตัว ๑ มา เทียม เกวียน บรรทุก
ฟืน เป็นคู่ กัน กับ ลูกโค ที่มี อยู่ เดิม นั้น แต่ คน ทั้ง สอง
ก็ค้ำฟืน และ บรรทุกฟืนขาย อยู่ อย่าง นี้ เสมอ มา จน มี
ทรัพย์ สิ้นเงินทอง มาก และมี ทาส หญิง ชาย ใช้ สรรพ
มี เกวียน ถึง ๕๐ เล่ม คน ทั้ง สอง นั้น จึงได้ เลิก การ
ค้ำฟืนขาย เสีย แล้ว ก็ซื้อ ของ ใน เมือง นั้น บรรทุก เกวียน
๕๐ เล่ม ออก ไปขาย ตาม บ้าน เมือง ที่ อยู่ ใกล้ เคียง ครั้น
ขาย ของ หหมด แล้ว ก็ซื้อ เอา สินค้า ใน บ้าน เมือง นั้น ๆ เข้า
มาขาย ส่ง ตาม ร้าน ตลาด ใน เมือง อีก แต่ คน ทั้ง สอง ทำ
การ ค้ำขาย อยู่ ทั้ง นี้ เป็น ชั่ว นาน จน มี ทรัพย์ น้อย ด้วย
ใหญ่ มี เกวียน ถึง ๕๐๐ มี ทาส หญิง ชาย สำหรับ ใช้

สรวย ออกเกลื่อน กลาก ถิถักพิท ความ ก็ที่คนทั้ง สอง
 ใค้อสาหะ พากเพียร ทั้งใจ คอ การ งาน มีไค้ทอถอย ทั้งแต่
 ครั่งยัง เป็นทุกตะ เชิญใจ ถักพิทหายพิทชาย มา จน
 กระทั้งไค้ เป็นคน มั่ง มีทรัพย์ นัย ก้วยโกฏุนั้น ก็เลื่อง
 ลือขจรไปทั่วทั้ง พระ นคร จนทราบดีถึง กษัตริย์ ใน เมือง นั้น
 กษัตริย์ จึง รัชสั่งให้หา คั้ว มาตาม ไค้ ความ สม ทั้งคำที่
 เล่าลือ รัง ก็ทรง ทั้งให้ เป็นเศรษฐี มีนามปรากฏว่า “ขรรณ
 วิธเศรษฐี” ทั้งแต่นั้นมา

นิทานที่ ๔๑ เรื่อง หญิงแม่ลูกอ่อน กับ นายทหาร

ครั้งหนึ่ง เวื่อกำปั่น ใหญ่แล่น มา จาก เมือง ท่า แหงหนึ่ง,
 มีคนโดย สาร มาใน เวื่อนี้ มาก เมื่อเรือแล่น มาใน กลาง
 มหา สมท ก็เผอิญเกิดลม พายุ ใหญ่ พัด มาทั้ง สี่ ทิศ ทำ
 ให้ สาย น้ำ ป่วนปั่น เป็น คลื่น ใหญ่ เสียง คลื่น และ เสียง ลม ทั้ง
 สั่น ทวี นไหว จนเรือ กำปั่น ใหญ่ ลำ นั้น ทาน กำลัง ไม่ ไค้
 เสาก ระ โกง และ หาง เสือ ก็ หัก ทำ ลาย ลง บรรดา คน ที่
 โดย สาร ต่าง ก็ พา กัน ตก ใจ ช็อค ชึ่ง ไป และ ต่าง ก็ เตรียม
 เครื่อง มี รือ เวลา ที่ จะ ต้อง ล่อง ลอย ตาม กระแส คลื่น ใน ท้อง ทะเล
 ฝ่าย นายเรือ เมื่อ เห็น เหตุ เกิด ขึ้น เช่น นี้ และ เห็น

ว่าจะรักษาเรือต่อไปไม่ได้แล้ว จึงมีคำสั่งให้ ลูกเรือปลด
เรือบดลงทะเล และไล่ให้ พวกผู้หญิงและ เด็ก ลงในเรือ
บดกับผู้ชาย สำหรับ จะไต่ที่กระเชียงพา เรือเข้าฝั่ง แล้ว
ก็ปล่อยเรือไป ในไม่ช้า นัก เรือ กำนัน ก็แตกทำลาย
ค่อย ๆ รวมลงไปใน กระแส น้ำที่ ละห้อย ๆ จนหายลับไปใน
ท้อง มหาสมุทรอัน ลึก ผูกปลาร้าย ก็พากันผูกพลาหมั่นขึ้น ถิ่น
คน พวกที่ เหลือตาย ก็ แหวก ว่า ย เว้น วน ไป ตาม กระแส
คลื่น รอ ความ ตาย ต่อไป ใน ภาย หน้า ดู เป็น ที่ น่า สยด
สยอง ยิ่ง นึก

มี เรือ บด ลำ หนึ่ง บรรทุก คน จน เต็ม เรือ ลำ นี้ ได้
ออก จาก เรือ ลำ ใหญ่ ลาก ว่า เรือ บด ทั้ง หลาย ด้วย เหตุ นี้
จึง ไต่ ผ่าน มา ใน หมู่ คน อัน แหวก ว่า ย ใน สาย คลื่น หญิง แม่
ลูก อ่อน คน หนึ่ง ที่ โคย สาร มา ใน เรือ ขณะ เมื่อ เรือ ผ่าน ผูก
คน ไป นั้น ได้ แล ไป เห็น ผัว ของ เขา ซึ่ง กำลัง ว่า ย คลื่น อ่อน เพลีย,
จน จะ รวม หน้า ตาย อยู่ แล้ว หญิง คน นั้น จึง ได้ ร้อง บอก ลูก
น้อย อัน นอน อยู่ ใน วง แขน ด้วย เสียง อัน ครวญ คราง และ
เศร้า โศก ว่า “ลูก เอ๋ย พ่อ ของ เจ้า ว่า ย หน้า อ่อน กำลัง
จน จะ รวม อยู่ โน่น แน่ เขา คง จะ ต้อง ตาย ใน ๓-๔ นาที นี้
อยู่ แล้ว และ การ ที่ พ่อ เจ้า ตาย ไป ใน ครั้ง นี้ ไข่ จะ ตาย

แต่คนเที่ยวก็หาไม่ ตัวของแม่และ ตัวของเจ้าแม่จะ รอค
 ทายไปจากทะเล ก็จะต้องไป ออ อาหาร ทาย อยู่บนบก
 เป็นแน่ ไหนเลย แม่จะ ละ เจ้า อันพึ่ง ย่างมาสู่โลกนี้ได้
 ๓ เกือบไปเที่ยวหา กินได้ ทั้ง ตัวของแม่ก็ เป็นหญิง จะ รุ
 จักไป ทำอะไร กิน” ว่า แล้ว ก็ร้องให้รำพรณไปต่าง ๆ

ขณะ นั้น ชายหนุ่ม นาย ทหาร ผู้หนึ่ง รูป ร่าม ก
 งาม เป็นผู้ที่ โดย สรร มาในเรือ นั้น ด้วย เมื่อได้ ยืน ถึง นั้น
 ก็ได้ มีความ กรุณา สงสาร ยิ่งนัก จึง คิด ว่า “เรา ยัง เป็นหนุ่ม
 อยู่ กำลัง วังสา ก็ มี มาก ทั้ง เป็น ตัว คน เที่ยว ไม่มี หวง
 ใบ และ เรา ก็มี ชีวิต เพียง ชีวิต เดียว หากจะ ทาย ไป
 ก็ เป็น โศกาศ อันควร ทาย จะ ได้ เป็น แบบ อย่าง แก่ คน ค่อ ๆ
 ไปว่า เรา เป็น ผู้ มี ใจ กรุณา และ อารหาญ ต่อ สิ่ง ที่ ควร
 กรุณา แก่ สหาย” เมื่อ คิด ถึง นั้น จึง ตอบ หญิง นั้น ว่า “เฮ
 เด็ด เรา จะ ช่วย เจ้า ขอร้อง ให้ ไป เลย” ว่า แล้ว ก็ ขว
 กัน ที่ กระเชียง เข้าไป เมื่อ ถึง ชาย ผู้ นั้น แล้ว ชาย หนุ่ม
 นาย ทหาร จึง พูกว่า “ท่าน เอ๊ย ท่าน จง ขึ้น มา บน เรือ นี้
 และ พายูตร ภรรยา ของ ท่าน ไป ให้ พัน ชุม ทาย นี้ เด็ด เรา จะ
 ลง ไป แทน ท่าน ท่าน จง ขึ้น มา แทน เรา” ชาย คน นั้น
 ตอบ ว่า “เรา ขอบใจ ท่าน เป็น อัน มาก แต่ ทว่า เรา เสีย ใจ

เรื่องหญิงแม่มดอ่อนกับนายทหาร

๙๓

ที่เราจะ ละ หน้าที อันเป็นความตายของเราไปไม่ได้

ความ

รอดชีวิต เป็น ของ ท่านแล้ว ท่านจะ กลับ เขามา แลก กับ เรา.

เราจะ รับ อย่างไรได้ คนทั้ง หลาย จะ มิ พากัน ตี เคียน เรา หรือ” ชาย หมู่ ก็ เฝ้า วิ่ง วอน และ ชี้แจง เหตุ ผล จน ชาย นั้น ทน ไม่ ได้ ต้อง รับ แล้ว ชาย หมู่ ก็ โห่ ลง ทะเล ไป ชาย ผู้ เป็น ตัว ของ หญิง นั้น ก็ รับ พา เรือ เข้า ผัง ส่วน ชาย หมู่ นั้น ว่า ย คลื่น ไป ขึ้น ไท่ ที่ เกาะ แห่ง หนึ่ง ภาย หลัง กลับ ไป ถึง บ้าน เมือง มี คน เลื่อง ลือ ชื่อ เสียง และ ให้ เจ้า ของ เงิน ทอง แก่ ชาย หมู่ นี้ เป็น อัน มาก คุณ ความ ดี ที่ ชาย หมู่ นั้น ได้ กระทำ ก็ ปรากฏ เป็น นิทาน ต่อ มา จน บัด นี้

นิทาน ที่ ๔๒ เรื่อง พระยาเนื้อ สอง ตัว

แต่ ก่อน มา ยังมี พระยา เนื้อ สอง ตัว หนึ่ง ชื่อ นิโครธะ ตัว หนึ่ง ชื่อ สาขะ มี รูปร่าง กงาม มี สี กาย ทั้ง สี ทอง. พระยา เนื้อ ทั้ง สอง นี้ มี ผง เนื้อ เป็น ขาว วรร ตัว ละ ๕๐๐ ชาติ รับ อยู่ ใน ป่า แห่ง หนึ่ง ใกล้ เมือง พาราณสี กษัตริย์ เมือง พาราณสี นั้น โปรด เสด็จ เนื้อ สด มาก พระ องค์ ได้ พา เสด็จ เข้า ราช การ เสด็จ ไป เทียบ ยิง เนื้อ ทุก วัน ๆ จน คน ที่ ตาม เสด็จ ไม่ เป็น อัน ทำ มา หา กิน คน ทั้ง หลาย เหล่า นั้น จึง ได้ พร้อ ม กัน คิด กัน รว ล้อม สวม พระ อท ยาน ให้ แน่น ทน แล้ว พา กัน ไปไล่ ต้อน เขา พระยา เนื้อ นิโครธะ และ

สาธุ ทั้ง ขริวาร พันหนึ่งนั้น เข้ามา ชั่งไว้ในสวน ก้วย
ประสงค์ จะไม่ ต้อง ตาม เสกข์ไปไล่ เนื้อให้ เสีย เวลา ทำการ งาน
แล้ว จึงไป กราบ ทูล กษัตริย์ ให้ทรง ทราบ เมื่อ พระ องค์ ให้
ทรง ทราบ ก็เสกข์ ออก มา ครั้น ทอด พระ เนตร เห็น พระยา
เนื้อ ทั้ง สอง นั้น มีรูปร่าง กงาม ก็โปรด ปราน จึง พระราช
ทาน อภัย ห้ามไม่ให้ ผู้ใด ทำ อันตราย แก่ พระยา เนื้อ ทั้ง
สอง นั้น ตั้ง แท่นนั้น มา กษัตริย์ ก็เสกข์ ออกไป ทรง บัง
เนื้อ ที่เป็น ขริวาร ของ พระยา เนื้อ ทั้ง สอง นั้น วัน ละ ตัว ๆ ถ้า
วันใด ไม่ได้ เสกข์ เอง ก็รับสั่ง ให้ พนักงาน ครว้ ทัน ออกไป บัง
เนื้อ ทั้ง หลาย พอ ได้ เห็น กษัตริย์ หรือ พนักงาน ครว้ ทัน ออก
มา ก็ สกุง หวาก หวัน พา กัน วิ่ง คั่น ไป เช่น อลหม่าน เวลา
ถึง กว่า เนื้อ จะ ตาย แต่ ละ ตัว ลูก ปืน ก็ไป ถูก เนื้อ ตัว
อื่น ๆ ได้ ความ เจ็บ ปวด และ ทน ทน ไข้ เวทนา เป็น อัน มาก ครั้น
พระยา เนื้อ นิโครชะ ได้ เห็น ดัง นั้น ก็ให้ มีความ กรุณา สงสาร
แก่ เนื้อ ที่เป็น ขริวาร อย่าง ยิ่ง จึง ได้ คึก ก้น กับ พระยา เนื้อ
สาธุ ว่า ไหน ๆ เนื้อ ก็คง จะ ต้อง ตาย วัน ละ ตัว ๆ เป็น แท้
ตั้ง แท่นนี้ ต่อไป อย่า พัก ให้ มนุษย์ ต้อง บัง เนื้อ ทั้ง หลาย
ให้ ได้ ความ เจ็บ ปวด ล้ายาก เช่น นี้ เลย จง คึก เช่น เหว กัน
คือ เมื่อ ถึง เหว ของ เนื้อ ตัวใด ก็ได้ เนื้อ ตัว นั้น ไป นอน วาง

ศิริระไว้เหมือนเขียง คอยให้พระยามัจฉราชมา ตักศิระไว้
 เติบ แต่ต้อง ตก ขีรวารของเราวันหนึ่ง ตก ขีรวาร ของ
 ท่านวันหนึ่ง ให้ผลึกเปลี่ยน กันคนละ วัน ๆ กันนี้ตลอดไป.
 พระยาเหือสาชะ ก็ ตก ลง เห็น ขอย ค้วย จำเริญ แท้ นั้นมา,
 เหือ คัวโตที่ถึง เวร เข้า ก็ไปนอนวาง คอไว้ที่ เขียง กษัตริย์
 หรือพนักงานครัว คั้น ก็ ออก มา ฆ่าเอา เหือ นั้นไปกิน ทุกวัน ๆ
 ครั้น อยู่มา วันหนึ่ง ถึง เวร ของ แม่เหือ คัวหนึ่ง ซึ่งเป็น
 ขีรวาร ของ พระยา เหือสาชะ แต่แม่เหือนี้มีกรรม แก่ จึง
 ไล่ไป ขอบุเลา กับ พระยาเหือสาชะ ผลึกไปพอให้คลอกลูก
 เสียบก่อน พระยาเหือสาชะ ก็ไม่ยอม แม่เหือเมื่อไม่
 ได้รับความอนุเคราะห์ผ่อนผันเช่นนั้น จึงเข้าไปหาพระยา
 เหือนิโครธ เล่าเหตุ นั้นให้ฟัง พระยาเหือนิโครธได้
 ทราบ ก็ให้มีความกรุณา สงสาร แม่เหือ นั้น เป็นอัน มาก
 จึงให้แม่เหือ นั้น กลับไปเสียบ แล้ว ตน ก็ไปนอนวาง ศิริระไว้
 เหมือนเขียง คอยให้เขา มา ฆ่าคนแทนแม่เหือ นั้น เมื่อถึง
 เวลา ฆ่าเหือ พนักงานครัว คั้น ก็ ออก มา ครั้น เห็น พระยา
 เหือนิโครธ มา นอน อยู่ดังนี้ ก็ไม่ อาจ ฆ่า ค้วย พระยา
 เหือนิโครธได้ รับ พระ ราชทาน อภัย แล้ว จึงรีบ กลับไป
 ทราบ ทูล กษัตริย์ ให้ทรง ทราบ กษัตริย์ ก็ รับ เสด็จ ออก มา

ครั้น ทอดพระเนตร เห็นพระยาเนือ นิโครธะ จึง คำรัสถามว่า เรา
 ใ้ให้ อภัย แก่ ท่าน แล้วไม่ใช่ หรือ ไฉน ท่าน จึง มา นอก
 อยู่ ที่นี้เล่า พระยาเนือ นิโครธะ กราบ ทูลว่า นาง เนือ
 ตัวหนึ่ง มี ครรภ อยู่ มา ช้อน นอน ข้าง พระบาทว่า จะ ขอ ทเลา
 ฝักไป พอ ให้ คลอก ลก เสีย ก่อน เหว ที่ มา ถึง แก่ เขา นั้น พ
 ใ้ถึง แก่ เนือ ตัว อื่น ก่อน เมื่อ เข็น นี้ ข้า พระบาท ก็ มี
 ความ สงสาร แก่ แม่ เนือ นั้น เชน กาลัง ทั้ง ไม่ อาจ จะ เอา
 ความตาย ของ ผู้หนึ่ง ไป ชัก ให้ แก่ อีก ผู้หนึ่งได้ ข้า พระบาท
 ก็ สู้ สละ ชีวิต ตาย แทน แม่ เนือ นั้น จึง ได้ มา นอก อยู่ ณ ที่ นี้
 ขอ พระ องค์ อย่า ไ้ทรง รัง เกียจ เลย พ ข้า ข้า พระบาท
 แทน แม่ เนือ นั้น เด็ด พระ มหา กษัตริย์ ไ้ทรง ทราบ ถึง นั้น
 ก็ ทรง พระ กรุณา แก่ เนือ นิโครธะ จึง ตรัส ว่า สัตว์ ที่มี ใจ
 กรุณา และ กล้าหาญ เหมือน อย่าง ท่าน นี้ เรายัง ไม่ เคย พบ
 เคย เห็น เลย ถึง มนุษย์ ที่มี ใจ กรุณา กล้าหาญ เหมือน อย่าง
 นี้ ก็ ไ้ทำ ได้ เชน อย่าง นั้น เหตุ นั้น เรา มีความ เลื่อมใส มาก
 เรา ไ้ให้ อภัย แก่ ท่าน ด้วย แก่ แม่ เนือ นั้น ด้วย ท่าน พ ลก
 ชน เด็ด พระยา เนือ นิโครธะ ขอ อภัย ให้ แก่ ผู่ง เนือ ทั้ง หลาย
 ใน สวม นั้น และ แก่ ผู่ง เนือ และ นก ทั้ง หลาย ใน ป่า ด้วย

พระมหากษัตริย์ ก็พระราชทาน อภัยให้ พระยาเหือ นิโครธ,
และ พระยาเหือสาละ พร้อมทั้ง ข้าราชการ ก็ให้พากันกลับ
ไป อยู่ในป่าที่ เคย อยู่ ตามเดิม ในกาลนั้นฝูงเหือ และนก
ทั้งหลาย ก็อยู่เป็นสุขสบาย พ้น จาก อันตราย แท้มนุษย์ทั้งหลาย,
เพราะ อาณัติสั่ง ความกรุณา กล้าหาญ ของ พระยาเหือ ชื่อ
นิโครธ ที่ได้มี แก่แม่เหือ เห็น เติม เท่า นั้น

นิทานที่ ๔๓ เรื่อง นายแทน

นายแทนเป็นลูกคนจน บิดานำไปขายไว้กับ นายทรัพย์
ตั้งแต่เล็ก ๆ นายแทน ต้องทำงานของนายได้ความลำบาก
มาก จะกิน จะนอนก็ไม่มีความสุข บางที ถ้าถึง กินเข้า อยู่
นายเรียกไปใช้ ก็ ต้องไปทำงาน ของ นาย เสน่หา จึงได้
กลับ มา กินอีก นายแทนก็คิดถึง ความยาก ความลำบาก,
ก็มีความเสียใจ คิดถึง ตัว เสน่หา คิด เมื่อ นายแทน เห็น
คนแก่ หรือเด็ก ที่มีกำลัง น้อย ต้องทำงานหนัก ๆ ของ
นายเหมือนกับตัว ก็มีความ สงสาร บางทีถึง ต้อง ช่วย เขา
ทำด้วย อย่างว่าแต่คนเลย นายแทนได้ เห็น ม้า ผอม
ที่เขาใช้ลากรถ ยัง มีความ สงสาร นึก อยู่ในใจว่า พุทโธ
ม้าเอ๋ยม้า ช่างลำบาก จึงรีบพา หมา ชูบผอมถึงเพียงนี้

ยัง ต้อง ทำงาน จะลำบากยาก เย็น สักเท่าใด ก็พักไม่ได้
ต้อง จำใจทำ ถ้าไม่ทำเขาก็จะตีเขา ส่วนเราเป็นคน
มีปากพูดได้แต่พูดไม่ออก เพราะเป็นข่าวกำนาน ท่าน
จะใช้ อย่างไร ก็ต้องทำตาม นาย แทนเป็นคนใจอ่อน เมื่อ
เห็นคน หรือ สัตว์ ได้รับความลำบาก ก็มีความ สงสาร คิดถึง
ทิวอยู่ เสมอ

วันหนึ่งมีคน เขาปลาทูไฟมาให้ นายทรัพย์ ทัวหนึ่ง นาย
ทรัพย์ สั่ง นาย แทน ว่า เอ็งเขา ปล่าไปแดงให้ข้า กินเย็น
วันนี้ นาย แทนเข้าไปคุก เข้า ลง ตรง หน้านาย แล้วพูด ว่า
นายไ้ ไปรอก เตะระ ขอรับ ขออย่าให้ผม ทำ ปล่าเลย ผม
ทำไม่ได้ เพราะมีความ สงสาร นายทรัพย์ ก็โกรธ จึงทวาด
ว่า อ้าย แทนกู เป็น นาย มึง เป็น ข่าวกำนานใช้เท่านี้ไม่ได้ หรือ,
มึง ต้อง แกรงไว้ให้ กู กิน เมื่อ กู กลับ จาก ส่วนไม่ได้ กิน แกรง
กู จะเขียนให้ แทะตาย ว่า แล้ว ก็ไปสวน นาย แทน ขับปล่า
ไปวางในอ่างน้ำมีความ สงสาร เป็น อันมาก จึง เขามีขลุ่ยหัว
แล้วพูด ว่า ปล่า เอ๊ย เอ็ง จะถึง ความตาย วันนี้แล้ว นอก
จากข้า คงไม่มีใคร ช่วยเอ็งได้ ว่า แล้ว ก็ ปล่อย ปล่า
ลงน้ำไป ครั้นเวลา เป็นนาย ทรัพย์ กลับ มาจาก สวนเรียก
ให้นาย แทนไป ตัก แกรง มา จะกินเข้า นาย แทน มีความกลัว

เข้าไปคุกเข่าลง ตรงหน้านาย แล้วพูดว่า สู้แล้วแต่ นาย
 จะไปรักเลอะชอรัย ผมเอาปลาไปปล่อยเสียแล้ว นายทรวัย
 ใต้ทรายถึงนั้น ก็ยิ่งโกรธมากขึ้น จึงว่า ข้าจะต้องเขียนเอง
 สามสิบทีก็เขี้ยวนี้แหละ ว่าแล้ว ก็จับแรงหาไม้จะเขียน
 นายแทน ที่นี้โค่นนั้น นาย มั่งเพื่อน นายทรวัย มีธุระ เกิดมา
 ทางนั้น จึงแวะ เข้าไปหา นายทรวัย เห็นนายทรวัย กำลัง
 จะเขียนข่าว จึงถามว่า นี่คุณ จะตีข่าวมันทำไม นายทรวัย
 ตอบว่า มันของของ นักชอรัย ใช้มันแกง ปลา เทโพ สักหน่อย
 มันยังไม่แกงให้กินเลย ข้าเอาปลาไปปล่อยเสียด้วย ถ้า
 ไม่ทำโทษมันคนอื่น จะเอาอย่าง นายมั่ง, ไทน์ ไทน์ มัน
 อย่างไร กัน ผมลองถาม มันทู สักหน่อย ใต้ ไหม ชอรัย
 นายทรวัย คุณ จะถามอะไร ก็ถาม เลอะ นายมั่ง เข้าไปที่
 นายแทน แล้วถามว่า เจ้าแทน ท่านเป็นนาย ท่านใช้เอง,
 ทำไมเอ็ง จึงไม่ทำ นายแทน ก็ตอบว่า ผมสงสัยว่า มัน
 ผมทำไม่ได้ ชอรัย นายมั่งใต้ทราย ก็มีความ สงสัย นายแทน,
 เห็นว่าเป็นคนก็มีความ กรุณา แก่ สัตว์ จึงอ้อนวอน ขอโทษ
 ต่อ นาย ทรวัย ๆ ก็ไม่ให้ นายทรวัย กลับโกรธ เห็นว่า
 นายมั่ง เข้ากับข่าว จึงพูดว่า ถ้าคุณ เห็น ว่า มันก็ ก็ เอาเงิน
 มาให้ผม ๒๐๐ บาท แล้วเอามันไปไว้ซิ นายมั่ง ตอบว่า

ช่ยว่าแค่ ๒๐๐ บาทเลขขอรับ สัก ๓๐๐ บาทผมก็เอา,
แล้วนายมั่งก็นำเงิน ๒๐๐ บาทมาให้แก่นายทรัพย์ พาตัว
นายแทนไปบ้านแล้วพูดว่า เจ้าแทน ข้าออกเงินถ่ยเอาตัว
เจ้ามานี้ ใ้ว่าข้า จะเอาเจ้ามาเป็นบ่าว เมื่อไร เงิน ๒๐๐ บาท
นี้ข้าบูชาคุณความดีของเจ้า ที่เจ้าถือมั่น มีความกรุณา
สั้ตัว เจ้าจะอยู่กับข้า หรือจะไปอยู่ที่อื่นก็ตาม ข้า
ปล่อยให้เจ้าเป็นไทย เพราะคนอย่างเจ้าไม่ควร จะเป็นบ่าว
ใครเลย นายแทนกราบลงที่เท้านายมั่งแล้วว่า พระเดช
พระคุณเป็นที่สุด บิคา มารดาผมก็ไม่มีแล้ว จะขออยู่กับ
นายแทนก็อาศรัย อยู่กับนายมั่ง นายมั่งก็เลี้ยงดูนายแทน
และมีความไว้วางใจ เหมือนอย่างบุตร นายแทนก็ได้รับ
ความสุขมาก ตั้งแต่นั้นมา

นิทานที่ ๔๔ เรื่องหนูใจ

เวลาบ่ายวันหนึ่ง หนูใจออกไปวิ่งเล่นกับเด็กทั้งหลาย
ที่สนามหญ้า เมื่อวิ่งเล่นเหนื่อยแล้ว ต่างก็กลับม้าน.
แต่หนูใจเมื่อมาถึงบ้าน ก็พบบิดาเพิ่งกลับมาจากทำการ
บิการังคุหนูใจว่า “เจ้าเล่นมากนั้ก เจ้ารู้หรือไม่ คน
ที่เล่นมากได้รับโทษ อย่างไร ที่นี้เจ้าต้องเล่นแต่พอควร,

เล่นมาก นึกไม่ตี จะทำให้เจ้าเบื่อหน่ายในการเล่าเรียน,
ไปอาบน้ำอุ่นเหงื่อไคลเปียกให้หมดทุก” หนูใจก็ไปอาบน้ำ
ตามที่เป็นคำสั่ง เมื่ออาบน้ำเสร็จแล้ว หนูใจก็ขึ้นไปหา
บิดาที่ห้องชั้นบนแล้วถามบิดาว่า “พ่อ ทำไมพ่อจึงต้อง
บังคับฉันเสมอ ฉันจะทำอะไร พ่อก็คอยดูฉัน ทำไม
พ่อไม่ตามใจฉันบ้าง” บิดาจึงนั่งลงบนเก้าอี้ แล้วก็ตั้ง
ต้นสั่งสอนหนูใจว่า “พ่อจะไม่สั่งสอนเจ้าไม่ได้ เพราะเป็น
หน้าที่ของพ่ออย่างหนึ่ง” หนูใจถามว่า “พ่อมีหน้าที่
อย่างไรบอกให้ฉันรู้ด้วยซิพ่อ” บิดาตอบว่า “หน้าที่
ของพ่อนั้นคือ ต้องสั่งสอนเจ้ากว่าเจ้าจะเติบโตขึ้น เมื่อ
เจ้าโตแล้ว พ่อก็หมดหน้าที่ก็ต้องสั่งสอนเจ้า เจ้า
จะต้องสั่งสอนตัวของตัวเอง ถ้าพ่อไม่สั่งสอนเจ้าในเวลานี้,
เมื่อเจ้าโตขึ้นจะเป็นคนดีไม่ได้ และชาวบ้านก็จะพากันด่า
เตียนพ่อได้ว่า ไม่สั่งสอนลูก” หนูใจถามว่า “ชาวบ้าน
ที่อยู่ข้างบ้านเราใช่ไหม” บิดาตอบว่า “ถึงคนอื่นเขาก็
จะดีได้เหมือนกัน ว่าลูกคนนั้น หลานคนนั้น ประพฤติไม่ดี
ตัวของเจ้า และพ่อมีเสียชื่อเสียงไปหรือ” หนูใจถาม
ว่า “เสียชื่อเสียงจะเป็นอะไรไป เจ้าของเราก็มีถิ่น เงิน
ของเราก็มั่งมี เรือของเราก็มั่งอยู่ พ่อจะกลัวเสียชื่อเสียง

เรื่องหนูใจ

๑๐๓

เสียงท้วหรือ” บิคา ตอบว่า “พ่อกลัวมากที่เกี้ยว ถ้าเจ้า
เสีย ชื่อเสียงแล้วใคร จะมาคบ กับเจ้า เจ้าเสียใช้ใคร จะรักษา,
ใคร จะมาซื้อของในร้านของเจ้า เจ้าเดินไปกลาง ถนนใคร
จะ ทักเจ้า ใคร จะหุง เข้าให้กิน ใคร จะมา ปลุกเร้าให้
เจ้าอยู่ ใคร จะสอน หนังสือให้เจ้า สิ่งเหล่านี้เจ้าจะ ต้อง
ทำลำพัง ตัวของเจ้าทั้งสิ้น เจ้าจะ ลำบาก มาก” หนูใจถาม
ว่า “ทำไมเขาจึงไม่คบเรา พ่อ” บิคา ตอบว่า “เมื่อ
เจ้าเสีย ชื่อ เสียงแล้ว คนอื่น ก็พากัน เห็นว่า เจ้าเป็นคนชั่ว,
ครั้งเขาจะ คบเจ้า เขาก็กลัวว่า เจ้า คงจะพาให้เขา ชั่วไป
ด้วย” หนูใจถามว่า “พ่อ ทำอย่างไร พ่อถึงไม่เสีย
ชื่อ เสียง” บิคา ตอบว่า “เพราะ พ่อรักษา ชื่อ เสียงของพ่อ
ดี เมื่อเห็นเด็ก เหมือนเจ้า ปู่ของเจ้า เคย สั่งสอนพ่อ,
เหมือนพ่อ สั่งสอนเจ้า เหมือนกัน ปู่ของเจ้า สั่งสอน พ่ออย่างไร,
พ่อ ก็ทำตาม ทั้งสิ้น เมื่อ ปู่ของเจ้าตายแล้ว พ่อ ก็ตั้ง
หน้า ประพฤติแต่สิ่งที่ดี พ่อไม่ทำให้คนอื่นโกรธ ไม่ได้
ใคร ตีเกลียดพ่อ สิ่งอะไรไม่ดี พ่อ ก็ไม่ทำ เจ้าจะต้องจำ
ตัวอย่างของพ่อไว้” หนูใจถามว่า “ปู่ได้สั่งสอนพ่อไว้ อย่างไร”
บิคา ตอบว่า “ปู่ของเจ้า สั่งสอนพ่อว่า ให้รักษา ชื่อ เสียง
ให้ดี ถ้าเรา เสีย ชื่อ เสียงไปคนหนึ่ง คนอื่น ที่เป็นพี่น้อง

เรา หรือที่เป็นคนตัวแคบ กับเรา ก็ จะพลอย เสียชื่อเสียง
ไป ด้วย และ อีก อย่างหนึ่ง คนอื่น จะไม่คบเรา ไม่เชื่อ
ถือ และไม่ไว้วางใจเรา เราจะทำอะไร ก็ จะมีแต่ ผู้ติ เคียน
และรังเกียจทั้งนั้น เรา จะ เปลี่ยนใจ อยู่แต่ผู้เดียว พ่อ
จำคำ สั่งสอน ของปู่ เจ้าไว้เสมอ พ่อกลัว เสียชื่อเสียงมาก
เกียจเห็น โทษมาเล่า เมื่อพ่อรักษา ชื่อเสียง ของพ่อไว้ ก็ ก็มี
คนเชื่อ ถือไว้ วางใจ พ่อมาก พ่อจะทำอะไร ก็มี คนมาช่วย พ่อ
มาก พ่อจะไปไหน ก็มี คนมา ชอบ กันเคย สนิท สนม กับ พ่อ”

ตั้งแต่ นั้นมา หนูใจจะทำอะไร ก็ระวัง ทำแต่สิ่งที่ดีๆ
ที่ก็ ไม่ให้ ใคร มา ติ เคียนได้ เพราะ กลัว จะเสีย ชื่อเสียง
ขึ้น แต่ ทำเลฯ แม้สัก ชื่อ เกียจ หนูใจ ก็ ระวัง ไม่ยอมได้
ผิดเลย หนูใจเรียนหนังสือ อยู่ ที่โรงเรียน สามปี มาแล้ว

ครูไม่ไ้ ติ เคียน หนูใจ สัก ครั้ง เกียจ หนู และ นิกเรียนใน
โรงเรียนนี้ ชมนะ หนูใจ เป็นอันมาก เมื่อถึง คราว สอบไล่
หนูใจ ก็ ทั้งใจ สอบ ไม่ทำอะไร ให้ผิด หนูใจ ก็ ไ้ ได้ เป็น
ชั้นที่หนึ่ง ของ นักเรียนทั้งหมดทุก ๆ โรงเรียน หนูใจ ก็ ไ้
รับรางวัล ในที่ ประชุม ของ นักเรียน ทั้งหลาย ต่อมาอีก
สอง สาม วัน พี่น้อง ของ หนูใจ ที่ อยู่ไกล ได้ ทราบ ข่าวว่า หนูใจ

เรื่องหนูแฉ่ว

๑๐๕

ไล่ไก่เหินที่ ๑ ค่ำๆ ก็พา กัน มาที่บ้านของหนูไ
ความขี้ขลาด และให้รางวัลแก่หนูไเหินอีกมาก

นิทานที่ ๔๕ เรื่อง หนูแฉ่ว

ชายผู้หนึ่งชื่ออ่วม แฉ่วมีลูกชายอยู่คนหนึ่งชื่อแฉ่ว
หนูแฉ่ว อายุได้สิบสองปี หนูแฉ่วไปเรียนหนังสือที่โรงเรียน
ทุกวัน คาอ่วม อายุประมาณห้าสิบปี แฉ่วมีสวนเล็ก ๆ
อยู่หลังบ้าน และแกก็มาหาผักในทางปลูกต้นไม้ขาย
เวลาเช้าแกก็ขึ้นแคร่ไต่ขึ้นไป รดน้ำต้นไม้ทุกวัน เวลากลางวัน
แกก็ซุกท้องร้องบ้าง ตอนค่ำก็ไต่ขึ้น

วันหนึ่ง คาอ่วมไป รดน้ำต้นไม้ พลัดตก ลงไปในท้อง
ร้องหาของแกเคล็ดไป แฉ่วก็เห็นกระเบื้องกระแตก พอรุ่ง
ขึ้นหนูแฉ่วก็ขึ้นแคร่เข้า ลอยกระเบื้องลงกระติ๊ต ก็รีบไปรดน้ำ
ต้นไม้แทนบิดา ด้วยเห็นว่าบิดาซาเห็บ จะทำงานไม่ไหว
คาอ่วม ขึ้นนอน ก็เห็นกระเบื้องกระแตก ลงมาจากเรือน
ไปรดน้ำต้นไม้ พอแกเห็น หนูแฉ่ว กำลังรดน้ำต้นไม้ อยู่
ก็รีบลงที่ม้าขาวในสวน ร้องถามว่า “ แฉ่วเจ้าไม่ไป
โรงเรียนหรือ ” หนูแฉ่วตอบว่า “ โรงเรียนเปิดเรียนถึง

เก่านาฬิกา ฉันเห็นว่าพ่อชาเคล็ด ฉันก็รักหน้าฉันไม่
เสียก่อนสาย ๆ ก็ไปทัน” ตาอ๋อมน ก็นั่งดูลูกของแก
ทำงานแทนแกในเวลาทีแกป่วย แกก็ยังมีความรักลูก
มากซึ้น พ่อหนูแล้วรหน้าฉันไม่เสร็จแล้ว ก็เก็บข้มไปด้วย
ความยินดี เพราะว่า เขาได้แสดงให้บิดาเห็นว่า เขามี
ความรักใคร่บิดามากเท่าใด หนูแล้วกินเข้าเสร็จแล้วก็
รีบแต่งตัวไปโรงเรียน ตาอ๋อมน ก็ไม่ต้อง รหน้า ฉันไม่ พินชา
หาบเคล็ด

นิทานที่ ๔๖ เรื่อง นาง ลดาศรี

ยังมีคนคนหนึ่ง ชื่อ ลดา ศรี เป็นลูกสาวของ
พราหมณ์ อยู่กำลั้ง ร่มสาว หน้าตา ก็หมุก ๆ กงาม
อยู่ มาวันหนึ่ง พราหมณ์ หม่อมคนหนึ่ง มา เห็นเข้า ก็ชอบใจ
จึงให้ผู้ใหญ่ มา สู้ขอ ค้อ บิดา มารดา ของนาง บิดา มารดา
ก็ยอมยกให้ แล้ว ก็ให้วันแต่งงาน ครั้นถึง วันนั้นก็ ไม่
เห็นมา แล้ว อยู่มา เป็น ช้า นาน ชาย อีกคนหนึ่ง จึงมา ขอ
กับ ลดา ศรี อีก บิดา มารดา เห็นว่า พราหมณ์ ที่มาขอ ก่อน
นั้น เป็นคนไม่มี สัก ก็ยอมยกให้แก่ ชาย นี้ และได้ แต่ง
งานกัน ครั้นถึง วันแล้ว นาง ลดา ศรี จึงได้ อยู่กับ ชาย นี้

ว่า เติมพราหมณ์ คนหนึ่งได้ มา สู้ ขอบ บิคา มารดา ของ
ข้าพเจ้าไว้แล้ว เพราะ ฉะนั้น ขอ ท่าน ได้ กรุณา ให้ ข้าพเจ้า
ลาไป บอก ให้ เขาทราบ เสีย ก่อน เมื่อ เขาอนุญาต แล้ว ข้าพเจ้า
จึง จะ กลับ มา อยู่ กิน กับ ท่าน ชาย ผู้ สามี นั้น ก็ ยอม อนุญาต
ให้ ไป ครั้น นาง ไป ถึง กลาง ทาง จึง ไป พย เสือ ไกรง ตัว
หนึ่ง เข้า เสือ ไกรง ชู คำราม เข้า มา จะ กิน นาง นาง ก็ เกิน
เข้าไป ใกล้ แล้ว นิ่ง ลง อ่อน วอน ว่า “ท่าน พระยา เสือ ไกรง
เจ้า ข้า ข้าพเจ้านี้ พึ่ง มี สามี ใหม่ ยังมี ท่าน จะ ได้ อยู่ กิน กับ
ฉัน ข้าพเจ้า ก็ ลา สามี มา จะ ไป บอก แก่ พราหมณ์ ที่ มา
ขอ ข้าพเจ้าไว้ ก่อน ให้ ทราบ สามี ก็ ยอม ให้ ข้าพเจ้า มา
เพราะ ฉะนั้น ขอ ท่าน ได้ กรุณา ให้ ชีวิต แก่ ข้าพเจ้า พอ ได้
ไป บอก ให้ พราหมณ์ นั้น ทราบ ก่อน แล้ว ข้าพเจ้า จึง จะ กลับ
มา ให้ ท่าน กิน” เสือ ก็ ให้ นาง ทำ สั สบาย ล แล้ว ก็ ยอม
ให้ นาง ไป นาง ก็ ลา เสือ ไป จึง ไป พย ไร คน หนึ่ง เข้า อีก
ไร นั้น ก็ รับ เอา ตัว ไว้ นาง ก็ เล่า เรื่อง ให้ ไร ฟัง อย่าง เทียว
กัย ที่ เล่า ให้ เสือ ฟัง แล้ว จึง อ่อน วอน ไร ว่า ขอ ท่าน
กรุณา ปลด ปล่อย ข้าพเจ้า ไป ก่อน เด็ด แล้ว ข้าพเจ้า จะ กลับ มา
ให้ ท่าน รับ เอา ตัว ข้าพเจ้าไว้ ไร ก็ ให้ นาง ทำ สั สบาย
แล้ว ก็ ปลด ปล่อย ครั้น นาง ไป ถึง บ้าน พราหมณ์ ผู้ นั้น แล้ว

ก็เข้าไปคำนับ บอกว่า บิดา มารดา ข้าพเจ้าได้ยก ข้าพเจ้า
ให้เป็น ภรรยาของ ชาย คนหนึ่งแล้ว แต่ยังมิได้ อยู่กับ
ด้วย กัน ข้าพเจ้า ขอ ลา เขา มา บอกให้ ท่าน ทราบ ฅณฺนี้
พวาม หดหู่ จึงว่า เธอ เรา นึก ว่า จะ ไป ทบ แท่ง เท้า ก็ ไม่ได้ ไป
ด้วย วาสนา แห่ง เรา ทั้ง สอง นี้ มิได้ เคย คู่ ครอง กัน มา แต่
ชาติ ก่อน จึง ให้ แผลง เป็น กัน นี้ แต่ ตัว เจ้า เป็น ผู้ มี สัจ เจ้า
ก็ จะ เกิด สุข สำราญ เมื่อ ภาย หลัง เจ้า หง กลับ ไป ปฏิบัติ วัธ
ของ เจ้า เดิม นาง ลัก้า ครี ก็ คำนับ ลา พวาม หดหู่ นั้น กลับ มา
ถึง ไหว ๆ เห็น นาง กลับ มา ตาม สัญญา กัน นี้ จึง คิด ว่า
หญิง คน นี้ เป็น คน วิชา สำนึก คง ระวัง เรา ไม่ ควร จะ ทำ
อัน ทราบ เลย แล้ว ไหว จึง ว่า นาง หง กลับ ไป ปฏิบัติ สามี ของ
นาง เดิม นาง ก็ ลา ไหว กลับ มา ถึง เสื่อ โกร่ง แล้ว เล่า
เรื่อง ที่ ตน ได้ พบ ไหว และ ไป ถึง พวาม หดหู่ จน ได้ กลับ มา หา เสื่อ
ให้ เสื่อ พัง เสื่อ จึง คิด ว่า หญิง นี้ เป็น คน ทั้ง อยู่ ใน ความ
สัจ อย่าง ยิ่ง เรา ไม่ ควร จะ ทรน เลย แล้ว จึง ว่า นาง หง
กลับ ไป ปฏิบัติ สามี ของ นาง ให้ เป็น สุข สบาย เดิม นาง ก็ ลา
เสื่อ โกร่ง กลับ มา ถึง บ้าน แล้ว เล่า เหตุ นั้น ให้ สามี พัง ทุก
ประการ จำ เติม แต่ นั้น นาง ลัก้า ครี กับ ชาย นั้น ก็ได้
อยู่ กับ ด้วย กัน เป็น สุข สบาย มา

นิทานที่ ๔๗ เรื่อง นก แขก เต่า เลี้ยง พ่อ แม่

มีนก แขก เต่า ตัวหนึ่ง เป็น นาย ผง แต่ พ่อ แม่ ของ
นก ตัวนี้ แก่ มาก จะ บิน ไป เทียว หา กิน ที่ ไหน ก็ ไม่ได้ นก แขก
เต่า ตัวนี้ จึง ได้ อุด สำนั ปฏิบัติ เลี้ยง วิชา พ่อ แม่ ได้ ได้ รับ ความ
สุข และ ให้ อยู่ แก่ ภายใน โพรง ไม้ ซึ่ง เป็น ที่ อยู่ เฝ้า นั้น นก
แอก เต่า นาย ผง นั้น ก็ พา พวก ของ ตน ไป เทียว หา อาหาร กิน
ใน นา ของ เศรษฐี คน หนึ่ง ซึ่งมี เมล็ด ข้าว และ รวง ข้าว ตก
ร่วง อยู่ มาก เมื่อ นก ตัว หนึ่ง ก็ หิน อิ่ม แล้ว ต่าง ก็ บิน กลับ ไป
แต่ ตัว เปลา ส่วน นก แขก เต่า ตัว ที่ เป็น นาย ผง นั้น ได้ เก็บ
รวง ข้าว พอ เต็ม กำลัง ที่ ตน จะ คาบ ไป ได้ แล้ว ก็ คาบ บิน ไป
ที่ โพรง ไม้ แล้ว เอา ให้ พ่อ แม่ กิน ทุก วัน ๆ เศรษฐี เจ้า
ของ นา สังเกต เห็น ก็ นึก ก็ นึก แปลกใจ วัน หนึ่ง พอ พวก นก
แอก เต่า เหล่า นี้ บิน ลง กิน ข้าว ใน นา เศรษฐี จึง ร้อง ถาม
นก ตัว ที่ เป็น นาย ผง นั้น ว่า “นี่ แม่ นก แขก เต่า ตัว นี้ นะ เจ้า
ลง กิน ข้าว ของ เรา หิน อิ่ม แล้ว มี หน้า ยิง ข้า คาบ เขา ไป อีก ทุก
วัน ๆ เจ้า มี ยุง มี ผี ผี สำหรับ เก็บ เข้า ด้วย หรือ” นก แขก
เต่า ก็ ตอบ ว่า “ข้าพเจ้า ได้ พา ขีรवार ของ ข้าพเจ้า ลง มา
กิน ข้าว ของ ท่าน หิน อิ่ม ท้อง ทุก วัน ๆ นั้น พระ เสด็จ พระ คุณ
ของ ท่าน มี อยู่ แก่ ข้าพเจ้า เป็น นก หิน แต่ ที่ ข้าพเจ้า ได้ คาบ

เขาวิ่งเข้าไปทักย เสมอ ๆ นั้น ไม่ใช่ว่า จะโลกเขาไปเก็บ
 ไว้ในยุ้งในฉาง อย่างท่านว่าก็หาไม่ ที่ข้าพเจ้าคาย เขา
 รวงเข้าไปนั้น เพราะข้าพเจ้ามีพ่อแม่แก่ชรา มาเที่ยวหา
 อาหาร กินไม่ได้ ข้าพเจ้าก็คิดถึงคุณของพ่อแม่ ที่ท่าน
 ไล่เลี้ยงข้าพเจ้า มา ข้าพเจ้า จึงได้ เบียด แวง หา อาหารไป
 ให้ท่านกิน ทุก วัน ๆ แม้ถึงตัวข้าพเจ้า จะ ออ กก็ไม่ว่า แต่
 ขอให้ พ่อแม่ได้กินอิ่ม ก็แล้ว กัน ซึ่งข้าพเจ้าได้ ปฏิบัติท่าน
 มาถึงนี้ ก็ นานนัก หนาแล้ว ขอท่านได้ กรุณาให้ เข้า แก่
 ข้าพเจ้า พอได้ ไปเลี้ยง พ่อแม่ ค่อยไป ด้วย เด็ด” ท่าน เศรษฐี
 ได้ ฟัง ถึง นั้น จึง คิดว่า นก แหก เข้า ตัว นี้ ก็เป็น แต่ เพียง
 สัตว์ เกิด ปรมาณ ยัง รู้ รัก ฤๅ ฌณ ุคต่อพ่อแม่ ซึ่งเป็น ผู้มีคุณ สัตว์
 เช่นนี้ ควร จะ เหน็ด สงสาร ยิ่ง นึก คิดแล้ว เศรษฐี ก็ อนุญาต
 ยก หนี้ ส่วนหนึ่งให้ แก่ นก แหก เข้า แล้ว สั่งว่า “ตั้ง แต่ วัน
 นี้ ค่อยไป เจ้า จง พา ขวี่วาร์ พวก พ้อง ของ เจ้า ลง มา กิน เข้า ใน หนี้
 ส่วน นี้ แล้ว จง คาย เขา ไปเลี้ยง พ่อแม่ ของ เจ้า ให้ เป็น สุข
 สบาย เด็ด” ตั้ง แต่ นั้น นก แหก เข้า ตัว นั้น ก็ได้ พา ขวี่วาร์
 ลง มา กิน เข้า และได้ นำไปเลี้ยง พ่อแม่ ที่ แก่ ได้ ให้ อิ่ม
 หนำ สำราญ ทุก วัน มา จน ตลอด ชีวิต

นิทานที่ ๔๘ เรื่อง ความซื่อ

มีเด็กผู้ชายสองคน ชื่อพิณคนหนึ่ง ชื่อพันคนหนึ่ง
เข้าวันหนึ่ง เด็กสองคนนั้น เอาของไปออกร้าน
ขายที่ตลาด หนูพิณขายผลไม้กับผัก หนูพันขายปลา
มีคนมาซื้อมาก เด็กสองคนขายได้ก็ ที่ร้าน หนูพิณเหลือ
แต่แตงโม ที่ร้านหนูพันเหลือ ปลาช่อนตัวหนึ่ง ขณะ
นั้นมีชายคนหนึ่ง มาที่ร้านหนูพิณ เขามือจับแตงโมพูดว่า
แตงโมลูกนี้ใหญ่ดีจริง ราคาเท่าไร

หนูพิณตอบว่า เหลือแต่แตงโมลูกนี้ใบเขียวและหาย
มันใหญ่ดีก็จริง แต่มันมีโรคเหี่ยวเสียแล้ว ครั้นเขาพูด
อย่างนี้แล้ว เขาพลิกแตงโมให้ชายผู้นั้นดู

ชายผู้นั้นพูดว่า อ้อ เป็นโรคเสียแล้ว ถ้าอย่าง
นี้มันไม่เอาละ ก็แต่ซันอยู่ ถ้าไม่เจ้าจริง บอกข้าให้รู้ว่า
แตงของเจ้าจวนเสียแล้ว

หนูพิณตอบว่า ฉันเห็นเป็นการดีกว่านี้ปอกไว้ ชาย
ผู้นั้นพูดว่า ลูกของเจ้า เจ้าอย่าลืมความซื่อนี้นะ ข้า
จะจำไว้ของเจ้าไว้ แล้วเขาก็นำไปข้างร้านหนูพันถามว่า
นี่ปลาสดหรือ หนูพันตอบว่า ใช่ นาย ปลาจับเมื่อเช้านี้
นี่เอง ชายผู้นั้นซื้อเอาปลาไป

หนูพัน พก กับ หนูพิณ ว่า พิน เจ้าช่างโง่แท้ ๆ เจ้าไม่
ควร จะซื้อ รุก ที่แพงโม ของเจ้าให้เขา กู เจ้า จะต้อง เขา กลับ ไป
บ้าน ด้วยการ เปล่า มิฉะนั้น กู จะ ต้อง ทั้ง เสีย เปล่า กู ขำ ส
ปลา จับ ไว้ แล้ว ว่า นี ข้า ยัง ขาย ได้ ราคา เหมือน ปลา จับ ใหม่ ๆ
ถ้า เจ้า ไม่ บอก เขา คง ไม่ ทน รู้ ว่า แพง โม ของ เจ้า เสีย

หนูพิณ เอา มือ จับ กอง สตางค์ ที่ ขาย ของ ได้ ทอบ ว่า ได้
เงิน สอง เท่า นี้ ข้า ก็ ไม่ ยาก พก ปก หรือ ทำ ทำ ปก และ
ปลา มือ ข้าง ตี กว่า เจ้า เพราะ ข้า หา คน ซื้อ ได้ คน หนึ่ง
ฝ่าย เจ้า หา คน ซื้อ ไป คน หนึ่ง

ซื้อ นี้ ถูก ของ หนูพิณ เพราะ ใน วัน รุ่ง ชื่น ชาย ผู้ นั้น
ซื้อ ผลไม้ และ ผัก ของ หนูพิณ เกือบ ครบ ไม่ได้ ซื้อ ปลา ของ
หนูพัน สัก ตัว เทียว ต่อ มา ชาย ผู้ นั้น เห็น ของ ที่ คน ซื้อ มา
จาก ร้าน ของ หนูพิณ เป็น ของ ดี ๆ ทั้ง นั้น จึง หมั่น ไป ซื้อ
บ่อย ๆ จน ชอบ กับ หนูพิณ

คราว หนึ่ง ชาย ผู้ นั้น ต้อง การ เถ็ก ที่ ซื้อ ให้ กู ร้าน ขาย
ของ เขา จึง เอา หนูพิณ มา ใช้ เขา รัก ใคร่ มาก ใช้ สนิท
และ ไว้ ใจ ในการ นี้ ๆ ขึ้น ทุก ที่ จน ภายหลัง หนูพิณ ได้ มี
หุ้น ใน ร้าน ขาย ของ กับ ชาย ผู้ นั้น

นี้ ผล ของ อะไร

นิทานที่ ๔๙ เรื่อง เป็น นก อะไร ดี เอ๊ย

จันหนึ่ง เกิด ชาย หญิง กำลัง พัก เล่น กัน อยู่ ถึง ค่ำ พัก
นก คนหนึ่ง ออก ซื้อ นก อย่าง หนึ่ง แล้ว อีก คน หนึ่ง ต้อง
คามาอย่าให้เข้ากันเข้าไ้ ถึงคราวของผู้ใดเข้าก็ไม่ได้
ไ้ทันที ผู้นั้นต้องเป็นแพ

พอหมดยุคแล้ว คนพวกผู้เป็นใหญ่ในหมู่ นก พากัน
ว่า เขาจะถามอะไรสักข้อหนึ่ง ใครตอบได้จะให้เงินสิ่ง
เป็นรางวัล

คนพวกถามคนเกะก่อนว่า เกะ ถ้าจะ ต้อง กลาย
เป็นนก จะ เป็น อะไร ดี

คนเกะตอบว่า เป็น นก อินทรี ดี คนพวกถาม
ว่า นก อินทรี ดีว่ อย่างไร คนเกะตอบว่า มันก็ไม่เคย
เห็นตอก เป็นแต่ไ้รู้เรื่องในหนังสือเรียนว่า มันเป็น
นกใหญ่ แข็งแรงบินไ้เร็วมาก และบินไ้สูงมาก เขา
เรียก ว่า พระยานก

คนพวกถามคนโถมว่า เกะเขาพอใจเป็น นก อินทรี ดี
โถมจะเป็นอะไรเล่า คนโถมตอบว่า มันชอบเป็น นก บุง
คนพวกถามว่า นก บุง ดี อย่างไร คนโถมตอบว่า รุข

สรวบ ขนงามรำแพนน่ารัก ฉันชอบ

หนูพวงถามหนูสำเนียงว่า ก็เจ้าละ ชอบ เป็นนค
อะไร หนูสำเนียงตอบว่า ฉันชอบเป็นนค เขา มีการม
ทึๆ ไกรๆ ก็ต้องชมว่าเพราะ

หนูพวงถามหนูรสว่า เป็นนค อะไรที่รส หนูรส
ตอบว่า เป็นนค ชุนทองก็ ถึงถูกจับมาขังไว้ในกรง เขา
ก็คงหัดให้พูดภาษาคน หิวเขาก็กินได้ไม่ออก

หนูพวงถามหนูว่องว่า เจ้าเห็นอย่างไร หนูว่อง
ว่า ฉันเห็นนค แอ่นลมเป็นที เขาว่า ตัวมันเล็ก นึกเดียว
ก็วิ่ง แต่มันบินหนังสือแล้วว่องไว กำลังของมันมากเกิน
ตัว บินไปได้ไกล หนาวที่เมืองนี้บินหนีไปหาอุ่นที่เมือง
ไหนก็ได้

หนูพวงถามหนูอยู่ว่า อยู่อะไร เป็นอะไรเล่า หนูอยู่
ตอบว่า ฉันเป็นแรงละ เกิดทั้ง คลาย หัวเราะ กันขึ้น
แล้วหนูโถมพูดว่าฉันไม่เป็นละ เหม็นสาบ ออก หนูอยู่
พูดว่า เป็นแรงก็ เขาว่า อายุ ยืน ไม่มีใครเห็นแรงตาย
เอง นอจากถูกฆ่า

หนูพวงถามหนูสุกว่า อย่างไร สุก เจ้าจะเป็น
อะไร หนูสุกตอบว่า เวลาที่ยัง นึกยังไม่ออก ชอบเป็น

เรื่อง เบ็น นก อะไร ดี เอช

๑๑๕

โกไปพลาจ หนูสพุกว่า เอชเขาจะไ้มาเป็นอาหาร.
หนูสคตอบว่า ถ้าจะต้งเป็นไก่ชนิดนั้นก็ตามที ไก่ป่า
ก็ยังมี ไก่เขาเลี้ยงก็ยังมี ฉันชอบไก่นี้ เพราะมัน
หมั่นหา กิน มันไม่ต้งแย่งกันกิน มันต่างหาของมัน
ยังฮาริแก่เพื่อนมัน มันก็เรียกเพื่อนของมันมากิน ตัว
ผู้มันก็กล้า ตักกินมันก็ไม่ใคร่หนี ตัวเมียมีฟอง มันก็
เอาไข่ใส่ฟองของมัน ครั้นเป็นตัวมันก็คอยระวัง เญยัว
จะโอบ มันก็เรียกลูกของมันมาไว้ใต้ปีกของมัน บ้องกิน
ไม่ให้มีภัย แต่ก่อนคนยังได้พึ่ง มันขึ้นบอกเวลา ฉัน
ชอบว่า มันหมั่น ฮาริแก่ลูกเจ้าพวกฟอง และ ขึ้นสู่ต้อ
ศัตรู ของมันเช่นนี้

ครั้นเด็ก ๆ คอยทวงกันแล้ว ก็พศครู แจ้ง เเกินผ่าน
มาทางนี้ ครูแจ้งนั้นเป็นผู้ใหญ่ อยู่ในบ้านหมู่บ้าน สอน
หนังสือเด็กเหล่านี้ อยู่ด้วย หนูพวงพุกแก่ครูแจ้งว่า
ครูเจ้าคะ เชิญตักสินให้ทีฉันที ใครควร จะไ้รางวัล
แล้วเล่าความให้ครูแจ้งฟังจนตลอด

ครูแจ้งพุกว่า จะตักสินเอาตามชนิดนก ก็จะไม่เป็น
คติแก่พวกเจ้า นกชนิดหนึ่ง ๆ ย่อมเหมาะ ตามกำเนิด
ของมัน เช่น นกอินทรี ย้ มันกินสัตว์ เช่น ๆ เป็นอาหาร

ถ้ามันไม่ใหญ่ แข็งแรง มันไม่ได้เร็ว มันไม่ได้สูง ที่ไหน เรา
หาอาหารได้ พอ กิน ถึง นก อื่น ก็ คง มี อะไร ให้ มัน ต้อง เบื่อ
เช่นนั้น ข้าจะ ตักสิน เอาตาม ต้องการ ของ พวก เจ้า จะ
ได้ เป็น คติ แก่ พวก เจ้า

เจ้า เกษ พอใจ เป็น นก อินทรี บั๊น เพราะ ต้องการ มี
อำนาจ แต่ เขา ไม่ เหมือน นก อินทรี บั๊น เขา จะมี อำนาจ ได้
สมหวัง ก็ เพราะ มีความ อดทน ใจ อย่าง เช่น กล้าหาญ และ ทำ
คุณ แก่ ผู้ อื่น เช่น บั๊น ก็นัก ขอบ ของ เขา และ เขา เป็น ขจร ใน ศา
ทุกข์ ของ เขา ให้ เขา อด ใจ อด หิว อด เกว้ง กลัว เช่นนี้ จึง
จะมี อำนาจ ความ ต้องการ ของ เจ้า เกษ เป็น เหมือน คน บั๊น ว่า
อยาก จะ ไป ที่ ไหน แต่ ไม่ ไป ก็ ไม่ ถึง ยัง ไม่ ตี

ฝ่าย นาง โฉม ชอบ เป็น นก ยุง ก็ คือ อยาก มี รูป สรววย.
เจ้า สำเนียง เลือก เขา นก เขา แต่ ว่า ต้องการ มี เสี่ยง เพราะ
อัน รูป และ เสี่ยง เลือก ไม่ ได้ ตาม ใจ ถ้า รูป ไม่ สรววย หรือ เสี่ยง
ไม่ เพราะ มา แต่ กำเนิด จะ เปลี่ยน เสี่ยง ใหม่ หา ได้ ไม่ แม้
รูป สรววย หรือ เสี่ยง เพราะ และ เม่า อยู่ ก็ ไม่ ตี ความ
ต้องการ ของ นาง โฉม กับ ของ เจ้า สำเนียง ไม่ ถูก ทาง

ส่วน นาง รส พุก ว่า เป็น นก ชวนทอง ก็ เพราะ มุ่ง อยู่ ใน
การ กิน ไม่ ตี อยู่ แล้ว ข้า หวัง จะ พึ่ง เขา กิน ด้วย ไม่ ตี

หาด้วยน้ำพัก น้ำแรง ของตนเอง ใช้ไม่ได้

ฝ่ายเจ้าว่อง พอใจหนักแน่นลม เพราะต้องการ มีกำลัง เจ้าข่มขอมเป็นแรง เพราะอยากมีชายขึ้น อัมกำลังและอายุ เป็นที่ชอบของคน แต่ถ้าไม่ใช่มีไว้ทำ ความก็แล้ว ก็มีเสียเปล่า ความต้องการของเจ้าสองคน นี้ ยังไม่น่าชม

ข้างนางสุทชอบใจไก่ เพราะต้องการ มีความกตัญญู เมื่อเป็นไก่เช่นนี้อื่น ๆ ก็มีมากเองไม่พักต้องพรวัวถึง เป็นอันต้องการ ถูกทาง มีคนนิยมถือก็ชื่อว่ามิชานาห์ กิริยาที่งามกว่ารูปสรวบ วาจาอ่อนโยนเพราะกลัวน้ำเสียง ไก่ อัมใจ ชอบกว่ากิน มีกำลังและอายุเท่าไร ก็ไม่มีเสียเปล่า ย่อมเป็นคุณแก่ตนแก่ท่าน ข้าเห็นเช่นนั้น จึงตัดสินใจให้นางสุทไ้รับรางวัลของนางพวง คนสุทไ้รับเงินสรวงเป็นรางวัลแล้ว มิแคใจเขาไปชักกลว้ยให้คนเจ็บในบ้านนี้ เขาไ้ความชื่นบานเพราะไ้ทั้งรางวัลทั้งกุศล นี้ ผลของรักความกตัญญูหรือไม

นิทานที่ ๕๐ เรื่องหนูแฮม

เด็กหญิงคนหนึ่ง ชื่อแฮม เห็นพี่ชายกลับมาจากโรงเรียน เอาหนังสือเรียนวางไว้บนโต๊ะ หนูแฮมก็ลุก

ไปหยิบเอาหนังสือมาเปิดดูรูปภาพเล่น ครั้นเปิดไป ๆ พบ
 รูปมีหนวกตัวหนึ่ง กำลัง กิน ช้าง อยู่ ก็นึกขึ้นใจว่า
 ตัวนี้ก็เคยวเท่านั้น ยังสามารถกินช้างได้ ในเวลาที่
 หนูแยม ก็อยู่นั้น เป็นเวลาที่ หนูแยม กำลัง รับประทาน อาหาร
 อยู่ด้วย มือหนึ่ง หยิบ ช้อน ตัก น้ำแกง มา ชก อีก มือหนึ่ง
 จับหนังสือ ในยศาก็ร้องดูรูปภาพ หนูแยม แลดูไปหาไก่ชก
 น้ำแกงเข้าไปทางปากไม้ ไพล่เข้าไปทางรูจมูก หนูแยม
 ก็สอ ๆ น้ำแกง ก็กระฉอก ตกไปดูรูปภาพที่ใน สมุท หนู
 แยม ก็ตกใจกลัว ระทึก ๆ จึงร้องให้วิ่ง ไปหาพี่ชาย เมื่อ
 พี่ชายเห็นน้องถือหนังสือที่น้ำแกงหกตกเปื้อนเลอะเทอะวิ่งมาหา
 ก็ขึ้น ออกนึกโกรธแทบจะทุบตีเขา แต่ เมื่อได้ เห็น น้ำ
 ตา และ หน้าน้อง หลึง ซึ่ง ร้อง ได้ เสียใจ ก็ขึ้น ก็นึก สงสาร
 ทำให้ใจอ่อนไม่กล้า ทุบตีได้ จึงตรงเข้า กอดน้อง หลึง
 แล้วปลอบว่า ช่างเถอะน้องเอ๋ย เมื่อ มันเปื้อนแล้วก็แล้ว
 ไป แต่ต่อไปเจ้า จะทำ อะไร จะมี สติ ระวังให้ดี พินิจ
 พิจารณาเสียให้รอบคอบก่อน จึงค่อย ทำ อย่าให้ เห็นเหมือน
 เช่นนี้อีก การที่พี่ชายพูดว่า “ช่างเถอะ” ทั้งนี้ ทำให้
 หนูแยม มีความเสียใจ และ กลัวเกรง พี่ชาย มากขึ้นยิ่งกว่า
 ที่ได้รับโทษ เสียใจ เสียอีก ตั้งแต่นั้นมา หนูแยม จะทำ

อะไร ก็มี สติ ระวัง ตัวมากขึ้น ไม่ เลินเล่อ เหมือนแต่ ก่อน
 ระเบียบ ของ พี่ชาย หรือ ของ ผู้อื่น ก็ ค่อย หยิบ ค่อย ทำ
 กว้าง กลัวว่า จะ เปื้อน เปราะ และ เสียหาย อย่าง ที่ เป็น มา แล้ว

นิทาน ที่ ๕๑ เรื่อง ต้อง นับ สิบ ก่อน

มี เด็ก สอง คน พี่ น้อง ผู้ พี่ เป็น หญิง ชื่อ เบ็น คน น้อง
 เป็น ชาย ชื่อ ไล พ่อ แม่ ของ เขา เป็น คน ทำ สวน พ่อ เขา
 ชื่อ พ่อ มี แม่ เขา ชื่อ แม่ ทร พย์ เด็ก สอง คน นี้ เป็น เด็ก ดี
 เขา มีความ นับถือ เชื่อถือ ยั้ง คำ ผู้ ใหญ่ เมื่อ ผู้ ใหญ่ สั่ง สอน
 อะไร แก่ เขา ๆ ก็ จำ ไว้ ได้ และ ประพฤติ ตาม คำ สั่ง สอน
 ของ ผู้ ใหญ่ แต่ หนึ่ง วัน เป็น คน ข้าง ใจ เรว เมื่อ ใคร ทำ
 อะไร ไม่ ทน ใจ หรือ ทำ ไม่ ถูก ใจ เขาก็ มัก โกรธ ทันที และ
 กล่าว วาจา หยาบคาย ใน เวลา นั้น การ ที่ เขา พูด คำ หยาบ
 เช่น นั้น เขา ไม่ ได้ คิด ใจ จะ พูด เลย แต่ พูด ไป โดย ความ
 โกรธ ไม่ ทน ใจ รู้ สึก ตัว เมื่อ ภาย หลัง เขา รู้ สึก ตัว เขาก็
 มีความ เสียใจ จึง หนึ่ง เขา ไป หา หน้า ของ เขา ที่ บ้าน ว่า
 เขา จึง ว่า แก่ เขา ว่า อะไร ๆ เจ้า ก็ ดี หมก เลีย แต่ เจ้า
 เป็น คน โกรธ ง่าย และ มัก กล่าว คำ หยาบ ไม่ ระวัง ตัว เท่า ไร
 พี่ ก็ ไป ด่า เจ้า ว่า อะไร ใน เวลา ที่ เจ้า กำลัง โกรธ เจ้า จึง

นั้น หนึ่งให้ถึงสิบเสียก่อน แล้วจึงค่อยพูดออกมา หนูไต่
 เป็นเด็กก็ เมื่อไต่ฟังคำสั่งสอนของแม่แล้ว เขาก็อุส่าห์
 จำไว้ ต่อมาอีกหลายวันเขาไต่ไปขอ ยืมเสียมจากแม่
 ของเขาเล่มหนึ่ง เพื่อจะไปซุกกินที่หลังบ้านของเขา ครั้น
 เขากลับมาถึงบ้านแล้ว เขาก็ไปชวนพี่สาวของเขาออกไป
 หลังบ้านด้วยกัน และเขาให้หนูเป็นช่วยถือ กระป๋องเมล็ด
 พืชดอกไม้ไป ส่วนตัวเขานั้นแยกเสียม ครั้นออกไปถึง
 หลังบ้านแล้ว หนูไต่ก็นั่งซุกกิน โดยตั้งใจจริงๆ
 ส่วนหนูเป็นผู้พี่นั้น มีกระป๋อง ยืมอยู่ข้างหลังหนูไต่ ปาก
 ก็พูดอะไร ค่อยๆ ระวังไป เขาก็มองดู หลุมที่หนูไต่ซุก
 ครั้นเขเลอ ตัวก็ ปลดอยกระป๋อง หลุดลงไปในหลุม ทำให้เมล็ด
 พืชเหล่านั้น หก กระป๋องไปหมด หนูไต่เหลียว มา เห็น เขาก็
 ถีนึกโกรธขึ้น มาทันที แต่หนูเป็น เป็นเด็กก็มีอัธยาศัย
 เรียบร้อย เมื่อเขาไต่ทำให้กระป๋อง หลุดมือไปเช่นนั้น เขาก็
 รู้สึกว่า ตัวเขาทำผิด เขาจึง นั่งลงเก็บเมล็ดพืชไปพลาง
 แล้วพูดประจบประแจงน้องชายต่าง ๆ นานา เพื่อจะไม่
 ให้น้องโกรธ หนูไต่ก็นิ่งเสียไม่พูดด้วย เพราะเขายัง
 หึงเสียอยู่ หนูเป็นพูดกับ หนูไต่หลายคำ เห็น หนูไต่
 นิ่งเสียไม่พูดด้วย ถีนึกประหลาดใจจึงถามว่า ไต่

เรื่อง ต้องนับสิบก่อน

๑๒๑

ทำไมเจ้าไม่พูดกับพี่ เจ้าเป็นอะไรไปหรือ หนูไวบอกว่า
 ทำไมฉันจะไม่พูด แต่ว่าฉันต้องนับสิบเสีย ก่อน จึง จะพูดได้
 หนูเย็นฟังไม่เข้าใจ จึงถามว่า ที่เจ้าต้องนับสิบก่อน นั้น
 หมายถึงความว่า อะไร กัน หนูไว ทอบว่า วันหนึ่ง ฉันไปคา
 หน้า หน้าแก่สอนฉันว่า ถ้าฉันรู้สึกโกรธเวลาไร แก
 ให้ฉันนับหนึ่งไป ถึงสิบ เสีย ก่อน แล้ว จึงค่อยพูด เมื่อ ก็น
 ฉันรู้สึก โกรธ พี่ เพราะพี่ทำกระป๋องหก ฉัน จึง หนึ่ง
 นับสิบ อยู่ในใจ หนูเย็นได้ฟัง ถึงนั้น ก็มีความยินดี มาก จึง
 พูดว่า เออ เจ้าเป็นคนดีมาก เจ้าอุสาค์ทำตามคำ
 ของผู้ใหญ่ไว้ การที่ หน้าแก่สอนให้เจ้าทำ อย่างนั้น ก็
 เพื่อจะให้เจ้าหาย โกรธเสีย ก่อน เจ้าจะได้รู้สึกตัวไม่พูด
 คำหยาบ ส่วนพี่นี่เป็นคนไม่ดี ไม่มีความระวัง ตัว ปล่อย
 ให้กระป๋องหก มือตงไปได้ แค่ว่าเจ้าดูซิ พี่ทำหกพี่ ก็
 เก็บมันใส่กระป๋อง หกแล้ว ไม่มีเหลืออยู่ที่พื้นดินเลย
 เมื่อ เกิด ทั้งสองพูด กันจบแล้ว ทั้งคนก็ มีความยินดี ช่วย
 กันปลุก กันไม้ อยู่มาไม่ช้า กันไม้เหล่านั้ก็มีคอก เด็ก
 ทั้งสอง นั้น ก็ ช่วย กันเก็บ คอกไม้ ไปขาย ได้สตาจ มา
 ก็เอาให้ แม่เก็บไว้

นิทานที่ ๕๒ เรื่อง เด็กชาวสวน กับเด็กชาวนา

คาแหเป็นคนชาวสวน มีลูกชายคนหนึ่ง ชื่อ หุ่น อายุได้ ๗ ปี แม่ก็ตาย คาแห รัก หุ่นห้วน มาก เพราะแกมีลูกคนเดียว หุ่นห้วน จะเล่นอะไร จะ ต้องการ สิ่งใด แก ก็ ตามใจ หาของให้เล่นทุกอย่าง แต่ หุ่นห้วน เป็น เด็ก ก่อ และ ชุกชุน มาก คาแห จะว่า กล่าว สั่ง สั่งให้ทำอะไร ก็ไม่ทำตาม

วันหนึ่ง คาแหไปซื้อข้าวที่นา คาสุ่ม ครั้นกลับมา ตามทาง พบ เด็ก ชาย ชาวนา คนหนึ่ง รูปร่าง หน้าตา น่าเอ็นดู นิ่ง อยู่ กับ หญิง ผู้ใหญ่ คนหนึ่ง คาแห นึก รัก เด็ก คน นั้น มาก เพราะ หน้าตา คล้าย คลึง กัน กับ ลูกชาย ของ แก คาแห จึง ขอเด็กคนนั้น มาเลี้ยงไว้ที่บ้าน ได้ เป็น เพื่อน เล่น ด้วยกัน กับ หุ่นห้วน เด็ก ชาวนา เมื่อมาอยู่กับ คาแห แล้ว คาแห ว่า กล่าว สั่งสอน อย่างไร ก็ ทำ ตาม ทุกอย่าง ไม่ ชุกชุน ก่อ ตั้ง อย่าง หุ่นห้วน แม้ถึง จะ ขอ อยาก เพียงใด ก็ไม่ หิยาบ ขวบ เข้า ของ หรือ สตางค์ และเงิน ของใคร เว้นแต่ มีคน หิยาบยกให้ จึงจะเอา คาแห เมื่อเห็น เด็ก ชาวนา ประพฤติ ก็อย่างนั้น ก็มี ความ รักใคร่ มาก ขึ้น คาแห จะ ทำ อะไร ก็ พอใจ ใช้ เด็ก ชาวนา นั้น เสมอ จนเป็นที่ไว้วางใจของ แก ๆ ใช้ให้ เด็ก ชาวนา นั้น เข้า หิยาบ เข้า ของ ใน เรือนได้ เหมือน อย่าง หุ่นห้วน

ก่อน มา วัน หนึ่ง ตาแหไม่อยู่ให้ หนูห่วย กับ เด็ก ชาวนา เล้า
เรือน หนูห่วยไม่ เล้า ปล่อยให้ เด็ก ชาวนา อยู่ คน เกียว หนู
ห่วยไป เทียว เล่น เสียบ กับ เพื่อน ครั้น ตาแห กลับ มา ไม่
เห็น หนูห่วย เห็น แต่ เด็ก ชาวนา นั่ง อยู่ใน เรือน คน เกียว ตา
แห จึงถาม ว่า หนูห่วยไปไหน เจ้า จึง อยู่ คน เกียว เด็ก
ชาวนา ตอบ ว่า ฉัน ไม่ทราบ พ่อ ห่วยไปไหน ฉัน ได้ยิน แต่
เสียง เด็ก มา เรียก พ่อ ห่วย แล้ว พ่อ ห่วย ก็ ลง เรือน ไป ตา
แห จึงถาม อีก ว่า หนูห่วยไป ตั้งแต่ เมื่อไร เด็ก ชาวนา
ตอบ ว่า เขา ไป ตั้งแต่ เข้า รุ่ง ตาแห จึงนึก ในใจ ว่า เด็ก
คน นี้ ก็ เป็น คน อื่น เสียบ อีก ยัง พ่อ เป็น ที่ ไว้ วางใจ ได้ แต่
ลูก ของ เรา เติม ที่ ไว้ใจ ไม่ ได้

ตั้งแต่ นั้น มา ตาแห ก็ ไว้ใจ ไม่ อยู่ ให้ เด็ก ชาวนา อยู่ แล บ้าน
เรือน และ เข้า ของ ต่าง ๆ

เด็ก ชาวนา เมื่อ เห็น ว่า ตาแห ไว้ใจ คน อย่าง นั้น ก็
ยิ่ง ทำ คน ให้ เป็น ที่ ไว้ วางใจ ตาแห มาก ขึ้น ครั้น อยู่ มา วัน หนึ่ง
ตาแห ไม่อยู่ มีกิจ ไป ชะ แ่ง หนึ่ง ขณะ เมื่อ ตาแห ไป นั้น ไม่ ได้
ลั่น กุญแจ เรือน เด็ก ชาวนา เห็น ประตู เรือน เป็ด อยู่ ก็ กลัว
ว่า จะมี คน ลอบ เข้า ไป ลัก สิ่ง ของ ใน เรือน จึง เดิน เข้า ไป ใน
เรือน เห็น เงิน ทอง อยู่ ที่ ๆ นอก ตาแห ประมาณ ๒๐ บาท,

ก็นึกเกรงว่าใคร จะหยิบเอาไปเสีย จึงเอาผ้าปิดเงินนั้นไว้
เสียให้มิด แล้วตัวก็กลับออกมาคอยระวัง อยู่ หน้าเรือน

ฝ่ายหนูห่องไปเที่ยวเล่น กลับมา เห็น ประตู เรือน เปิด ก็
ตรงเข้าไปในเรือน เพื่อจะลักสากค์และ เงิน ของ พ่อไปซื้อ อะไร
ขณะเมื่อหนูห่อง เข้าไปในเรือน นั้น เท็ก ขาวนา แอบ ตาม เข้าไป
ดู ด้วย เห็น หนูห่อง กำลัง หยิบเงิน ห่อพก อยู่ เท็ก ขาวนา
จึงว่า พ่อห่องทำไมนะ หนูห่องไต่ยีนทั้งนี้ ก็ตกใจนึก
ว่าพ่อมา ครั้นเหลียวมา เห็น เท็ก ขาวนา ก็ค่อย กิใจ แล้ว
จึงพูดว่า แถ อย่า อีกทีก็ไปฉัน จะ เอา เงินไปซื้อ อะไร เล่น
แล้วฉัน จะให้ แถ เล่น ด้วย ถ้าพ่อมา แถ อย่า บอกนะ เท็ก
ขาวนา ไม่ยอมให้ หนูห่อง เอา เงินไป หนูห่องไม่ฟัง จะ เอา
ไต่ไต่ เมื่อ เท็ก ทั้ง สอง กำลังเถียง กัน อยู่ ก็ พอสมา แห
มา ถึง เห็น เท็ก กำลังเถียง กัน จึงถามว่า เจ้าทั้ง สองเถียง
อะไร กัน ออก อีกทีก็ ครึกโครม เท็ก ขาวนา ก็เล่า เรื่องให้
ตา แห ฟังว่า เมื่อ พ่อไม่ อยู่ ฉันได้ เข้า มา ใน เรือน เห็น
เงินกอง อยู่ ข้าง ที่นอน ฉัน เอา ผ้า ปิด เงิน นั้นไว้ เพราะ
กลัวว่าใคร เข้า มา เห็น เงิน แล้ว เขา จะ หยิบเอาไปเสีย ส่วน
พ่อห่องไปไหนมาไม่ทราบ พ่อ มา ถึง ก็ ตรง เข้า เรือน แล้ว
เที่ยวค้น พบบ เงินเข้า พ่อห่อง ก็ หยิบ ห่อ พก บอกว่า จะ เอา

เรื่องเงินสลึง

๑๒๕

ไปซื้ออะไรเล่น ฉันไม่ยอม จึงเกิดเถียงกันขึ้น คาแ
ได้ฟัง เกิด ขาวหา บอกกับฉัน และ เห็นหนู ห่วงทำ หน้าซีด
มือกำ เงิน อยู่ คา แห จึงถามหนู ห่วงว่า เจ้า ห่วง เจ้า ลัก
เงิน ของ ข้า จริง หรือ หนู ห่วง ไม่ พุก ปั่น ทำ คา ปรึบ ๆ อยู่.
คา แห โกรธ จึง ดวบ ไม่ เรียว ตี หนู ห่วง ตั้งแต่ นั้น มา ถ้า แก
ไม่ อยู่ แก ก็ ไม่ ได้ หนู ห่วง เข้า เรือน อีก เลย แต่ เกิด ขาว
หา แก ได้ เข้า เรือน ได้ และ ใจ ให้ เก็บ เงิน ทอง และ ของ
ต่าง ๆ แทน ตัว แก เมื่อ เกิด ขาว หา โต ขึ้น ก็ได้ รับ ความ
อด หนุน ของ คา แห คือ คา แห ได้ แบ่ง ทรัพย์ สมบัติ ให้ แก
เกิด ขาว หา นั้น ได้ เป็น พุณ ประกอบ การ หา เลี้ยงชีพ เป็น
สุข ก่อ ไป

นิทานที่ ๕๓ เรื่องเงินสลึง

หนูเพงถือ เงิน สลึง ที่ บ้า ได้ ไป หา แม่ พูท ว่า แม่ จำ,
บ้า ได้ เงิน ฉัน สลึง หนึ่ง ฉัน จะ ซื้อ ของ เล่น แม่ ตอบ ว่า,
เงิน ของ เจ้า เจ้า จะ เอา ทำ อะไร ก็ได้ แต่ เรา มา พูก กัน
ถึง เรื่อง เงิน นี้ ก่อน เด็ด

หนูเพง นั่ง ลง โกลั แม่ ตอบ ฟัง ว่า แม่ จะ พูก อะไร
ด้วย เรื่อง เงิน นี้

แม่เอาเงินสลึง ห้า มา วางในฝ่ามือ ถามหนูเพงว่า
สลึงหนึ่ง เท่าไร

หนูเพง ตอบว่า มี สิบห้า สatang เป็น สลึง

แม่พูดว่า ถูก ละ เพง ถ้า สี่ สลึง เป็น เท่าไร ละ

หนูเพง ตอบว่า เป็น บาท หนึ่ง สิ แม่

แม่ถามว่า เงิน เหล่า นี้ สำหรับ ใช้ ทำ อะไร

หนูเพง ตอบว่า สำหรับ ซื้อ ขนม ก็ ได้ สำหรับ ซื้อ

ตุ๊ก กระต่า ก็ ได้

แม่ถามว่า ใช้ ได้ เท่า นั้น หรือ

หนูเพง ตอบว่า ไม่ใช่ เท่า นั้น คอก แม่ ถ้า มี มาก

จะ เอา ซื้อ ผัก ก็ ได้ จะ เอา ซื้อ หนังสือ ก็ ได้ จะ เอา ซื้อ

อาหาร ก็ ได้ แต่ ฉะนั้น มี สลึง เกือบ เท่านั้น

แม่ถามว่า เธอ เพง คน เขา หา เงิน ได้ อย่างไร เจ้า
หรือ

หนูเพง ตอบว่า จะ เขา หา ได้ ด้วย ทำ การ

แม่พูดว่า ถูก ละ เพง เรา ต้อง ทำ การ จึง จะ หา
เงิน ได้ ครั้น ทำ การ ได้ เงิน มา แล้ว เรา ต้อง เลือก หา กู
ว่า จะ เอา มัน ไป ทำ อะไร

หนูเพง ตอบว่า เอา มัน ใช้ สิ แม่

แม่ถามว่า เพื่อนหรือ

หนูเพิ่งตอบว่า เราต้องเก็บมันไว้นาน ให้น้อง
เสียก็ได้

แม่ถามว่า ตามเจ้าว่า เราทำมันได้สามอย่าง
คือใช้มันอย่าง ๑ เก็บมันไว้ อย่างหนึ่ง ๑ ให้คนอื่นเสีย
อย่าง ๑ สามอย่างนี้ เจ้าชอบอย่างไหน

หนูเพิ่งตอบว่า ฉันชอบทั้งสามอย่าง แต่ฉันจะ
ทำทั้งสามอย่างด้วยเงินสิ่งเดียวไม่ได้

แม่พูดว่า เจ้าต้องเก็บมันไว้ก่อนสิ หน่มันมี
มากพอเจ้าจะซื้อของเล่นที่เจ้าชอบใจ และซื้อให้น้องบ้าง,
เขาเหลือไว้นาน เช่นนี้เจ้าจะทำได้ทั้งสามอย่าง

หนูเพิ่งเห็นชอบด้วย จึงเอาเงินสิ่งฝากแม่ไว้,
ได้มาอีกก็ฝากไว้อีก หนมีพอ จึงเอาซื้อหมวกสำหรับ
ทัวโยหนึ่ง ให้น้องโยหนึ่ง ยังเหลือเงินอีก บาทสาม สสิ่ง

—*—*—*—*—

เรื่องเงินสิ่ง

